

אתרוקים

סונים ותוכן של הורים אוהבים

אחרי תטפ"ד

מצוקה לגליון מספר 536

מצוקה למגזין
'טועמיה'

פנים מאידות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

אֶלְדָּנוֹת

פֶּרֶשֶׁת אֶמְרֵי

לְעַמְּנוֹ עֶפְתָּ

כס"ד, א"עיון רל"ט

סמל ההכנעה - ענוה ושברון לב

ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו' (טו, ב)

ספר הרה"ק רבי יצחק מבוהוש זיע"א מתקופת ילדותם, שפעם אחת בקשו מזקנם הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א שיתן להם רשות לנסע במרכבתו. ויען ויאמר אליהם: אם תוכלו לדמות בעצמכם בעת נסיעתכם שהמרכבה היא המטה רח"ל עליה מובילים את האדם למקום מנוחתו בבית החיים, יכולים אתם לנסע במרכבה. הרהרנו מעט, והשבנו שנכונים אנו למחשבה זו.

ואמר הרה"ק רבי יצחק מהוסיאטין זיע"א כי עלה בדעתו שבזה אפשר להבין מענהו של הרה"ק מרוזין לאחד מצדיקי הדור שלא ירד לסוף דעתו של הרה"ק בהנהגה זו של הנסיעה במרכבה הדורה, והעיר לו בבדיחותא הרי נאמר: ואל יבא בכל עת, (לשון נופל על לשון 'קאלעס', שהוא כנוי המרכבה בלשון אשכנז). 'אל הקדש?' והשיב לו הרה"ק: כנראה שכחתם מהפסוק 'בכל עת' יהיו בגדיה לבנים, והוא דרש"י מפרש 'בגדיה לבנים' הם רמז ליום אחרון, יום המיתה, והינו שצריך האדם להתקין עצמו ולזכור תמיד יום זה. וזכירה זו מביאה לשברון לב ולהכנעה וענוה, וענוה גדולה מקדשה, כי מקדשה באים לענוה, כמאמרו של רבי פנחס בן יאיר (בסוף מסכת סוטה) קדשה מביאה לידי ענוה. וזאת רמז לו הרה"ק בתשובתו, שהוא כבר במדרגת 'בכל עת', הינו מדרגת הענוה שהיא גדולה מקדשה, ובכל עת' הפונה בכפילה, ראשית 'בכל עת' אפילו ביטבו על המרכבה ('קאלעס') שהוא סמל ההנהגה ברב פאר, עם כל זה הוא בבחינת 'בגדיה לבנים' מדת הענוה, ובמדרגה זו אין בכח ה'כל עת' להפריע ולמעט מעבודת ה'.

ומה שרמז הפתוב: 'ואל יבא בכל עת אל הקדש', הינו כשאדם צריך עוד להשיג מדרגת הקדשה, אזי אין ביכולתו להשיג זאת 'בכל עת', דכל השנה היתה העבודה בבגדי זהב שהיא הנהגה בגדלות, סמל הגבורה דין וגאות, וזה מפריע להשגת הקדשה, ולכן אל יבא בזה בכל עת, ואף בזאת יבא אהרן אל הקדש - לפני ולפנים - כנתת בד קדש לבש ומכנסי בד יהיו על בשרו (ויקרא טו, ד) שהם סמל ההכנעה ענוה ושברון לב. מה שאין כן כשהאדם הוא במדרגת 'בכל עת יהיו בגדיה לבנים', שתמיד הוא בענוה ויראת חטא כתר רעין דלא מתפרשין, אזי 'בכל עת', אף ביטבו במרכבה מפארת והדורה יבא - בה ועל ידה - אל הקדש (שיח יצחק) ל"ז בעומר, עמוד קלב).

'בכל עת יהיו בגדיה לבנים'

ספר הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א: הרה"ק רבי יצחק מקאליש זיע"א היה רגיל לנסע במרכבה מלכותית, והיו קוראים לזה בלשונם 'קאלעס'. מרכבה זו רתומה היתה לארבעה סוסים, שנסעו אחד תחת השני, ונסיעה במרכבה זו היה רק למלך בלבד, וזה נקרא בלשונם 'קאלעס'.

פעם אחת שלח הרה"ק מקאליש שליח להרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן שהוא בא לבקרו, שלח הרה"ק מפרעמישלאן לומר להרה"ק מקאליש בלשון הפסוק: 'ואל יבא בכל עת' - הינו 'קאלעס' - 'אל הקדש', הינו שלא יופיע ולא יבוא אליו במרכבה הנקרא 'קאלעס'. שלח לו הרה"ק מקאליש לומר לו בלשון הפסוק: 'בכל עת', הינו 'קאלעס', 'יהיו בגדיה לבנים', פרוש, מפיו שבגדי לבנים מתר לו לבוא במרכבת מלכות, כי בגדי לבנים הינו שהוא נשמר בקדשה ובטהרה ('ארבעה ארוזים' עמוד פט).

ושמן על ראשך אל יחסר

הראנו לדעת שלשה יסודות מי הוא זה שיכול להיות 'בכל עת': המטפיע על העולם, מי שהוא במדת הענוה ומי שהוא מתנהג בקדשה ובטהרה.

ואם נתנה רשות היה נראה לפרש אפן נוסף לפי מה שבאר הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א בספרו 'פרי צדיק' (פרשת תולדות): ואף שלמה אמר בחכמתו (קהלת ט ח) 'בכל עת יהיו בגדיה לבנים ושמן על ראשך אל יחסר'. מרמז על תקון גמור לצאת מהגופניות בתכלית השלמות מצד המעשה שהם מצד כחות הגוף ומצד המחשבה שבמת. כי בגדיה מרמז על לבוש האדם שהוא הגוף, כדכתיב (איוב י יא) עור ובשר תלבישני, כי האדם נקרא הנשמה והרוחניות שבו כמו שמובא בזה"ק (ח"ב עו). דהגוף נקרא בשר אדם ולא אדם. וגון הלבו הוא רומז להודפכות המעשים כמו שנאמר (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ונאמר (תהלים נא ט) תכבסני ומשלג אלבין. ועניני הגוף הם המעשים והינו שיתקן המעשים שלו ושמן על ראשך אל יחסר שמן מרמז על חכמה (מנחות פה), והינו לתקן המחשבה שבמת שיהיה מפשט מכל וכל מעניני עולם הזה כמו שנוטה למות והולך לעולם הנשמות. עכ"ל.

ומעתה, מאחר והצדיקים השלמים אינם נהנים מעניני העולם הזה אפילו באצבע קטנה, הרי שלסבה זו יכולים הם להראות כאלו הם משתמשים ונהנים בזה, כי אליבא דאמת אין להם בזה כלום. ולזה נתפנו הצדיקים באמרם 'בכל עת יהיו בגדיה לבנים', כי פסוק זה מורה על ההתבדלות מהגשמיות בתכלית השלמות.

(ספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

חידון אֶלְדָּנוֹת - נושא פרסים באיזה הקשר מזכר גורל בפרשה זו?

פתרון החידה - פרשת יתרו:

ש. היכן מוזכרות מדרגות בפרשה זו?
ת. הפסוק האחרון בפרשה אומר שאסור לעלות אל המזבח במדרגות, אלא חייבים לבנות לו כַּבֵּשׁ (שמות כ, כב).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת יתרו:
ה' חיים ראובן שכטר מחיפה.

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו א"ה בגליונות הבאים

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה א"ה
על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני
למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פרשת אחרי, כ"ו בניסן תשפ"ד

שבת מברכים חודש אייר. המולד: יום ד' שעה 11:41, 8 חלקים. ראש חודש בימים: רביעי וחמישי.

גיליון מס' 265

שנה 11

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

אחרי מות שני בני אהרן (טו, א) - כתב הרשב"ם:
"הזהיר את אהרן, שלא ימות כבניו על ביאת מקדש שלא כדת". ורמז לזה, שהתבות אחרי מות שני בני אהרן, ראשי תבות **שמו בא**, דהינו שלא יבוא למקדש בלי רשות. (מגדנות)

הז"ל אמרו, שנגב ואביהוא שתוני יין נכנסו ולכן נצטוו אהרן יין ושכר אל-תשת". ובספרים מובא שבקשו לדחוק את הקץ, ומרמז בשם יין שהוא ראשי תבות נדחי ישראל יכנס, דהינו ששתית היין היתה דחיקת הקץ לכנס את נדחי ישראל. (ההשער)

וגורל אחד לעזאזל (טו, ח) - עזאזל ראשי תבות זה לעמת זה עשה אלקים, שנותנים לשטן את חלקו שלא יקטרג. (חיים ושלום)

וכל-אדם לא-יהיה באהל מועד בבואו (טו, יז) - אמרו הז"ל בירושלמי: "אפלו אותם שכתוב בהן ודמות פניהם פני אדם, לא יהיו באהל מועד", והכונה **למלאכים**. ורמז לזה, שראשי התבות וכל-אדם לא-יהיה באהל מועד בבואו, הן **צ"א**, כמנין **מלאך** בדייק. (מגדנות)

כ"ביום הזה יכפר (טו, ל) - כתבו בספרים, שראשי התבות הן **כפיה**, לרמז שהכפיה מועילה כדי שהתפלה התקבל, שכן שערי דמעה לא ננעלו, ובפרט ביום הכפורים. ועוד רמז לזה, ששופי התבות בגימטריה **ימהר גואל**, שעל ידי התפלה והכפיה ימהר הגואל לבוא לגאלנו. (מגדנות)

אשר יצוד ציד חיה אויעוף (יז, ג) - כתב רש"י: "אין לי אלא ציד. אוזין ותרגולין מנין? תלמוד לומר ציד מכל מקום". ורמז לזה, שהתבות **אשר יצוד ציד חיה אויעוף**, בגימטריה **ואלו גם האזנים ותרגולים**. (מגדנות)

אשר יעשה אתם האדם וחי בהם (יח, ה) - אתם נכתב חסר וא"ו, אותיות **אמת**. לרמז, שמי שעושה את כל מעשיו בדרך **אמת** ומודה על האמת, אז יזכה להיות וחי בהם ויארץ ימים בטוב ובבנעימים. (אהבת ה')

ספורים בפרשה

בזאת יבא אהרן אל-הקדש (ג, טו)

שנת ת"ח נחשבה כשנת פקידה ומקבלים רבים התנבאו על שנה זו שבה תבוא הגאולה, ומצאו לכה רמז בפסוק זה "בזאת יבא אהרן אל-הקדש", זאת בגימטריה ת"ח. אחד המקבלים המפרסמים שרמזו על כך, היה רבי שמשון מאוסטרופולי הי"ד, אך למרבה הצער היתה שנה זו והשנה שלאחריה, שנות פרענות קשה של גזרות ת"ח ות"ט ביהן נהרגו מאות אלפי יהודים הי"ד, ובהם רבי שמשון עצמו, בידי קוזקים ארוגים בראשות העריץ בוגדן חמלניצקי, ומאות קהלות מפארות נהרסו עד היסוד. רבים שקעו ביאוש גדול, אולם הש"ך, רבי שבתי הכהן, חזק את העם ואמר: נאמר 'מאת ה' היתה זאת', שנת זא"ת היא שנת ת"ח נועדה מאת ה', ובה היינו זוכים לקיום של 'היא נפלאות בעינינו' בגאולה המקווה, אולם צה-היום עשה ה', המניעה לתשועה היתה 'היום', כפי שאמרו תז"ל על רבי יהושע ברי לוי שפגש פעם את המשיח ושאלו מתי אתה בא לגאל אותנו? והשיב לו 'היום', והסביר לו כי פנתו לקיום הפסוק "היום - אם-בכלו תשמעו", אם יעשו בני ישראל תשובה. וסבם הש"ך, אותו 'היום' דהינו התשובה, היתה חסרה ולכן התהפכה שנת הגאולה לפרענות.

וכל-נפש אשר תאכל נבלה וטרפה (יז, טו)

באספה גדולה שהתקנסה בעיר ורשה, בה דנו בענין גזרת השחיטה שבקשה הממשלה להטיל ולאסר את השחיטה היהודית, אמר הרבי מסוכטשוב: "בפרשת אחרי נאמר **וכל-נפש אשר תאכל נבלה וטרפה**. מדוע לא נאמר **וכל-איש אשר יאכל אלא וכל-נפש**? שכן בשעה שאדם אוכל חלילה נבלות וטרפות, לא רק גופו מתמלא מהן אלא גם נפשו, כפי שמפרש הרמב"ן שמאריך על הטמטום שמאכלים אסורים גורמים לאדם. ולכן צריך לעמד בכל תקופת הגזרה הנוראה, שלא תטמטם את הנפש".

כמעשה ארץ-מצרים אשר ישבתם-בה לא תעשו (יח, ג)

במשך הדורות, קמו לישראל מהרסים ומחריבים מבית ומחוץ, בהם מומרים ודורשי רעת ישראל, שפדקו בשבע תקורות בדברי תז"ל תמוהים, ונסו להטיל דפי באמנות ישראל. פעם בא אחד משונאי ישראל ובידו חמש, אל ר' אברהם אליהו הרבני. פתח בבניו בפרשת אחרי והקריא את דברי רש"י על פסוק זה: "מגיד שמעשיהם של מצריים ושל כנעניים מקלקלים מכל האמות, ואותו מקום שישבו בו ישראל מקלקל מן הכל", וביחוד מנצח אמר: "נו, ומה תאמר על דברים אלו? הרי מבאן משמע שהמקומות בהם יושבים בני ישראל, יהודים ורעים יותר מהמקומות בהם אינם יושבים!?" השיב לו החכם מנה אחת אפים והסביר: "הבה ואשבר את אזניך להבין את דברי רש"י אלו, כמה נכונים ונוקבים הם. בכל מקום שיושבים שם יהודים, מתמלאים הגויים שבו בתאוות רצח והופכים לחיות פרא, מתעמרים ביהודים ומכלים בהם את חמתם. יוצא אפוא, שבכל מקום שהיהודים נמצאים שם, מגיעים הגויים לידי שפיות דמים ואכזריות קשה, וזו אפוא פונת רש"י, שבגללנו הופכים כל המקומות למקלקלים ובהם מתגוררים חיות בצורת אדם..."

לקבלת הגיליון
דוא"ל:
5806777@gmail.com

הפצ"ת
ועד הפצת תורה
המתנה הנפלאה ביותר!
בכל הזניות הספרים בכל הארץ
"שבת טיש" ו"מידות טיש"

זמני השבת פרשת אחרי - ירושלים
הדלה"נ 6.45 צאת השבת 8.01 רכנו תם 8.39

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת אחרי תשפ"ד שנה י | גליון מס' 531

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פרתחו שערים

דבר מוסר ונשיא 'בני אמונים'

צדיק שימר אמונים

"סבא", עמדתי מול המצבה כשעיני לחות, "עומד כאן נכדך, יעקב דב, שזכה ב"ה להקים את 'בני אמונים' לחזק עגית אמן בכלל ישראל. סבא, המסרת שלך עברה מדור לדור, הזהירות וההדור שלך בעגית אמן שהשרשת בילדיך ונכדיך הפכה כעת לנחלת העולם היהודי כולו, והכל בזכותך".

אבל זה לא היה הדבר היחיד שהבנתי באותו רגע. המשנה במסכת קדושין (לט ב) אומרת: "כל העושה מצוה אחת מטיבים לו ומאריכים לו ימיו ושנותיו ונוחל את הארץ". ומפרט הירושלמי (שם א ט) שהמשנה מדברת על אדם "שיחד לו מצוה ולא עבר עליה מימיו", כלומר, מי שמקבל על עצמו לקיים מצוה אחת בכל מצב, בלי לבטלה לעולם, שכיון שהוא מוסר נפשו בעבור קיימה, זוכה הוא בעבור כך שייטיבו לו, יאריכו ימיו וינחילוהו את הארץ.

הנצי"ב (דברים ו א) מוסיף ואומר כי המקבל על עצמו זהירות יתרה באחת מהמצוות, תצמח לו מכף אף תועלת בחנוך בניו, שכן "ילמדו גם המה להיות משקעים באיזו מצוה, כאשר יראו מאביהם".

ושני הדברים האלו התקיימו בסבא: בזכות ההקפדה על עגית אמן, שעליה הבטיחו חכמים באפן מיוחד (ברכות מז א) שהמקפיד לקיימה "מאריכים לו ימיו ושנותיו", זכה סבי הגדול, רבי יעקב דב, להאריך ימים עד הגיעו לגיל צ"א כמנין אמן, גיל שנחשב באותם ימים כזקנה מפלגת.

וגם החלק השני, דברי הנצי"ב, קום והתגשם בחסד ה' הלכה למעשה, כי כאמור את זהירותי בכבודך של עגית אמן ועבדת היותי בחסד ה' שקוע ומשקע בענין נשגב זה, למדתי מנכדו - אבי מורי רבי חיים בן ציון זצ"ל - שפדברי הירושלמי "יחד לו מצוה זו ולא עבר עליה מימיו".

יהיו דברי אלו לזכרו ולעלוי נשמתו של סבי הגדול רבי יעקב דב, שפאמור בשבת זו חל יום ההולוא שלו. ואליכם קוראים יקרים אקרא: בחרו גם אתם להקפיד על עגית אמן. ברכו מדי יום ברכות השחר בחברותא. זוהי מצוה שמחד היא קלה ופשוטה לבצוע, ומאידך הילדים והנכדים מבחינים בכך, והדבר חוזר לגשמתם, וכך תזכו בעו"ה שלהבת האמונה היהודית הטהורה תבער בצאצאיכם מעתה ועד עולם.

בית החיים בעירה סעק קדם את פנינו בשתיקה, מצבותיו העתיקות מבצבצות בין אזובים ירקום. הגענו אליו באותו בוקר במסגרת מסע שרשים ברומניה, לפקד בו את קברו של זקני שאני נושא את שמו, רבי יעקב דב מרמורשטיין זצ"ל, שבשבת קדש זו פרשת אחרי, יחול יום הארצותי התשעים ושלושה שלו.

נשתי אל המצבה והתחלתי לקרא את האותיות, כששום דבר אינו מכין אותי להפתעה המצפה לי; "פה תדם עין יעקב", קראתי מהמצבה, "איש תם וישר צדיק תמים, ירא ה' כל ימיו, מו"ה יעקב דב בן בילא, תלמיד מבהק להגאון מורנו הרב רבי יהודה אסאד. מת בימי זקנותו, מוסר ימיו צ"א שנים".

צמרמרת של התרגשות אחרת בי באותו רגע. "צ"א שנים"...! אין צדך להסביר את משמעותו של המספר צ"א לכל מי שדרך על מפתנו של עולם עגית אמן. אמן היא בגימטריה צ"א. צ"א זה גם ראשי תבות של צ' אמן - מספר האמונים שיהודי צריך לענות בכל יום. אמן וצ"א הם הינו הך. בשורה הבאה קראתי את התאריך שבו נפטר סבי, ביום כ"ו בניסן תרצ"א, ושוב התרגשתי עד עמקי נשמת, למצא עוד צ"א - שני רמזי אמן במצבה אחת, בדייק כמו הגימטריה של שמו, יעקב שעולה בגימטריה פעמים אמן.

אין מקרה בעולם. בני המשפחה דאז בודאי לא טרחו לציין סתם כך את העבדה שפבא נפטר בגיל צ"א. נדיר יחסית שפכותבים את מספר שנות הנפטר על המצבה. יש לכך הסבר אחד, והוא - שפבא רבי יעקב דב היה זהיר בעגית אמן, ובניו מצאו דרך צנועה ופקחית לרמוז זאת על המצבה לדורות.

ופתאום, ברגע אחד הבנתי... הבנתי מהיכן שאב אבי מורי הרה"ח רבי חיים בן ציון ז"ל, בן בנו של הסבא ר' יעקב דב, את חרדת הקדש המיוחדת שהיתה לו לעגית אמן, ואת הקפדתו לענות אמן אחר ברכות השחר שלי ושל אחי יום אחר יום, שעל ידה הטביע בנו מגיל צעיר את חשיבות הענין.

הוא קבל זאת מהסבא ר' יעקב דב זצ"ל שאצלו גדל, שבודאי קבל את ההקפדה על עגית אמן ממי שהיה רבו המבהק, הגה"ק רבי יהודה אסאד, תלמידו של גאון ישראל רבי מרדכי בנעט, שעל אודותיו מעיד בנו רבי יעקב בנעט (תולדות רבי מרדכי [אפן תקצ"ב] עמ' יח):

"מעולם היה... מן העשרה ראשונים, ושמע מפל אחד ואחד מבאי ביתו את ברכות השחר כדי לענות אמן אחריהם, ואחרי כן אמר הוא עצמו הברכות על הסדר בקול נעים ובכונה, קדם שעמד השליח צבור בתפלה".

מצבתו של רבי יעקב דב מרמורשטיין זצ"ל בעירה סעק שברומניה

בקריאת "לדר ודר אודיע אמונתך בפיי".
שבת שלום,

218 מחולקת"ן

הצדיק נתבע על שאינו מגן על בני דורו

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימתו" (טו א)

אמרו חכמים (ויק"ר ה) שמתחלה נגזרה מיתה על כל ארבעת בני אהרן, בשל חלקו של אהרן במעשה העגל, ואולם משה התפלל עליהם, והועילה תפלתו לחצאין והצילה רק את אלעזר ואיתמר.

רבי חיים ויטאל מפרש שלפי שפעם הקב"ה על משה שלא חזר והתפלל שתבטל הגזרה אף מעל נדב ואביהוא, למרות שראו שהתקבלה תפלתו לחצאין, לפיכך נקט כאן הכתוב לגבי מיתתם לשון "וידבר", שהיא לשון קשה (מפאת יא א).

כראיה לכך שהצדיק נושא באחריות לבני דורו והוא נתבע על שלא הגן עליהם בתפלתו, מביא מהרח"ו את המספר בגמרא (שם) שפאטר ארע שנטרף אדם בקרבת אזור מגוריו של רבי יהושע בן לוי, לא דבר עמו אליהו הנביא שלושה ימים (עצ הדעת טוב).

תפלת הצדיק מגנה על ישראל

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימתו" (טו א)

מכך שבתחלתה של הפרשה המזכרת על סדר עבודת יום הכפורים, הזכירה התורה את מיתת בני אהרן, למדו חכמים (רושלמי יומא א א): "שפעם שיום כפורים מכפר על ישראל, כך מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל".

ואולם רבי חזקיה פייבל פלויט, רבה של שוראן, אומר כי תנאי יש בדבר: כשם שיום הכפורים מכפר רק לאלו השבים בתשובה, כך מיתתם של צדיקים מכפרת רק לאלו השבים בתשובה. וכפי שאמרו חכמים (סנהדרין לו א) שלאחר פטירתו של רבי זירא אמרו הבריונים שגרו בשכנותו: עד עתה חטאנו ורבי זירא היה מבקש עלינו רחמים בתפלתו שלא נענש, אך עתה אם נוסף לחטא, מי יבקש עלינו רחמים?! ומתוך מחשבה

בכל דור יש משיח הלומד עם תשוב"ר

"אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו"

לפי פשוטו מדבר הכתוב באבותינו אברהם יצחק ויעקב, שלא נתן ה' ליושבי הארץ לגעת בהם, ומפרש הרד"ק (דה"י א' טז כב) שנקראו האבות "משיחי" לפי שהיו חשובים ונכבדים כמלכים שנמשחו בשמן. ואולם חכמים דרשו (שבת קיט ב) כי הכנוי "משיחי" מקוון כלפי תינוקות של בית רבן, ומזהיר הכתוב שלא לגעת בהם, לפי שבהבל פיהם העולם עומד.

את הטעם שתינוקות של בית רבן נקראו "משיחי" פרש רש"י (שם ד"ה במשיחי) שהוא לפי שהיו רגילים למשת את התינוקות בשמן. ואולם רבי יאשיהו פינטו, בפרוש הר"ף על עין יעקב (שם), פרש כי התינוקות של בית רבן מכונים "משיחי" מלשון "שיח שפתים", שלפי שאינם מבינים כפאות את המודם, אין להם כי אם שיח שפתיהם בלבד.

זו שבו בתשובה שלמה (לקוטי חבר בן חיים ח"ב עמ' פח).

בגדי הלבן מזכירים את העולם הגשמי

"כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט בד יחגור ובמצנפת בד יצנף בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו וילבשם" (טו ד)

מדברי המשנה במסכת יומא (לד ב) עולה כי בגדי הלבן שהיה הכהן הגדול לובש בעת עבודת יום הכפורים, היו עשויים מבדים יקרים. המשנה שם אף דנה בשוי המינימלי של בדים אלו, שעלה לסכום רב.

הרבי בעל העקדת יצחק מאלפסנדר מבאר כי הסבה שבגדי הלבן נתפרו מבדים יקרים ואיכותיים היא, לפי שבעודו לובשם היה הכהן הגדול נושא תפלה על ישראל בעת ששהה בקדש הקדשים לעבודת היום. בשעה זו היה הכהן הגדול מתעלה למדרגה כה גבוהה, עד שהיה מאבד כל קשר עם העולם הגשמי, ולפיכך הלבשוהו בבגדים יקרים, כדי שיזכר שגם בשעה נעלה זו עליו להתפלל על פונסתם וצרכיהם הגשמיים של ישראל (עקדת יצחק יום הכפורים).

התורה והמצוות הן חיינו

"ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ה'" (יח ה)

דרש ה'חדושי הרי"מ:

על האדם לשמר תורה ומצוות באפן שירגיש שכל חיותו תלויה בלמוד התורה ובקיום המצוות, וכפי שאנו אומרים בתפלת ערבית: "כי הם חיינו וארץ ימינו".

ולפי שכל חיותנו תלויה אך ורק בתורה ובקיום מצוותיה, אומרים אנו מדי בקר, מיך לאחר ברפת התורה, את ברפת "אלקי נשמה" שנתקנה כדי להודות לה' על שהוא מחזיר לנו את נשמתנו מדי בקר (שיח שרפי קדש ח"ג אות נז).

על הגר"ח סולוביצ'יק מספר: פעם בקשו אחרים מתושבי בריסק להכניס שנויים בסדרי הלמוד בתלמוד תורה שבפניהם. כשהציגו את תקניותיהם לפני הרב, השיב להם:

"הקדמונים גלו כי בכל דור ודור נולד אדם הראוי להיות משיח, והיה אם דורו ראוי לכך הרי שהוא מתגלה, ואם לאו אינו מתגלה. נתן להסיק מכך שבכל דור ודור באחד מתלמידי התורה יש ילד הצועד יחד עם חבריו בני גילו, והוא עשוי להתגלות כמשיח. בחיידר מתקן כפי שאתם מציעים, המשיח לא יוכל ללמד! על כן אני מתנגד נחרצות לתקניותכם".

בדרך צחות הוסיף ובאר הגר"ח על פי זאת את הסבה שהכתוב מכנה את התינוקות של בית רבן "משיחי": כיון שבכל דור יש בין תשוב"ר מי שראוי להיות משיח, מזהיר הכתוב "אל תגעו במשיחי" - אל תגעו בדרך חנוכה של תשוב"ר! שפדי שהמשיח יוכל לצמח בין כתלי התלמוד-תורה, עליו להתנהל בכל פרטיו על טהרת הקדש ממש, ללא תערובת זרה כלשהי, ואפלו כזו שעל פי ההלכה נראה שאין בה כל מגיעה (הרב מברסק' ח"א עמ' 239).

ה'זוי העמודים'

כ"ח בניסן ת"כ

רבי שבתי שעפטיל הלוי הורוביץ נולד לאביו רבי ישעיה הלוי - השל"ה הק'. למד תורה מפי אביו הגדול ומפי בעל הכלי יקר, שבאותה עת כהנו יחד ברבנות פראג.

בשנת שפ"ב, בעלות אביו הגדול לארץ ישראל, התמנה למורה צדק ומגיד מישורים בקהלת פראג המעטירה. בשנת שפ"ח התמנה לרבה של פיודא, בהמשך התמנה לרבה של פרוקפוט, ובשנת ת"ג הכתר לרבה של פוזנא. בכל מקומות רבנותו החזיק רבי שעפטיל ישיבה והעמיד תלמידים הרבה.

אחר הצער והחרבן שפקד את עם ישראל בפרעות ת"ח-ת"ט, נאסרו נשים רבות בכבלי העגון, ורבי שעפטיל עסק רבות בהתרתן. עקב המאורות שתכפו נאלץ רבי שעפטיל להמלט מפוזנא, ובשנת ת"ד התקבל כאב"ד בעיר וינה אשר הפכה בימיו למרכז יהודי גדול.

רבי שעפטיל חבר את ספרו 'זוי העמודים', שתכנו פרקי מוסר על ששת עמודי העולם המפרטים במסכת אבות (א ב; א ח): תורה, עבודה, גמילות חסדים, אמת, דין ושלום. את ספרו הדפיס רבי שעפטיל בסוף ספרו של אביו 'שני לוחות הברית'. חבורים רבים שכתב, ביניהם חבורים בהלכה, על מסכתות הש"ס ועל התורה, נותרו בכתב יד.

ביום ששי כ"ח בניסן ת"כ הסתלק רבי שעפטיל לבית עולמו, ונטמן בבית העלמין היהודי העתיק הנמצא בפרבר רוסא שבוינה.

רק יקבל ענש על כך... ותורה כזו לא תצליח (ראה במ"ר כב ז)... ואפשר דאפילו דיעבד לא יצא ידי 'שנים מקרא' דהוי מצוה הבאה בעברה".

ואולם מה שכתב שהמתפלל באמצע חזרת הש"ץ מאבד אף את מה שהשיג בתפלה שהתפלל כדיו, הוא דין מחדש הצריך באור, וכי משום שלא ענה אמן אחר חזרת הש"ץ, יפסיד גם את מה שהשיג בתפלת הלחש שהתפלל עם הצבור כדיו, ואלו דבריו:

המזלזל בעניית אמן אין תפלתו נשמעת

בספרו "זוי העמודים" (עמוד העבודה פ"י אות לד) כותב רבי שבתי שעפטיל הורוביץ, כי מי שאומר תפלות ותחנונים בעת חזרת הש"ץ, במקום להקטיב לברכות היוצאות מפי החזן ולענות אחריהן אמן, מלבד שתפלותיו הנאמרות באותה עת לא יענו, הוא אף מאבד את מה שהשיג בתפלת הלחש שהתפלל עם הצבור כדיו, ואלו דבריו:

"גם בזה רגיל אני למחות, לאותם אנשים המתפללים תחנונות ובקשות בעת שהשל"ח צבור חוזר ומתפלל תפלת שמונה עשרה, כי בודאי מה שבקשו לא נתן להם, ומה שבקשו נטלה מהם. רצוני לומר, כי המספם מכל הפוסקים, שכפשו"ח צבור חוזר ומתפלל שמונה עשרה, יש לקהל לשתק ולענות אמן, ולכונן לברכות שמברך החזן, ומי שאינו נזהר בזה מה שבידו נטלה הימנו ומה שבקש בשאר תחנונות לא נתן לו, כי בא זה ואבד את זה".

תפלת הלחש תלויה בעניית אמן

בספר 'ענינו של יום' (מועדים, פרק לא) באר זאת על פי חדושו של האר"י זצ"ל (סי' כב), שהטעם שתקנת הקדמונים שיחזרו הש"ץ על התפלה נוגת גם כיום, אף שכבר אין מי שיוצא ידי חובת תפלה בכך, היא לפי שיש טעם נוסף לתקנה זו, והוא השלמת אמן על ברכות התפלה. שכן פסק הרמ"א (או"ח קס"ב) שעניית אמן אחר ברכה היא חלק מן הצאת ידי חובת עניית אמן מפי העונה אמן אחר ברכתו. כדי להשלים את ברכות התפלה הנאמרות בלחש בעניית אמן, תקנו שיחזרו הש"ץ על התפלה ויענו אמן אחר ברכתו.

מעשה יש לפרש שבעל 'זוי העמודים' סבר כדבריו שברכות הלחש נשלמות בעניית אמן אחר חזרת הש"ץ ונחשבות כתפלה אחת, וממילא גם מי שכונן פהלכה בתפלת הלחש, תפלתו תלויה ועומדת בעניית אמן אחר חזרת הש"ץ, ואם לא ענה אמן מאבד אף את תפלת הלחש.

תמונת מצבת הדג בבית העלמין הישן בווינה, סמוך לקברו של רבי שבתי שעפטיל הורוביץ, בעל 'זוי העמודים'.

על המסתתר מאחורי מצבה זו מספר: פעם קנה אחד מתושבי וינה דג לכבוד שבת, ובטרם הרגו כדי להכינו לאכילה, פתח לפתע הדג את פיו וזעק: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". הלה פנה לרבי שעפטיל שכהן באותה עת כאב"ד בעיר ושאלו כיצד עליו לנהג, והרב הורה לו לקבר את הדג בבית הקברות היהודי. האישה צית לפסקו של הרב ואף הקים על הקבר מצבה בדמות דג למזכרת נצח (אדיר בפרוס' עמ' שנח).

תפלה הבאה בעברה

דברי בעל 'זוי העמודים' לכאורה צריכים באור: בשלמא מה שכתב שהתפלה שמתפלל האדם בעת חזרת הש"ץ במקום לענות אמן כדיו אינה נענית, מובן, שכן תפלה שנאמרה באסור דומה היא למצוה הבאה בעברה" שאין יוצאים בה ידי חובת מצוה. וכפי שכתב בספר 'ארחות ישר' (ערך תפלה, קצת דיני תפלה אות כח): "אסור לדבר בשעת חזרת הש"ץ ואפילו לומר תחנונים או ללמד (שו"ע או"ח ככד ז). והלומד או קורא הפרשה בשעת חזרת הש"ץ וקדיש, לא די שלא יקבל שכר

בעקבות

המקובל האלוקי רבי חיים ויטאל זי"ע

יומא דהלולא - ל' ניסן

דרך גן עדן

שם. כשהיו הולכים בתוך הים נגד עמודי בית הכנסת הישן לקח הרב זלה"ה כלי אחד ומילא אותו מים מבין העמודים, והיה משקה להרב ר' חיים זלה"ה, ואמר לו: עכשיו תשיג החכמה הרבה, כי המים ששתית היה מבארה של מרים. ומשם ואילך התחיל לכונוס בחכמה זו". ומאותו יום שרבו הקדוש החל לגלות לו מצפוני זאת החכמה, לא זזה ידו מתוך ידו "אפילו רגע אחד" - כפי שכותב בעצמו (בתוך דברי הקדמתו ל'עץ חיים').

וכן ב'בני יששכר' (מאמרי חודש אייר, מאמר א סימן ו): "...והנה הבאר מסוגל לידיעת והשגת התורה, וידוע מה שעשה מרן האריז"ל לתלמידו מהרח"ו זלה"ה, ששט עמו בספינה ונתן לו לשתות מימה של טבריה ממקום הכברה ביים, ששם הוא הבאר (עיין שבת לה; ויקרא רבא כד, ד) ואמר לו: שבזה יהיה לו לב מבין וידיעה והשכל ברזן דאורייתא".

שערי קדושה

ה'חידושי הרי"ם' זי"ע למד עם נכדיו בספר 'שערי קדושה' מרבי חיים ויטאל ז"ל, ואמר בזה הלשון: "בספר זה נמצא, עבור יהודים, מקטן עד גדול אפילו בעל רוח הקודש".

(התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א)

"בשנת חמשת אלפים ושלוש מאות וא' ליצירה, בהיות אבא מארי עדיין בחו"ל נתארח אצלו תלמיד חכם אחד גדול בדורו ושמו ר' חיים אשכנזי, ואמר לו: 'דע כי אתה עתיד לילך לארץ ישראל... ושם יולד לך בן, וקראת שמו - חיים בשמי, והוא יהיה חכם גדול, שלא יהא כמוהו בדורו'".

בגילוי מופלא זה פותח הגאון רבי חיים ויטאל את ספרו 'ספר החזיונות'. בספר זה העלה הצדיק על הכתב את סדר תולדותיו, קורותיו וחזיונותיו הנוראים והטמירים. ואמנם, כעבור שנתיים, לאחר שאביו הצדיק רבי יוסף, שהיה סופר סת"ם [אשר הבית יוסף, בשם המלאך המגיד והאריז"ל העידו עליו ש"חצי העולם היה ניזון בזכותו, בזכות התפילין הכשרים שהיה עושה] - עלה לארץ הקודש, נולד לו בנו - רבינו, בר"ח מרחשון שנת ש"ג, בעיר הקודש צפת.

כבר בהיותו נער רך בשנים ניכר כי נועד הוא לגדולות, וגדולי דורו צפו כי עתיד הוא להאיר פני תבל. בשנת ה"ב לחייו, גילה לו אחד מחכמי עיר הקודש צפת שעתידי הוא לעמוד בפני נסיון גדול, כאשר יעלו בלבו הרהורים של התרשלות בלימוד התורה; "ואם תבחר בדרך גן עדן, תעלה בחכמה וביראת חטא על כל בני דורך, דבר שלא ישוער". ואכן "לא נפל מדבריו ארצה", לאחר שזכה רבי חיים כמובן לעמוד בניסיון.

בארה של מרים

מסורת המופלאה שהובאה בפרי עץ חיים (שער הנהגת הלימוד) בוז הלשון: "כשהיה הרב ר' חיים [ויטאל] בא אצל הרב [האריז"ל] ללמוד הימנו זאת החכמה, אז כל מה שלמד ממנו היה שוכח, ולא היה יכול להשיג שום דבר, עד שהלכו שניהם יחד לטבריה, והרב זלה"ה הוליך להרב ר' חיים בתוך הים של טבריה, בספינה קטנה שהיה

מתולדותיו

נולד בשנת ש"ג לאביו המקובל רבי יוסף סופר קאלבריו בצפת. למד תורת הנגלה אצל רבי משה אלשיך, ונסמך על ידו בשנת ש"נ. את דבר סמיכתו רשם האלשיך בפתק, כי בכוח אשר נסמך ממרן מהר"י קארו, הוא סומך את רבי חיים. בשנת של"א הלך ללמוד את תורת הנסתר אצל האריז"ל, שגילה לו את סודות הקבלה, ועד מהרה נעשה למפיץ תורת רבו. מקובלי דורו אמרו עליו שאין כמוהו אדם גדול בישראל במעלה ובחכמה בדורו.

בשנת של"ו שהה במצרים, ואחר כך עלה לירושלים, בה הרביץ תורה במשך שלוש שנים. בשנת שס"ד חלה במחלה מסוכנת וחשב שהגיעה שעתו להפטר מן העולם. כשהוטב לו, הבחין בשני עמודי אש שסובבו את מיטתו. אז גילו לו מן השמיים שטרם הגיע זמן פטירתו. ספרו המפורסם, בחיבורו עמל במשך 21 שנים נקרא 'עץ חיים', שנוסף לחיבוריו האחרים.

נפטר בל' בניסן ש"פ בדמשק, והוא בן שבעים ושבע שנה.

מוסר השכל

אפסלים אפס אולא בבלות לא בחירה. הוא אולא בפני ניסיון אסויים, אולא להיות אורא אבורי; ואכריס את כל איתבו אפסלים הבח ואפסלים הבח.

עֲרָכִים לְשִׁלְחַן שֶׁבֶת

טְרִיבֵי

לעֵינַי הָאִישָׁה הַחֲשׂוֹבָה מֵרַת דְּבוּרָה פְּרוּמֵר עִי'ה בַת ר' אַבְרָהָם שְׁמוּאֵל ז"ל

חידון טריבוייה א-ב לפרשת השבוע. שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

א	מהם מצווה עלינו התורה לירא?
ב	ממה עשויים בגדיו הלבנים של הכהן?
ג	אותו אסור לנו להונות:
ד	אלו שני דברים אמור אהרן לתת על קרנות המזבח?
ה	כיצד נקראת פעולה של עיכוב המשכורת לעובד?
ו	מצווה חשובה שאנו יכולים לקיים עם אנשים מבוגרים: (היא מופיעה גם על מדבקות באוטובוסים...)
ז	ביום הקדוש בשנה אהרן הכהן לובש גם בגדי לבן, וגם בגדי...?
ח	מה עשה מי שאכל קרבן אחרי זמנו?
ט	מי שאוכל אותה צריך לכבס את בגדיו, להתרחץ, ואז הוא טמא עד הערב:
י	באיזה זמן בשנה מבצע הכהן את כל התהליך המפורט בתחילת פרשתנו?
יא	מילה נרדפת ל'שקר':
יב	אסור לעשות זאת לְרַעֲיָנו:
יג	מהי כמות הקטורת שמביא אהרן הכהן בערב יום הכיפורים?
יד	כיצד נקראת הפעולה של שתילת עץ?
טו	אסור בנעילה ביום כיפור:
טז	לפני מי אסור לנו לשים מכשול?
יז	כיצד נקרא קרבן שלא נאכל בזמנו?
יח	כיצד נקראת תפיסת בעלי חיים לצורך מאכל?
יט	אל המקום הזה הכהן הגדול נכנס אך ורק ביום הכיפורים:
כ	מילה נרדפת ל'חבר':
כא	כיצד נקרא בגד שעשוי מצמר ופשתן מעורבים?
כב	אסור לנו להשיב לחבר רעה, גם אם הוא נהג איתנו לא כשורה. זה כתוב בפסוק "לא..."

תשובות:

א. אלוהים | ב. צמר | ג. אלוהים | ד. אלוהים | ה. אלוהים | ו. אלוהים | ז. אלוהים | ח. אלוהים | ט. אלוהים | י. אלוהים | יא. אלוהים | יב. אלוהים | יג. אלוהים | יד. אלוהים | טו. אלוהים | טז. אלוהים | יז. אלוהים | יח. אלוהים | יט. אלוהים | כ. אלוהים | כא. אלוהים | כב. אלוהים

דִּיּוֹן מְסֻבֵּי לְשִׁלְחַן

חֲמֵץ מְכוּר שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח

שְׁאֵלָה

אצל משפחת כהן נוהגים שלא לאכול חמץ שעבר עליו הפסח, אף אם הוא נמכר כהלכה לגוי, ומקפידים לקנות רק מוצרי חמץ שיוצרו לאחר הפסח. מכיון שלעיתים קשה להשיג בימים הראשונים שלאחר הפסח לחם מתוצרת זו, עבור הילדים הם קונים תוצרת שנמכרה לגוי.

באחד מימי בין הזמנים, נטלו בני המשפחה את ידיהם לארוחת הצהריים. אדון כהן שבא לברך על הלחם, התלבט בינו לבין עצמו על מה לברך. לפניו היו שתי אפשרויות. האחת - לברך כפי מנהגו על הלחם שיוצר לאחר הפסח ולא נמכר לגוי, אבל היה לו חיסרון - הוא לא היה שלם. לפי ההלכה צריך לברך על 'שלם', אם ישנו. מצד שני, היו מונחות על השולחן הלחמניות שילדיו אוכלים, הן שלמות, אך הן נמכרו לגוי בפסח, והוא הרי מקפיד שלא לאכלן.

מה עדיף, לחם שיוצר לאחר הפסח כפי שהוא מקפיד, אבל הוא אינו שלם, או לחם שנמכר לגוי בפסח, אבל הוא שלם?

תְּשׁוּבָה

חמץ שעבר עליו הפסח ברשותו של יהודי, אסור ליהנות ממנו לאחר הפסח, ואפילו השאירו בשגגה או באונס קנסוהו חכמים משום שעבר על איסור תורה של 'בל יראה ובל ימצא' (אורח חיים תמח, ג).

מעיקר הדין אם היהודי מכר לגוי את חמצו קודם הפסח, ובחג הפסח לא היה ברשותו, החמץ מותר לאחר הפסח, ואינו בכלל הקנס על חמץ שעבר עליו הפסח כיון שלא היה ברשות ישראל.

אמנם, יש מחמירים שלא לאכול לאחר הפסח חמץ גמור שנמכר לגוי, מחשש שמא המכירה לא נעשתה כדין (אליה רבה שם, ז, ספר מעשה רב).

והנה, בכל ברכות הנהנין וגם בלחם צריך לברך על המעולה, צריך לברך על הפת השלימה ולא על הפרוסה, על הנקייה (שעשויה מקמח לבן) ולא על שאינה נקייה (פת קיבר), על לחם מקמח חטים ולא על לחם מקמח שעורים (אורח חיים קסח, א - ד).

נידוננו דומה לפת עכו"ם [לחם שאפה גוי, אבל אין בו שום חשש כשרות] מצאנו שיש שמחמירים שלא לאכלה ויש מקלים (אורח חיים קסח, ה). כתב השו"ע שאדם שנמנע מלאכול פת עכו"ם, ולפניו מונחים על השולחן פת עכו"ם נקייה ופת ישראל קיבר, צריך לסלק את פת העכו"ם מעל השולחן קודם שמברך 'המוציא', מחשש שמא בזמן שיברך תהיה פת זו חביבה לו יותר שהרי היא נקייה ויצטרך לברך עליה, והרבה אחרונים חלקו וכתבו שמכיון שבכל מקרה לא יאכל פת זו משום שהוא סובר שהיא אסורה - יכול להשאיר על השולחן. למעשה הכריע המשנה ברורה (שם, ל) שעדיף לסלקה מהשולחן.

סְכּוּמ

לכתחילה יסיר בעל הבית מהשולחן את הלחם שהוא אינו אוכל מחמת חומרא, וישאיר רק את הלחם שהוא אוכל לכתחילה.

גם אם לא הסיר, מכיון שלפי מנהגו יש להמנע מאכילת הלחם השני, יברך על הפת שיוצרה לאחר הפסח, למרות שהיא אינה שלמה.

המדור נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

ערכים לילדים

מאחורי התאפק

איזהו גיבור הכובש את יצרו

ביאור:

גיבור אמיתי הוא מי שיודע להתאפק ולרסן את יצרו. איפוק ושליטה עצמית הם הגבורה האמיתית.

דוגמא:

איציק נפגע מאוד מחברו, אבל החליט שלא להשיב לו. המלמד שיבח אותו: "אשריך! איזהו גיבור - הכובש את יצרו!"

מקור:

"איזהו גיבור? הכובש את יצרו, שנאמר: טוב ארך אפים מגיבור, ומושל ברוחו מלוכד עיר" (אבות ד, א)

פניקס לפרשת אחרי מות

"ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על הארון..."

(טז, ב)

כתב השל"ה הקדוש זי"ע, דאפשר לפרש על פי מאמר חז"ל (כתובות ג) "איזהו עשה צדקה בכל עת" - זה הן בננו ובנותיו פשהם קטנים. ואם פו, אולי יחשב האדם, שעל ידי זה שהוא מפרנס בננו ובנותיו הוא פטור מלתת צדקה, לכן אומר הכתוב: "ואל יבא בכל עת אל הקדש" - אינו יכול על ידי צדקה זו של "בכל עת" לבוא אל הקדש" - להתרומם ולהגיע לדרגת הקדשה, כי כדי להשיג דרגת הקדשה, עליו לדאג לא רק לבניו ולבנותיו שלו, אלא גם לבני חברו...

חידוש לפסוקי מקרא

באלו בגדים נכנס אהרן אל הקודש?

"כתונת בד קודש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט בד יחגור ובמצנפת בד יצנוף".

(טז, ג-ד)

שאלה חכמה רש"י

מתי נגנזה צלוחית שמן המשחה?

בימיו של יאשיהו המלך.

(טז, לב)

חידוש מאוצר התורה

מהו הכלל הגדול שאמר ר' עקיבא?

"ואהבת לרעך כמוך".

(ירושלמי גדרים פט, הד)

תפלורת

ק	צ	מ	נ	ג	ה	ז	ס	ב	ס
ו	כ	ל	א	ר	ש	י	ת	פ	ו
ד	ג	ב	כ	ע	י	ח	י	ל	ד
ש	א	ט	י	ו	פ	ר	ד	א	ש
ס	ז	ש	ד	ס	ת	ק	ר	י	ה
צ	מ	נ	ה	ה	ה	ב	ס	י	ק
ש	ק	ר	ע	א	ט	פ	ת	ר	ו
ד	כ	ו	ע	ג	י	כ	ח	ל	ד
ע	מ	נ	מ	צ	ת	ה	ר	פ	כ
ר	צ	ק	ש	א	ז	נ	ס	ב	ה

ספירת העומר | קודש | כפרה | כהן
כביסה | גר | ישראל | אייר

מזאתה זמנתך... ופסוקי חז"ל, "אבות משה" וכו' מיוגה

לקראת שבת

ל"ט אבות מלאכה

מלאכת הזורה

היכן הייתה במשכן

זרו את הסממנים ברוח כדי להפריד את המוץ מן הגרגרים.

הגדרת מלאכת זורה

מפריד אכל מפסלת באמצעות הרוח.

שְׁלֶכֶם, יְלָדִים.

אחרי ברכת המזון הובא שפע של עוגות, פצונחים, פרות ועוד. האורחים היטיבו את לבם, ולאחר מכן התפזרו לבתיהם. קופלה רצה להשאר לעזר, ואחרי שהורידו את כל המאכלים הוא לקח את המפה ורצה לאסוף את הפרורים ביד, כי נדמה היה לו שאסור לנער ברוח.

"הירושלמי באמת אוסר לנער", אמר לו בחור אחד שנשאר גם הוא לעזר, "אבל אנו פוסקים לפי התלמוד בבלי, שסובר שאסור 'זורה' הוא רק הפרכת אכל מפסלת על ידי רוח, אבל לנער - מתר להשתמש ברוח. לעמת-זאת, אסור להעיר בפה קלפות של בטנים מבטנים, כי זו הפרכת."

"תודה!" חיד קופלה. "תודה גם לך על העזרה!" חיד גם הבחור.

כמה יפה היה בשבת שבע ברכות! החתן ישב בראש וילדו המחתנים. אל השלחנות הסבו האבות והילדים, קרובי המשפחה. גם קופלה ישב ביניהם, והתנהג כמו ילד גדול. במהלך הסעודה שרו זמירות, וקולותיהם של הילדים השתלבו להפליא בשירה היפה.

מה שהפליא את קופלה היה, שהאחים של החתן התלחשו ביניהם בלי סוף. "נילונים", "מפות", "נגמר" - שלש מלים אלה הם אמרו שוב ושוב.

קופלה רצה לדעת מה קרה, ולכן התגנב למטבח, שם טרחו המלצרים לסדר את המנות. אחרי ברוכים נודע לו שמפות הנילון נגמרו. "יהיה בסדר!" הרגיעה דודה טובה אחת את הרוחות. "איה אכלו פעם, לפני שהיו מפות נילון חד-פעמיות? אכלו על המפות! הרגעו וחזרו למקומות

מצאו את 10 ההבדלים

קו קופלה:
03-3050-500

קופלה מחכה לכם... דברו אתו!

פנינים נפלאים ומתוקים על הפרשה

זרע שמשון

מתוך הספר המסגל "זרע שמשון" שחברו המקביל האלקי הקדמון רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זכר צדיק וקדוש לברכה. אשר בקש שילמדו בספרו והבטיח ישועות רבות למקמי בקשתו.

אחרי מות תשפ"ד • גליון 290

תורת שמשון

ודוי הפהן הגדול מועיל רק למי שעשה בעצמו תשובה

וסמך אהרן את שתי ידו על ראש השעיר החי, והתודה עליו את כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם, ונתן אתם על ראש השעיר, ושלח ביד איש עתי המדברה: (טז, כא) רבנו הזרע שמשון זלה"ה, מקשה שתי קושיות על לשון הפסוק הזה, ומתראם אחת בחברתה: א. יש לדקדק בלשון הפסוק 'לכל חטאתם' שהיה ראוי יותר לכתב 'את כל חטאתם', כשם שכתב קדם לכן 'את כל פשעיהם'. ב. איך הכהן הגדול מתודה על עונות ישראל ופשעיהם, וכי מה יועיל זאת לישראל, כל עוד הם מחזיקים בטמאתם ואינם מתחרטים ושבים על עונותיהם, וכפי שכבר אמרו חכמינו (יומא פו, ב) שאין יום הכפורים מכפר אלא על השבים בתשובה ומאמינים בכפרתו.

ומתרא רבנו, שאכן הכהן הגדול היה מתודה ביום הכפורים רק על עונות המאמינים בכפרת היום, אלו שעשו תשובה מיראה על זדונותיהם וכן הם נהפכו לשגגות. וזה הרמז 'לכל חטאתם', היינו שהודוי של הכהן הגדול בא רק לאותם פשעים שנהפכו לחטאים שהם שגגות, על ידי תשובת בני ישראל. ולפי זה מתרצים שתי התמהויות, כי התורה כתבה 'לכל חטאתם', בכדי להדגיש שהודוי של הכהן הגדול בא רק על מי שכבר עשה תשובה.

העושה תשובה מיראה ביום הכפורים זדונות נעשים לו זכיות

רבנו הזרע שמשון מוסיף כאן חדוש עצום ונפלא: עתה כשהכהן הגדול התודה שוב על עונותיהם, הם נהפכו משגגות לזכיות, כשם שהעושה תשובה מאהבה זדונות נעשין לו זכיות.

ולפי זה מבאר רבנו את לשון הכתוב (טז, ל) 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו', שפונת הכתוב לומר, שאף שבימות השנה אי אפשר למחוק לגמרי את העונות שיתחפכו

לזכיות, אלא רק על ידי תשובה מאהבה, שזו היא תשובה שאינה באה בנקל לכל אדם, אמנם ביום הקדוש הזה גם העושה תשובה מיראה זוכה שיעשו עונותיו זכיות.

וזה מה שאמר 'כי ביום הזה יכפר עליכם', וממשיך ומבאר: 'לטהר אתכם מכל חטאתיכם', והיינו שתזכו לטהר לגמרי, וכל השגגות יסתלקו ויהיו נעשים זכיות, כמו בתשובה מאהבה שמגעת לפני ה' ממש, וזה מה שסיים הכתוב לומר 'לפני ה' תטהרו', שאזי תהיו טהורים ונקיים לגמרי מכל חטא. (זרע שמשון פרשת אחרי אות ב)

שלושה תנאים הצריכים לעוסקים בתשובה

'אשרי אדם לא יחשב ה' לו עון ואין ברוחו רמיה' (תהלים לב, ב): רבנו הזרע שמשון זלה"ה מעלה בפרשתנו הדרכות יקרות מעניני תשובה, ודורש כמין חומר את הפסוק 'אשרי אדם לא יחשב ה' לו עון ואין ברוחו רמיה', ומדקדק בלשונה שלכאורה הלשון מקשה, שהרי אם יש לאדם עון מדוע שח' לא יחשב לו אותה, ואם אין לו עון, אזי זה פשוט שאין ברוחו רמיה!

ומתרא רבנו בשלושה אפנים:

א. שהפסוק התפונן לומר, שהאדם קדם שכבו על מטתו ראוי שיתודה על עונותיו, וזה הפוננה לא יחשב לו ה' עון, שאינו ממתינ שח' יחשב לו את עונותיו בלילה, ועליו נאמר 'אין ברוחו רמיה' כי אין מנסה להסתיר העונות ואין רוצה להכחישם. (דוחו' מרפז על קדם השנה שאז אומר 'בדרך אפקיד רוחי').

ב. הפסוק מדבר בעושה תשובה מאהבה, שזוכה שח' לא יחשב לו עון, כי זדונותיו נהפכין לזכיות, והעושה תשובה מאהבה הוא בבחינת 'אין ברוחו רמיה' כי עשה תשובה ראויה ולא ברמיה.

ג. האדם שעושה תשובה צריך לבקש מה' שיעזרהו לעמוד בכך, וזהו 'אשרי אדם לא יחשב ה' לו עון', שסומך על כך שח' ימנעהו מעון, ולא יחשב כי הוא מעצמו יצליח להחזיק בתשובה, כי זה בחינה של רמיה'.

(זרע שמשון פרשת אחרי - עניני תשובה אות ה)

ברכת המחבר מתוך הקדמת הספר

'קול זרע שמשון' מתחזק לו יקו! אסור לאספסוף!

ארץ ישראל 02-80-80-600 ארה"ב 716-229-4808
לונדון 0333-300-2515

לכניסה ישירה לשיעורים החדשים:

לשון הקודש 1-4 אידיש 2-5 אנגלית 3-1 ראינות מיוחדים ומרתקים 1-5-1

שיעורים • סיפורי ישועה מרתקים • חדשות זרע שמשון • שיחות מיוחדות •

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

ברכה בשפע	הצלחה גדולה	וש"ק והצלחה
ברוך צבי ניסים בן שושנה לאה	דניאל אורי בן רגינה מלכה	רפאל בן סופיה ויונתן נטלי בת אליסיה
להצלחה בכל הענינים ויהיה לו מריבת דרך גדולה בעסקיו	שיחה לשפע בריכה והצלחה בכל הענינים ולהשגת המסקה	הצלחה מרובה וריכה בכל הענינים

תורת חיים

**פנינים מתורתו של האור החיים הקדוש -
הרה"ק רבי חיים בן עטר נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג**

אין לך מאוס בעולם כמאוס וזהים העון רחמנא ליצ'לן

והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת. והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל המדברה (טו, טז). וסמך אהרן את שתי ידו על ראש השעיר החי, והתודה עליו את כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם, ונתן אתם על ראש השעיר, ושלח ביד איש עתי המדברה. ונשא השעיר עליו את כל עונתם אל ארץ גזרה, ושלח את השעיר במדבר (טז, כא-כב):

מבאר רבנו האור החיים זלה"ה: שכיון שעל ידי מעשים רעים של האדם, נוצרים דברים רעים המזיקים ומצערין לו, וכיון שה' רוצה בטובתו של האדם, צוה כי כל העושה דבר שאינו הגון מחטאות האדם בלי ידיעה, היינו בשוגג, יביא קרבן, וצוה לסמך על הקרבן, ועל ידי הסמיכה יעברו החיצונים הללו שנבראו ממעשיו הרעים, ויגיעו אל הקרבן. וזה נעשה על ידי הבאת הקרבן אל בית המקדש והסמיכה. ולאחר מכן על ידי הזבח וההקטרה יעקר הרע שנמשך על הקרבן מהאדם על ידי סמיכתו, וכך נעקר בחינת הרע מהעולם, וממילא לא יזיק הדבר לאדם.

אף כל זה הוא רק באדם שחטא בשוגג, כי הלכלוך והזהמה של השוגג אינו רב, ולכן יכול להיות לו תקון על ידי הקרבן, אף אדם שעשה במזיד, שהזהמה של העברה רבה היא, אין מביאים עליו קרבן, ועל זה נאמר 'זבח רשעים תועבה', ומסים האור החיים בלשונו הקדושה: "כי יתעבהו ה' ברוח הוא להקריב על מזבחו תעוב כזה, שאין לך מאוס בעולם כמאוס וזהים העון רחמנא ליצ'לן".

יחד עם השעיר לעזאזל נאבדים ונמחקים כל עברות ישראל

ולאור כל מה שהתבאר לעיל מבאר רבנו האור החיים זלה"ה באופן נפלא מה טעם שני השעירים של יום הכפורים, שעיר אחד קרב על המזבח, והשעיר השני נשלח לעזאזל: שני השעירים הללו נושאים עליהם את כל זוהמת תחלואי הנפש, והנה השעיר לה' נושא עליו את השגגות וזדון סמאת מקדש וקדשיו, וקבלו ה' ולא תעבו, אבל השעיר השני הנושא עליו את כל זוהמת העברות במזיד, עברות קלות ועברות חמורות, צוה ה' לאבדו ולכלותו מחוץ למקום המקדש, והוא נשלח אל העזאזל.

בכדי להבין הענין, ממשיך רבנו האור החיים הדבר למלך שבדק את בגדי בניו, וכשרואה שהם נקיים, רק כתיב אחד יש בו, הוא משפשף הכתם ונותנו לבנו, אף כשרואה בגד שמלכלך הרבה, נותנו לאחד מעבדיו שאין נפשו מואסת בזיהמה.

וכך כותב רבנו בלשונו הזקב: "כן הדבר הזה, המלך הוא מלפני יתרום שמו, כשמביא לפניו קרבן אם הוא בפרט, וטהרת כתם כל שהוא, שהם כתיב השגגה, או פרט אחד של טומאת מקדש וקדשיו כנזכר, לא יתעב הקרבן אליו, אבל כל הזיהמה של כל העברות שעשו ישראל, קלות וחמורות הוא מאוס גדול, ואמר שיוליכוהו לעבד אחד מהרוקמים מהמלוכה, לצד היותו מהפחותים וקלי הערף, והוא ישבר ויאבד וימחק אותם".

פניני שמשון

פנינים ורעיונות ככתבם וכלשונם

הטעם שמיתת צדיקים מכפרת

הטעם שמיתת והספדם של צדיקים מכפרת, לפי שהדור חטא, במה שלא שמעו לקול הצדיק בעוד שהיה חי והיה מוכיחם ופגמו בכבודו, ומעתה, בכבוד שעושים לו אחר מותו, ומכל שכן אם ישו בו מחטאתם, חוזרים לתקן במה שקלקלו. (אות א)

עצומו של יום הכפורים גדול ונותן כח לתשובה

כתיב 'כי ביום הזה יכפר עליכם' וכו', שהנה לתקן כל הפגמים שעבר בכל השנה, נראה דבר בלתי אפשרי, שהרי בכל יום ויום החובה משלת עליו לתקן מלבשו של אותו היום, וכיצד יעשה מי שהרבה לחטא ולקלקל. אלא שהקדוש ברוך הוא הפליא חסדו עמו, ונתן לנו יום הקדוש של יום הכפורים, והוא מכפר לשבים בו בתשובה מכל הפגמים, 'כי ביום הזה דוקא, בסגלת יום זה דוקא, ולכן לא אמר 'היום הזה', אלא 'ביום הזה יכפר עליכם' וכו', עד שתחזרו להיות פנים בפנים, 'כמים הפנים לפנים' וכו' (משלי כו, ט), ויחדיו ידבקו 'לפני ה' תטהרו'. (עניני תשובה אות א)

צריך האדם כל יום להוסיף לבושים

דרך רמז יש לומר, שפונת יעקב היתה לשאל עזרו מקדש, להיות תמיד דבוק בקונו, כמו שאומר אהריו (בראשית כח, כא) 'והיה ה' לי לאלהים', דהינו שיחול שמו עליו מתחלה ועד סוף (רש"י שם). ועל זה אמר 'לחם לאכל ובגד ללבש', שכמו שה' לחם לאכל, צריך בכל יום לחם חדש, כי מה שאכל יום אחד כבר נאכל, וליום השני צריך לחם אחר, כן 'ובגד ללבש' היה שואל בכל יום בגד חדש ללבש, ולא הבגד שהיה לו יום הקודם. ואלו הבגדים והמלבושים ששואל הם לבושי הנפש, שכל התקונים שאדם מתקן בכל יום, הם הלבושים שבהם תתלבש הנשמה להתענג בענג הצפון לצדיקים, כדאיתא בספר הזהר הקדוש (פרשת ויחי רכז, א). (עניני תשובה אות א)

לקבלת הגליון במייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com | להפצה: 02-80-80-500 | לשמיעת שיעורים ועידונים: 02-80-80-600
נערך ע"י המחנך הרב ינון כהן שליט"א * ארה"ב: הרב מנחם בנימין פאסקעס 347-496-5657 * ארץ ישראל: הרב ישראל זילברברג 05271-66450
יזיל ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 * ניתן לתרום לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים.
ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל (17) סניף 635 מספר חשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי בטל: 02-80-80-500 שלוחה 3
וזכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומוזני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

מתיקות השבת

פרשת
אחרי מות
תשפ"ד

גיליון
628

יו"ר ע"י קהל רובלין בארה"ק

בראשות הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזוע שליט"א
תלמידו של פוסק הדור בעל "שבט הלוי" זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו הגה"צ שליט"א ◆

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

ליל הסדר של מסירות נפש

בכל שנה אני נוהג לרכש מצות מהדרות מאד בשביל אכילת הכזיתות בליל הסדר. השנה הזאת תשפ"ד עקב המלחמה בדרום היו לי הפסדים גדולים והגעתי לקשי גדול בפרנסה ושלתי בלבי שמא השנה לא ארכש כאלו מצות מהדרות שעולות סך רב.

אבל לאחר מכן החלטתי לקחת הלואה לצרף כה. בששתי מחבר הלואה וכינון שהוא הכיר אותי כאדם שמעולם לא נזקק לאחרים וכעת אני נזקק להלואה, הוא רחם עלי והלוה לי סכום גדול הרבה יותר ממה שבששתי ממנו ואמר לי שהוא לא לחוץ לכסף הזה ורק בשירוח לי אחזיר לו את הכסף.

אלא שאני בטבעי מאד נלחץ מחוב שיש לי כלפי אחרים ובלית ברירה לקחתי ממנו את ההלואה הגדולה כי סברתי שיהיו לי עוד הוצאות לחג וכדאי שיהיה לי כסף בזד לכל צרה שיהיה.

למעשה רכשנו את כל צרכי החג ונותר לי כסף לרכישת המצות מהדרות, כשנגשתי בערב החג לרכש את המצות האלו, המוכר הציע לי לקנות גם יו מהדר מאד לקיום מצות ארבע הכוסות של ליל הסדר, אמרתי למוכר שאין לי עוד כסף, אף הוא הסכים שאשולם לו לאחר החג, היה קשה לי לחשב לקנות את היו בחוב, אף לאחר מחשבה של כמה רגעים החלטתי שאקנה ממנו גם את בקבוק היו.

כשיצאתי מהחנות, התמלאתי בשמחה על שעשיתי מסירות שקשה עלי מאד לפי טבעי להתחייב חובות, ובכל זאת עשיתי זאת לצרף המצות של החג הקדוש, ותכננתי בלבי שהיום בליל הסדר אעשה את המצוות בשמחה גדולה עם המצות והיון של מסירות הנפש.

« המשך המעשה בעמוד ד

מתיקות העולם הבא

גופנו (מדרש הגדול), הקטרת כנגד חסד הרוח והנשימות, והקרבנות כנגד הנפש הבהמית. ומהפך שיות הללו אנחנו לומדים להתנהג במדות טובות זה עם זה, כמו שנקמץ בשני הכרובים שבקדש הקדשים שהם פורשים פניהם זה כנגד זה ומלמדים להתנהג במדות טובות בבית ועם הבריות, וכמו שבסמוך התורה מספרת את עינם הטובה של משה ואהרן שיצאו וברכו את העם.

עולם הזה ועולם הבא

המשפן מלמד שהתכלית של המצוותנו בעולם הזה היא כדי לרכש חיי עולם הבא, והנה העולם הזה והעולם הבא הם שני הפכים, ואם פאן אנו בעולם מגשם וחרמי, הרי שם הוא עולם מקדש ורוחני, וכדי שלא יהיה לאדם קשי להפנס לעולם הבא הרוחני, עליו לדעת שהעולם הזה הוא זמני וקצר, וזהו "להבדיל בין הטמא ובין הטהור", שבפנינו בעולם הזה נשתמש בפח הרוחני שבנו להבדיל בין הטמא ובין הטהור, וכך לא נשקע חלילה בקמריות העולם הזה ויהיה לנו פחות קשי לעבור מהעולם הזה לעולם הבא.

ובכל פעם הקב"ה שולח לאדם חסרונות כדי להזכיר לו שהוא בעולם הזמני, ולכן בכל חנה שוברים כלי, להראות שאין שלמות בעולם הזה, וגם בשמחה גדולה של חתנה יכול להיות שבר. ומי שאין לו יסורים בעולם הזה ויש לו רק הצלחות, הוא רחוק מלזכות לעולם הבא, ואין לה

"אחרי מות שני בני אהרן". מיתת נדב ואביהוא היתה בא' בניסן שבו הוקם המשפן, והנה באותו יום היתה שמחה גדולה, שבו כל עם ישראל ראו שהקרבן עולה לרצון לפני ה', כמו שנאמר: "ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים".

ומיד נכנסו נדב ואביהוא והקריבו אש זרה ומתו, ואת אותו לשון של "ותצא אש" שנאמר לגבי שמחת קבלת הקרבן כתוב גם אצל האבל הגדול במיתת נדב ואביהוא: "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם ומתו", וצריף להבין מדוע? עוד יש להבין מדוע כתוב: "להבדיל בין הטמא ובין הטהור"? וכן מה הטעם שמשוה רבנו כעס פאן? וכן מדוע נסמכה לזה פרשת מאכלות אסורות שנאמרה לאחר מכן?

משפן ביתר

ויבאר בהקדם מה שאנו רואים שהתורה מפרטת את בנית המשפן והקרבנות הקרבנות בפרשיות תרומה תצוה ובפרשיות שאחריהן, בעוד שלכאורה היה אפשר לכתב את כל בנית המשפן ועבודת הקרבנות בקצרה בפרשה אחת, ואת פרטי הדינים ראוי היה לכאורה שנמצא בדרשות חז"ל, אלא שהתורה מפרטת ומאריכה בענין המשפן, כי תכלית בנית המשפן היא כדי שאדם ילמד מכה פיצד לבנות את ביתו באפן שיהיה משפן להשראת השכינה הקדושה.

המשפן הוא כנגד חסדי ה' של אברי

פניני אגדה

• הרה"צ ר' אליהו קאהן שליט"א
משגיח דשיבתנו

השקפה נצחית

'אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני'. יש לזקק בשנוי הלשוני, שבתחלה אמר התנא 'לי' ואחר כך 'לעצמי', ובבאור הדבר אפשר לומר, ש'לי' הוא נסוב על קניינים רוחניים שהם שכינים באמת לאדם ולנשמתו לנצח, ולעצמי נסוב על קניינים גשמיים ששכינים לאדם רק בהיותו בגוף החמרי הבנוי מעצמות' ונשמה.

ועל הקניינים הרוחניים התנא מלמדנו שעל כל אחד ואחד לרכוש אותם ולומר 'אם אין לי מי לי', שכן אמרו חז"ל 'טובה מרדות אחת בלבד של אדם יותר ממאה מלקיות', ועל הקניינים הגשמיים התנא מלמדנו שאדם צריך לומר 'וכשאני לעצמי מה אני', שאדם צריך להזכיר לעצמו שאין לו להשקיע את כל זמנו רק לקניינים הגשמיים, כי 'מה אני', כלומר, שאדם צריך להתנהג בפשטות ובענוה ולא לרצות רבוי נכסים גשמיים, ועוד 'מה אני', שאדם נמצא כאן בעולם הזה לזמן עראי.

ומסיים התנא שוב לחזק את האדם לאסוף קניינים רוחניים, 'אם לא עכשו אימתי', שאדם לא יאמר לכשאפנה אשנה, אלא יאמר תמיד 'אם לא עכשו אימתי' וכך יזכה להגיע עם מצוות רבות לעולם הבא, ששם הוא המקום הקבוע והנצחי של האדם.

אדם שאין לו יסורים וחסרונות והכל כדי שבעולם הזמני הזה אדם יכין את עצמו כראוי עם נאמנות לה' לחיי עולם הבא.

קשויט של הערכה

כעת יובן מדוע נאמר אותו לשון של "ותצא אש" גם בשמחת המשכן וגם לגבי מיתת שני בני אהרן, דהנה הקמת המשכן היתה כשמחת חתנה, שהרי נאמר: "ויהי ביום פלות משה להקים את המשכן" ומצינו שדרשו חז"ל (מובא ברש"י): "ויתן אל משה פכלתו לדבר אתו בהר סיני שני לוחות העדת לוחות אבן" - "פכלתו" הינו ככלה המתקשטת בכ"ד קשויטים, כך משה התקשט בכ"ד ספרים, וכך גם אפשר לדרש "ביום פלות משה להקים את

המשכן", שמושה הלביש את אהרן בבגדי כהונה וקבל כ"ד מתנות כהונה שהן פנגד כ"ד קשויטי כלה.

ודבר זה שאהרן הפהו היה לבוש בבגדי כהונה שהם פנגד כ"ד קשויטי כלה מלמדנו שמעלתו של אהרן היתה שהעריף את אשתו אלישבע בת עמינדב, וכעין שמצינו אצל רבי יהודה בר אלעאי, שהיה לו ולאשתו את אותם בגדים, להורות שהם כאחד, ובאותו משקל שגו נדב ואביהוא, שזכנסו לפני ולפנים בעוד שלא נשאו אשה ולא היו להם בנים וכדלהלן. וכתוב: "וידם אהרן" ומשמע שהיה לו מה לטען וככל זאת הוא החליט לדם ולשתק ולקבל הפל באהבה.

מתיקות הלחמים מנדב ואביהוא

להנהיג את העם לאחר פטירת משה ואהרן, כדי שיוכלו לדבר אז בגדלתם לפני העם, ובכל זאת היתה להם טעות בזה שהם חשבו שהם יכולים להנהיג את העם. ובגמרא איתא (ערויבין סג): לא מתו נדב ואביהוא עד שהורו הלכה בפני משה רבן.

תקוו ממשלון

ובמדורש (ויק"ר כ, ט) מובאים עוד דברים שבסבתם מתו בני אהרן: א. שזכנסו שתויי

איתא במדורש (מובא ברש"י) שנדב ואביהוא חשבו שהם ינהיגו את העם לאחר פטירת משה ואהרן, ויש לבאר שפוננתם היתה לטובה, שלאחר פטירתם של משה ואהרן העם יתעצמו בהערכה גדולה כלפי משה ואהרן יותר מבחייהם, מפני שעצם המצאותם של משה ואהרן בעולם הזה בגוף בשר ודם היתה זו הסתרה לקדשותם ולמעלתם הגדולה (ע"רש"י קדושין מא. שאמרו ראוי כמה עבים שוקיו של משה), ועל כן הם רצו

מתיקות עבודת בית המקדש

בבית המקדש מודים לה' על ידי זריקת הדם על ארבע קרנות המזבח - על הדם הזורם בגופנו, ועל ידי ריחה הערב של הקטרת מודים על הנשימות המתוקות שנותן לנו הבורא יתברך וזרף התבוננות באברי הגוף, ועל כך שרים הלויים כל אברי הגוף, ועל כך שרים הלויים ומעוררים את העם להודות לה' ולעשות תשובה מאהבה.

וביתר באור במאמר:
'מתיקות העולם הבא'.

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף מאנדל שליט"א •

זמן ספירת העמר

כתב המשנה ברוך (תפס ס"ק יד), שמעקד הדין אפשר לספור כבר משתחשף, דהינו בבני השמשות, ודיק זאת ממה שכתב בשו"ע (שם ב) 'המדקדקים אינם סופרים עד צאת הכוכבים' וכיון שספירת העמר בזמן הזה היא מדרבנן, ספק דרבנן לקולא.

ובבאור הלכה (ריש תפס) כתב בשם החק יעקב שיש להקדים קריאת שמע ותפלה ואחר כך לספור העמה, כיון שתדיר קודם, ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ט נו ב) כתב שמי שאחר לתפלה, יספור עם הצבור כדי שלא ישכח, וכעין זה כתב גם בשו"ת שבט הלוי (ח"ו נג א), שלכתחלה עדיף לספור עם הצבור לאחר התפלה, אך אם יודע שמאיזו סבה יצטרך להתפלל ביחידות מאחר בלילה, יקדים לספור כבר בתחלת הלילה, כי ספירת העמר היא דבר הנשכח בקלות.

ובשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סי' טז) כתב שמעקד הדין יש להקדים תפילת ערבית לספירת העמה, גם אם מתפלל מאחר בלילה, משום דתדיר קודם, ומאידיך בשו"ת אור לציון (ח"ג פט"ז תשו"א), כתב שבכל אופן מלכתחלה עדיף לספור בתחלת הלילה, משום "תמימות" וענין עוד.

שנזקה להשאיר בעולם זרע של קימא רבים בכמות ובאיכות ככוכבי השמים וכחול הים.

ה. שהם לא נשאו נשים, שבכך היתה חסרה להם המעלה שרק נשוי זוכה לזה, לרפ"ש מדות טובות דרך המסירות והגמילות חסדים לאשתו, וזה מלמדנו להתפלל על צאצאינו (ומי שאינו נשוי יבקש על עצמו) ש"יזכו לזיווג הגון, וכן אדם שהוא נשוי יתפלל לה' שיזכה לכבד את אשתו ולרפ"ש על ידי כך מדות טובות.

ענוה של עבדי ה'

ובאמת צריך באור, מה היה צריך לכתב מפרש בתורה שאלעזר ואיתמר בני אהרן הם בניו "הנותרים", הרי פשוט שאם נדב ואביהוא נפטרו, כעת נותרו רק אלעזר ואיתמר? עוד צריך באור, שמיד לאחר מכן כתוב שהכהנים מקבלים את החזה והשוק, וכאן לראשונה כתוב בתורה שגם בנותיו של אהרן ובניו זכאים לאכל ממפתנות הכהונה, לאחר שעד כה התורה מדגישה "כל זכר בכהנים יאכל אתה" וכדומה, ומה השתנה כאן?

אלא אלעזר ואיתמר נקראים "הנותרים", ללמדנו שהם הרגישו שגם אשה הם מיתרים, ובזכות שהם ישאו אשה ויביאו בנים ובנות, יזכו לאכל את החזה והשוק להם ולבניהם ולבנותיהם ואז יהיה להם ערך גדול, ועוד נרמז שהם הרגישו "נותרים", שאינם ראויים להנהיג את ישראל ולכן זכו לכהונה לדורות.

יין למקדש, והחסרון בזה הוא שאדם שתוי יין הוא שמח בשמחה לא אמתית, ולבית המקדש נכנסים עם שמחה אמתית של אהבת ה' והפרה בחסדיו שעלינו.

ב. מפני שנכנסו מחסרי בגדים, וזה מלמד אותנו כמה צריך להזהר בלבישת הבגדים להיות לבוש תמיד בבגדי יראי ה' שזה מכבד את ה', וכן יש לראות שיהיה לנו תמיד את הבגדים לנשמה שהם מצוות ומעשים טובים.

ג. שנכנסו למשכן ללא רחיצת ידיים ורגלים, ודבר זה מלמדנו להזהר בהלכות נטילת ידיים שחרית ולפני הסעודה, וכן זה מלמדנו לרחץ את נשמתנו מפל זוהמא טרם עלותנו לעולם האמת לאחר מאה ועשרים שנה.

צאצאים איכותיים

ד. נכנסו כאשר עדין לא היו להם בנים והיתה תביעה עליהם על שלא השאירו ילדים בעולם, ומובא בכתבי האר"י הק' שנדב ואביהוא היו גלגול של ער ואונן, והחטא העקרי של ער ואונן מפרש בתורה, שהם לא רצו להביא ילדים לעולם, וכך גם נדב ואביהוא לא רצו להביא ילדים לעולם, ומבאר בגמרא (ב"ב כטז), שמי שמות בלי בנים הקב"ה כועס עליו, ורואים לעמית זה שהתורה אומרת על שני בני אהרן "הנותרים", ללמד שלאחר הפהן היתה מעלה שהוא הותיר אחריו ילדים, וזה מלמדנו להתפלל ולבקש מה'

מתיקות שיחת האחים הקדושים

על חסד הגדול שאדם זכה לשאת אשה "מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה", ובזריקת דם השעיר מודים לה' על חסד חדוש זרימת הדם שבכל חדש.

וכיון שלפני כן התבשר אהרן שזכה הוא והדורות הבאים אחריו לקבל את הקדשים לאכילה "אתה ובניך ובנותיך" וכנ"ל, אם פן טוען אהרן, מכך שאני לא יאכל מהקדשים כעת, זה יזכיר לי מה הפסידו נדב ואביהוא מכך שהם לא נשאו אשה, כי על ידי מניעתו מאכילת השעיר

אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו", כלומר שלא יראו כלפי חוץ אות וסימן של אבלות, ודוקא מפני כך הוא צוה עליו לאכל מהקדשים, כדי שלא יתנהגו בדרכי אבלות, ומדוע לבסוף משה הסכים לדברי אהרן?

עמק מחשבתו של אהרן

אלא אפשר לבאר, שאהרן הכהן טען למשה רבנו שהן אמת שלא מראים סימן חיצוני של אבלות בפריעת הראש וקריעת הבגדים, אבל הרי מדבר כאן בהקרבנות שעיר של ראש חדש, שיש בו הודאה

לאחר שאהרן נצטוה שהוא ובניו לא יכנסו שתויי יין למקדש וכו', משה רבנו צוה את אהרן ובניו להקריב את שעיר החטאת שהוא שעיר של ראש חדש וצוה עליהם לאכל אותו בחצר אהל מועד, ולמעשה הם שרפו את השעיר במקום לאוכלו, ומשה רבנו כעס על כך, ואהרן הפהן ענה לו שהוא אונן ואסור לו לאכל מהקדשים, ומשה רבנו הסכים אתו.

וקשה לכאורה, הרי משה רבנו ידע שאהרן הוא אונן, שהרי הוא אמר לו: "ראשיכם

עצה מתוקה

בבב יום מימי ספירת העמר יש לבנו לספר את חסדי ה', שהרי הספירה מורה על הערכה, כמו שמצינו (כמ"ב"ט) שמחבתו של הקב"ה לעמו הוא סופר אותם בכל שעה, ולכונן יש לבנו בספירת העמר לספר ולהעריך את חסדי ה' שעלינו וכו' לבנו לספר כל דבר שאנחנו מעריכים אותו, כגון שביום הראשון נכונ לספר את הקב"ה שהוא יחידו של עולם, וביום השני נספר את חסד ה' הונו וביום השלישי את חסד הבנים וביום הרביעי את חסד הבנות וכו' על זה הדרך.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, מודים אנו לפניך על חסדיך הרבים שעלינו ועל שגלית את אהבתך אלינו גם בדור הזה, ששמרת והגנת עלינו מהטילים הנוראים ששגרו אויביך אויבי עמך לעבר ארץ ישראל והיה בהם כדי להמיט אסון איום ונורא שאי אפשר לתאר חס ושלום, ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצתם וקלמלת את מחשבתם ועצרת בעד המושחית ולא נתת לו לנגף את בתי ישראל. **וכן** ביום אשר שברו האויבים להרג בחורי ישראל בעיר הקדש ירושלים עשית עמנו נסים ופלאות עצומים, שכלי המשחית שלחם דממו ולא פעלו. מלבנו וגואלנו, אנו מלאים בהכרת הטוב עצומה אליך ומחלים אנו את פניך שתמשיך ותתמיד עלינו את נסידך, ואהבתך אל תסור ממנו לעולמים ותגלה את זרועך הנטויה לאבד ולהשמיד את כל הקמים עלינו לרעה, ובקרוב נהל נמעי כנה פדויים לציון ברנה, אמן סלה.

"דבריו מתוק להבי"

מה מלמדת אותנו המילה "הנזתרים" שנאמרה בתורה על אלעזר ואיתמר בני אהרן?

הפותרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 7885595@GMAIL.COM או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם, כתובת וטלפון | הזוכים מפרשת תזריע: אברהם אבוקסיס, קרית יערים. שלמה יצחק הרשקוביץ, בני ברק.

ה' שאדם ישאיר אחריו זרע של קיימא, ולאחר מכן נאמרה פרשת מצרע, ללמד כמה צריך להזהר מהחטא של לשון הרע שלא לדבר רע על שום אדם מישראל וכל שכן לא על צדיקים, כמו שנדב ואביהוא לפי דרגתם נחשב שדברו בזלזול כלפי משה ואהרן.

ולכן התורה הסמיכה לזה את האזהרה להבדיל בין הטמא ובין הטהור והזהירה על מאכלות אסורות, כדי ללמדנו שאדם מגיע לעולם להתמודד עם נסיונות, וכמוכן ישנם זמנים שאדם עולה ומתעלה, אך ישנם זמנים שאדם מתמודד עם נסיונות לשמר את עצמו ממאכלות אסורות ומשאך דברים של טמאה, וכשיש לאדם נסיונות כאלו, שלא יבהל, אלא יעמד בהם וכו'. יזכה למעלות נשגבות.

התחזקתי בכל כחי לגרש את המחשבות האלו ולבטח בה', אף על פי שזהו נסיון עצום עבורי בגלל הלחץ הגדול שיש לי בטבעי מחובות.

ביום חמישי ב' דחל המועד התקשרתי למענה הקולי בבנק לשמע אם השתנה משהו, ולהפתעתי שמעתי שנוסף לי לחשבון סכום של מאה וחמשים אלף ש"ח, והזרתי לברר מה מקור הכסף הזה, והתברר שמי שהפקיד לי את הכסף היה זה אדם שעשה אתי עסק לפני חמש עשרה שנה והתנהג אתי שלא בישר ונתק אתי קשר בזמן שהיה חיב לי סכום גדול כזה של כסף.

עשיתי השתדלות להשיג אותו עד ששוחחתי איתו בטלפון, וכך הוא ספר: בשמחת תורה הייתי במסכה המרה ברעים, שם נפצעתי בארץ קשה, שכבתי בבית החולים מיוסר ובסכנת חיים, שם הבטחתי לבורא עולם שיציל אותי כי אני רוצה לחזור בתשובה, בראש חדש ניסן שחזרתי הביתה ולאחר חשבון נפש נזכרתי בעולה שעשיתי לה, גינתי כספים והפקדתי לה את מה שאני חיב לה.

התפעלתי מאד ואמרתי לו: אשריך ומה טוב חלקך, והוספתי לומר לו: אני רוצה להתחזר לה חלק מהכסף באות הערכה, ואכן הפקדתי לו חזרה את המעשר של הסכום הזה: חמש עשרה אלף ש"ח, וכך ראיתי את ז' ה' הטובה, שאחרי שהתגברתי במסירות שלא לכעס ושלא להפר את שמחת החג, הסב"ה שלח לי שפע גדול, והשמחה היותר גדולה היא שחברי חזר להסתופף תחת כנפי השכינה.

ה. מ. שדרות

המעורר להודות על חסד האשה וכנ"ל, תתעורר בלבו הערכה על החסד הגדול הזה שאדם זוכה לשאת אשה, וכמו שחמשת הענויים ביום הכפורים, מלמדים את האדם להעריך את החסדים שהוא מקבל בכל השנה, אכילה ושתיה וכו'.

משה מודה ולא בוש

ומשה רבנו הודה לדבריו של אהרן "וייטב בעיניו", והיה כאומר לו ידעתי את כל זה מעיקרא, אבל הקב"ה השפיע זאת ממנו, כי רצון ה' היה שאהרן יאמר בעצמו שרצונו להעריך את מתנת האשת חיל וכל הדורות הבאים אחריו.

ויש לבאר שפתיקון לזה נאמרה אחרי כן פרשת תזריע, שבה מבאר ענין המשך הדורות של כל אחד מישראל, שזהו רצון

המשך מתיקות הניסים

הגעתי לביתי, הנחתי את המצות בחדרי, סגרתי את החדר ולאחר ההכנות יצאתי לבית הכנסת לתפלה.

כשחזרתי מבית הכנסת ראיתי שאשתי מבהלת מאד, שאלתי אותה מה קרה? והיא ספרה לי בצער שבני הקטן נכנס לחדר ושבר את בקבוק היין, כששמעתי את זה הצטערתי מאד גם אני, ונכנסתי לראות מה קרה ואז לתדהמתי ראיתי שהילד שבר את הבקבוק על המצות, כך שגם המצות שבורות ורטובות, התפלאתי מדוע אשתי לא דברה גם על המצות והבנתי שכנראה היא לא מסגלת לדבר גם על הצער הזה.

באותו רגע של משבר גדול שהיה לי, התנערתי ואמרתי לה: רבנו של עולם, אני יודע שזה נסיון שאתה מביא לי ואני לא אתן לנסיון הזה להרס לי את שמחת החג, אני מסבל עלי שלא לכעס על זה ולא להעיר על כך שום הערה, כעת אני נגש לעריכת ליל הסדר עם המצות והיין הרגילים שיש בביתי ולא עושה עסק מהצער הזה.

במשך ליל הסדר, בכל זמן מועט היצר נסה להכניס ללבי ולהחליש את דעתי ממה שארע, וכתגובה לנסיון הזה העצמתי יותר ויותר את השמחה כדי שלא לפול לצער ולעצבות והגברתי בלבי את האמונה שהכל מאתו יתברך ואין עוד מלבדו, כך שבפעל היה לי השנה ליל הסדר שמח יותר מכל שנה אחרת.

בעבור יום טוב ראשון התחילו להכניס בי מחשבות מלחיצות על החוב שיש לי ואני

מזת יקזת הכרשה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזע שליט"א בעל 'מתיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

פחה של תפלה וותור...

לפעמים יש לאדם קשיים, הוא מקבל מתנה או קונה דבר חדש ולפתע זה מתקלקל לו והוא מלא עגמת נפש, לפעמים אדם מצפה זמן רב לישועה ולפתע במקום שיהיה טוב נהיה לו קשה יותר, ועלינו לדעת שה' בחן אתנו אם אנו מתרעמים או שאנו מרבינים ראש ומודים על כל הטוב שכן יש לנו, ובכך אנו זכאים לקבל עוד שפע ובעקד לגלות את השפע והמטמון שנימצא אצלנו בתוך הבית.

ונביא כאן ספור נפלא בענין זה כפי שהובא לשלחן המערכת:

אני ב"ה בעל משפחה ברוכת ילדים, ההוצאות של כל בני הבית גדולות וברוך השם בכל יום אני רואה סיעתא דשמיא מיוחדת, בערב פסח עמדתי ממש בלי פרוטה לפורטה לא ידעתי מהיכן יהיו לי מעות להוצאות הגדולות של החג, על המקדד עמדה רשימה ארבה של קניות שהכל היה בראשי פרקים, בגוה, נעלים, אכל ושאר מצרכים יחודיים ונצרכים לחג, בגוסף על תקונים וכלי בית שונים שביתי היה זקוק להם ואני לא ידעתי אנה אני בא.

<< המשיך בעמוד ד

לקח מהפרשה

הצידה לדרך שעלינו לקחת מחג הפסח

מ'הצידה לדרך' שנטלו עם ישראל בצאתם ממצרים - מהמצות של הבצק שלא הספיק לתפח, למרות שבמדת מה זה לא שיד לעצם היציאה ממצרים וזה לא אחד מעשרת המכות.

היות, שרצון ה' שבעשה עסק מהדברים שנראים לנו כשוליים וקטנים, שנודה לו על האכל שהוא זן אתנו במדבר, שנדע שהנסים שהיו ביציאת מצרים מלויים אתנו בכל יום ובכל עת, לזכר שה' דואג לנו בכל פרט אפילו שהוא נראה קטן ושולי.

ולפיכך נצטוונו בתורה (שמות כב) "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לקבל תשלכון אתו" - ה' חפץ שנזכר את הנס הגדול, שביציאת מצרים לא חרץ פלב לשונו, שנעריה את הפרט הקטן והשולי הזה שיצאנו בנחת כבני מלכים, בלי לשמוע רעש של גביחות. ולדורי דורות אנו צריכים לזכר לעשות עסק מהדברים הקטנים והשגרתיים.

וזה מה שאנו אומרים בכל יום בקריאת שמע, "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך" - תאהב את ה' עם כל מה שיש לך, עם הלב עם הבריאות בגוף ונפש, עם "כל מאדך" עם בני ביתך, עם הכסף על הכל תמליך את ה', תודה לו ותתמלא <<

פרשתנו עוסקת בעבודת הכהן גדול ביום הכפורים, ונתבונן מעט בעבודת הכהן גדול ביום הקדוש ביותר, היום שמכפר על כל השנה.

"בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר". הכפרה של אהרן וביתו וכל ישראל, נעשית על ידי הקרבנות והזאת הדם על גבי המזבח, הדם הוא הנפש - הרצון שיש לכל אחד ואחד; ואת זה מביאים לפני ה', היות שתכלית ביאתנו לעולם, בכדי שנבדק בה' ונחיה אותו יתברך, בכל מעשה, בכל המוד ותפלה, ויהיה כל רצוננו להפיר את הקב"ה וללכת בדרכיו, מתוך אהבה והפרת הטוב.

ולפיכך היו מפרישין את הכהן גדול לפני יום הכפורים, בכדי שיתבונן במהות עבודת הקרבנות ובנפלאות שבאבריהם, ועל ידי כך יעמיק בחסדי ה' שבאברי האדם, "ומבשרי אחזה אלוך" - על ידי שמתבוננים בפלא העצום שבבשר והדם מתקרבים לבוור ברוך הוא.

וזה הצידה לדרך שעלינו לקחת מחג הפסח חג האמונה, לחיות את הקב"ה על כל צעד ושעל, להודות לו על כל מאכל שהוא מכין עבורנו, על הבריאות ועל כל הטוב ולדבר מכה. ולפיכך, בפסח אנו עושים עסק בעקר

בו" תעריך את החסד שיש לך היום ברוך ה' יום יום, כל יום תמצא ותראה עוד טוב ועוד טוב וכך נהיה שמחים ומאשרים בחלקנו הטוב,

הקב"ה ברא כל אחד ואחד עם גוף ונשמה, הנשמה נמשכת לרוחניות ולדבקות בבורא בגעגועים של אהבה, ואלו הגוף נמשך לחמרינות, ומרגיש כל הזמן חסר בגשמיות, ומתאנה לעוד ועוד תאוות ורצונות, ועל האדם ליחד זמן שבו הוא עוסק בכדי להחיות את הגוף, אבל לא לשקע בכה, אלא לזכר שהעולם הזה חולף מהר מאד. כמו שהאריך בזה החובות הלכות (שער אהבת ה', א).

כאשר אדם עסוק כל הזמן להגדיל את כבודו ואת כספו, הוא עלול למצא את עצמו בסוף ימיו ריק וחסר כל, והנשמה שכלה כוספת לבורא מרגישה שלא באה על ספוקה כלל, היות שהגוף רוצה תמיד עוד ועוד גשמיות, וכאשר אדם הולך אחרי הגשמיות ומשלה את עצמו שמחר ילמד, בשבוע הבא ידבר עם הקב"ה ויעסק באהבה אליו יתברך, הוא עלול לדחות את המחר הזה עד סוף ימיו, עד היום שבו אבדו עשתונותיו חלילה. ולפיכך עלינו לקבוע בכל יום זמן, להתבונן עם עצמנו היאך אנו משקיעים את רוב כוחנו במזון הרוחני של הנשמה.

חז"ל אומרים: "אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה", האדם משקיע במה שחשוב לו, כאשר גידע שהחיים שלנו קצובים, לא נעשה עסק מזוטות, ננצל את הזמן להשקיע במה שבאמת חשוב, נשקיע במשפחה, נשקיע באשה, בילדים שה' חנן אותנו, בל נהיה כאותם אנשים ששקועים ראשם ורפם בעסקיהם ואין להם פנאי למשפחתם.

האם יש ענין לאגר כסף? נקצב לעצמנו זמן שבו אנו משקיעים בילדים ומאירים להם את קרבת ה' עלינו, הקב"ה הביא לנו מתנות גדולות על מנת שנשקיע בהם, האשה נחנה בכינה יתרה, בינה של תמימות, כאשר אנו באים הביתה ועושים עסק מחסדי ה', מהדעת של ה' שלמדנו באותו יום, זה חודר לאשה והילדים שמקבלים את הדעת הטוהרה של האב, ומכפילים אותו.

בל נעסק כל היום בבית בדברים גשמיים בלבד, בלי לקשר אותם לה'; נבוא עם הרגשה חיובית לבית, נדבר מהטוב והחסד שה' עשה עמנו, נדבר מעולם הבא; כמה שוה להשקיע בכדי לקנות חיי נצח, נשגן בבית כמה מאשר הוא האדם שעוסק בתורה הקדושה ומוציא מהלמוד ותור נתינה וחמלה, וזה מה שנקלט לילדים ונחרט בלבם הטוהר, הדומה לגיר חדש.

המורם מכל האמור: כל הבריאה כלה הנה גשמית ועבודתנו לראות ולמצא את ה' בכל דבר, כמו שאמרו חז"ל (יומא ז'): שצריך למשמש בתפלין בכל שעה בקל וחמור מהציץ, היות שבתפלין יש הרבה הזכרות, והינו שצריך לחשב בכל יום את החסד העצום שהקב"ה עושה אתה היום, את היציאת מצרים הפרטית שלך, את הגאולה והישועה שה' ברב רחמיו יורד אליך ונותן לך כל טוב מרב אהבתו הגדולה אליך.

באהבה אליו יתברך, וצריך לדבר מכה בכל זמן "בשבבתך בביתך ובכלכתך בדרך" ולשגן זאת לילדים שלנו.

שגון גם מלשון שנים שנודה לבורא על השנים שיש לנו בפה, ואנו יכולים לאכול אפלו מאכלים קשים ולא רק מאכלים טחונים ורכים, וכן על שאין לנו שנים תותבות, אלא השנים קבועות בפנינו כל הזמן.

בשבוע זה, כאשר אנו אוכלים את סעודת השבת ובוצעים על שתי חלות טריות וריחניות, זה זמן לומר בבית איזה חסד ה' שאנו יכולים לאכול לחם עשיר, לחם טעים שה' ברב רחמיו נותן לנו. אחרי יותר משבוע שלא אכלנו חמץ, אנו צריכים להעריך יותר את חסד הלחם, לברך ברפת המזון עם פונה של הודאה על הארץ הנפלאה ועל המזון שה' נותן לנו ברב טובו וחסדו, על הבתים שיש לנו שאנו יכולים לשבת ולאכל, לעשות עסק מהפרטים הקטנים.

וכאשר כולל ישראל הגיעו, לארץ ה' הביא להם נגעים בבתיהם, כמו שכתוב "כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם", כאשר כולל ישראל נכנסו לארץ וקבלו הכל מן המוכן, כמו שכתוב (נחמיה ט) "ויילכדו ערים בצורת ואדמה שמנה ויירשו בתים מלאים כל טוב ברות חצובים כרמים וזיתים ועץ מאכל לרב", אזי הביא להם ה' נגעים בבתים בכדי שיעריכו את מה שקבלו. כי לפעמים כאשר אדם מקבל דירה מוכנה, הוא פחות מעריך.

וזה שנאמר (חבקוק ב) "כי אבן מקיר תזעק וכפסי מעץ יעננה", הקירות בבית מעידים על האדם אם הוא הודה עליהם אם הוא שבח את ה' על זה שיש לו בית והוא לא הומלס שמסתובב ברחוב, אם הוא מודה על הבורות החצובים - שבכימינו זה המקרה שאפשר לאחסן בו דברים לארץ זמן, וכן הבנקים שאפשר להניח שם את הכסף ברגע וכן הלאה. לספר ולהעריך את כל הטוב שיש לנו ולדבר מכה בבית.

וזה מהות מצות ספירת העמר, שאנו עושים עסק מהעמר מחסד האכל שה' נותן לנו, ובכל יום אנו סופרים עוד חסד ועוד חסד ללמדנו שנעשה עסק בכל יום מעוד חסד מעוד מטמון. ולפיכך ימים אלו נקראו מטמונים שגראה בכל יום עוד חסד שה' הטמין עבורנו, וכענין המטמונים שהיה בבתי ישראל, ה' חפץ שנגלה את המטמון שיש לנו בתוך הבית, שגראה כמה חסד ה' מקיף אותנו ונספר זאת מרב הערכה.

וזה מה שאנגלוס הגר מלמד אותנו להניח את היד על המזוזה מבחוץ, ולהתבונן כמה ה' אוהב אותנו ושומר עלינו בתוך הבית, ועל ידי כך נבוא לאהבת ה'. וכן שנתבונן בכל הטוב שבני בתינו עושים עבורנו שגאמר 'אשת חיל' על האשה ועל האמא שנהיה חיוביים, ונראה את כל הטוב שעושים עבורנו, ובמקום לקנטר ולהתלונן על דברים שוליים נעשה עסק מכל הטוב ונראה שאנו מלאים בטוב. נשב עם בני המשפחה, נתבונן בדבר טוב שהיה לנו באותו יום ונספר יחד אתם חסד ה'.

כמו שדוד מלכנו מלמדנו "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה

ברוך הוא משגיח ושומר עלינו מרב אהבתו אלינו, וצריך לדבר מכה כמו שאנו פותחים בכל יום את התפלה בדבריו הנפלאים של דוד מלכנו "הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו: שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו".

וזה המהות של ספירת העמר לדבר מחסדי הבורא שעשה עמנו ולספר בכל יום חסד נוסף (שהעמר הנו מדה של אכל ונכלל באכל כל הטוב).

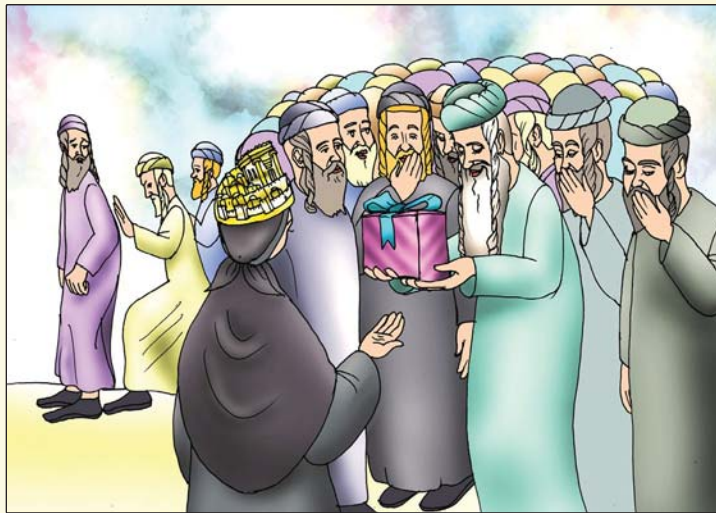
בערב יום טוב ראשון של פסח זכינו לראות את השגחת ה' על עמו ישראל, כאשר אויבי ישראל נסו לטבח ביהודים רבים שבאו להתפלל, והקדוש ברוך הוא שמר על עמו ישראל וכלי המשחית שבידי המחבלים הארורים ימ"ש לא פעלו, למרות שאחרי כמה דקות בדקו את כלי המשחית וראו שהם פועלים כראוי, אלא שבידם של אתם מרצחים ארורים זה לא פעל.

נס עצום זה מצטרף לשרשרת הנסים והשגחה שהקדוש

ברכת האילנות

ללמדנו שבמים אלו עלינו להתכונן לקבלת התורה עם בחינה עצמית על מדותינו ומעשינו ובעקר בבית פנימה.

ובכדי לזכות לקדושתו עלינו להיות בהכנעה ולראות טוב בזולת, ההפך מבעל לשון הרע שמחמת גאותו הוא מטיל דפי באחרים; וכאשר אדם לומד תורה בדרך של עין טובה אזי התורה מצמיחה בו עוד

במים אלו שפיתחו אבליים על פטירתם של כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא אנו גם בימים של הכנה לקבלת התורה, חז"ל תקנו לנו דוקא בימים אלו להתכונן שהתורה הקדושה אינה חכמה פשוטת חכמות הגוים חלילה, התורה הקדושה הנה סם חיים שמעדת את נפש העוסק בה. ולפיכך תלמידים אלו

מדות טובות ונפשו מתרוממת.

וזה שאמרו חז"ל שהארון היה נושא את נושאו, ארון הברית - התורה הקדושה - מרימה את מי שעוסק בה, כאשר אדם לומד הוא לא עשה טובה לאף אחד אלא הוא בעצמו מרויח מכה, הוא מקבל מהתורה רכות והוא מזכה את נפשו. ולפיכך בזמן שהעביר דוד את ארון הברית ועזה החזיק את הארון, נהרג עזה מחמת שטעה לחשב שהארון צריך שישאוהו ולא הבין שהארון נושא ומרומם את האדם.

בהמשך הנביא מובא שכאשר היה הארון בבית עבד אדם הגמי ועבד נהג כבוד בארון, ובעקר נהג לפי דרכי התורה הקדושה במדות הטובות שטמונות בה והתנהג באצילות עם בני ביתו, אזי הוא התברך בשפע דרך בני ביתו; כי השפיל להכניס את ארון הברית - את פנימיות התורה לתוך ביתו - וכן דוד מלכנו הכניס את הארון לעיר דוד ולמד את כל ישראל להכניס את הארון לביתם.

שלפי דרגתם הגדולה תורתם לא היתה להם דרך למעשה היאך לנהג בכבוד זה עם זה, נפטרו דוקא בימים אלו, בכדי ללמדנו שייסוד קבלת התורה זה חסד, עין טובה ומחשבה טובה על מי שסביבנו.

חז"ל מספרים לנו שכאשר רבי עקיבא חזר עם כ"ד אלף תלמידיו יצאה אשתו לקראתו, וכשראוהו תלמידיו בקשו להודפה, מיד אמר להם הניחו לה - "שלי ושלכם שלה הוא" - רבי עקיבא שהלך ללמד תורה מתוך שפלות וישב עם בנו בכחה עם עוד ילדים קטנים למרות שכבר היה בגיל ארבעים, רבי עקיבא ששמע את רבותיו וקנה מהם עוד ועוד תורה של חסד, הוא זכה להעביר את התורה לדורות הבאים דרך חמשת תלמידיו הגדולים.

מאידך כ"ד אלף תלמידיו לפי דרגתם תורתם לא היתה תורת חסד, וכאשר רבי עקיבא נתן לאשתו תכשיט של ירושלים מזהב כמו שאמר לה, הם אמרו לו "בישתנו רבנו", ומחמת כך הם לא זכו להעביר את התורה ונפטרו.

השיבה בחיוב ואני מהרתי להזמין את הורי בשמחה, אבי אמר שהוא מעביר לי על אתר סכום של שלשת אלפים שקל לחשבון בכדי שאוכל לקנות את צרכי החג ברוח ובשפע.

שרשרת ההשגחה לא פסקה: למחרת הודיעו בשכונתנו שיש חלקה של נעלים חדשות לילדים, ובלי הרשמה מהרתי למקום החלקה, ובסיעתיא דשמיא ממש מצאתי נעלי שבת חדשות בקרטונים לכל הילדים שהיו זקוקים להן.

בנוסף קבלנו שפע של מוצרים מהקמחא דפסחא ולי לא נותר אלא לפרש ידים, לקבל את כל השפע, להרים עינים ולומר לקב"ה: אני מתבייש מכל הטוב והחסד שאתה מרעיף עלי, אני בטוח שזכות הותור והתפלה של תשב"ר הם אלו שפתחו לנו את צנורות השפע.

אני מודה לה' על כל הטוב ובעקבך על השעור באמונה ובכח התפלה שהענקת לנו בחג זה - חג האמונה.

ביום הראשון שהילדים יצאו לחפשת בין הזמנים שאלתי את בני ביתי במה אוכל לעזר, והיא השיבה שאם אוכל לקחת את הילדים למספר שעות מחוץ לבית זה יקל עליה מאד, ארגנתי את כל הילדים ואמרתי להם בשמחה והתרגשות שאנו עומדים לצאת להתפלל בקבר רחל אמנו, בלם שמחו וצהלו. ארגנתי בשקית מעט חטיפים שגשגרו לנו ממשלוחי המנות ועלינו על אוטובוס שנוסע למאמע רחל'.

בדרך הילדים השתוללו ואני השתדלתי שלא לבעס, באשר הגענו ושבנו באיזה פנה ואמרתי לילדים שיתפללו, אחרי כמה שניות התפתח בין שני ילדים מריבה על המקום, זה טען שהפסא שלו וזה טען שהפסא שלו, הם ממש התחילו לריב ואני הרגשתי ששבננותי פוקעת, היו לי על הלשון מלים פדרבנות, רצייתי לומר להם "אתם לא יכולים דקה לשבת רגיע? תתנו לי כמה דקות להתפלל, אי אפשר אתכם".

אולם ברגע האחרון הבחנתי במצבת הקדש של רחל אמנו ופניתי לילדים ואמרתי להם: "ילדים יקרים, תסתכלו על המצבה של רחל אמנו, לא היה לרחל קל בחיים היא סבלה מאד, לקחו לה את בעלה, לא היה לה ילדים שנים רבות, אבל היא לא פגעה, היא שתקה ושתקה, היא ותרה לאחותה בשמחה ובזכות זה זכתה לכל המעלות הטובות. ילדים יקרים, בואו נלמד מרחל אמנו לוותה, להיות רגועים ושלווים, לא לריב, לסלח ולתת לאחרים גם כאשר זה קשה.

ילדים יקרים אם תותרו ה' יתן לנו כל טוב, יש לו את הכל הוא רק מחכה שנבקש ממנו, הבה נבקש בלנו שה' יפתח את אוצרו הטוב ויתן לנו בריאות ופרנסה ברוח בכדי שנוכל תמיד להודות לו מרב טוב ולעסק בתורה בהרחבת הדעת. הרגשתי שהתפללות הללו שהתפללתי יחד עם הילדים בקעו מעמק הלב, הילדים שלפני רגע היו בסערת רגשות של מריבה ואשמה, ישבו רגועים ושלווים, המשכנו להתפלל ואחר כך שבנו הביתה.

בדרך, תוך כדי שהאוטובוס יוצא מאזור בית לחם אני מקבל שיחת טלפון מחמי, הוא שואל לשלומי ולשלום כל המשפחה ואחר כך אמר לי: תקשיב חתני היקר, ישבתי וערכתי חשבון בהכנסות שלנו, התייעצתי עם הרב שלנו ויחד עם רעייתי החלטנו להעביר לה בכל חדש מה שישאר לנו מהמעשרות, כבר עכשו יש לנו סכום שברצוננו להעביר לה וכו בכל חדש כמה שישאר לי מפספי המעשרות שלא העברתי לצדקה אני אעביר לה. שמחתי מאד התרגשתי לראות את ישועת ה' ששמע לתפילתי והחיש את ישועתי, הודיתי לחמי והעברתי לו את פרטי חשבון הבנק.

עברו כמה דקות ואני מקבל טלפון מאמי, היא אמרה שהם חשבו להתארך אצל אח אחר בחג ראשון של פסח אבל מסבה מסומת זה לא מסתדר ואם מסתדר שיתארחו אצלי, אמרתי שאני אברר עם רעייתי ואשוב אליהם, רעייתי

פנינים

בכל יום יום עלינו לספר ולהוסיף עוד טוב ולמרות שהוא קטן בסוף הוא יצטרף וישלים לנו להכנס לשער החמשים ולקבל את התורה ולהתקדש על ידה. וזה שחז"ל מאריכים לספר על אנשים שקנו את עולמם בשעה אחת, ועלינו להיות חכמים לספר ולהעריך את הזמנים הללו של הנסיונות ולעמד בהם בגבורה ובכך לזכות לכל טוב.

"בזאת יבא אהרן אל הקדש"

אפשר לבאר כמהות מצות הפרישה של הכהן גדול מביתו לפני יום הכפורים, שכאשר היה הכהן פורש מביתו, הוא היה מקבל הערכה לבני ביתו על כל הטוב שהוא מקבל מהם, היות שביום הכפורים אנו מתודים על שלא הערכנו את כל הטוב שעשה עמנו הבורא, ומחמד עיניו של האדם זו אשתו וצריך להודות ולהכיר טובה על כך, בזמן שהאדם נשוי ורואה את גדל החסד שבדכה ולפיכך היה על הכהן המכפר להיות נשוי, שאז הוא מעריך יותר חסד זה, וכן היה הכהן מודה על החסד שיש לכל בני המשפחה.

ענין זה של עבודת הכרת הטוב, על ידי הכהן גדול ביום הכפורים, אנו רואים גם בעבודת הקטורת, שמהותה הודאה על הנשימות המתוקות שהקב"ה מנשים אותנו בכל עת ועונה.

"ואיש... אשר יצוד ציד היה או עוף אשר יאכל וישפך את דמו וכסהו בעפר"

מצות כסוי הדם זה אב שתולדותיו וענפיו מריבים, וכמוכא בירושלמי ש'מת מצוה' כולל כל מי שצועק ואינו נענה, וזה יסוד עצום לכל אחד ואחד, שכשרואה שחברו עלול להתבזות, מיד יכסה עליו כדי שלא ישפך דמו, וכגון שחברו אמר מלה שלא במקום, ועשה את עצמו כמי שלא שמע, וכן כשהשיחה עלולה לפגוע באחד מהנוכחים שם, יפנה מיד את השיחה לדבר אחר

ודברים אלו נלמדים בקל וזכור מבעלי חיים שמתו, שהקב"ה צוה לכסות את דמם, כל שכן אדם חי שיש מצוה לכסות על בושותו.

גליון 624
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

הגאווה השכיחה את כל מה שידעתי מעשה בבני סימוניא, שבאו אצל רבנו הקדוש, הוא רבי יהודה הנשיא, ובקשו ממנו "מנה לנו אדם שיהיה חכם וחזן, דיין ודרשן ובעל משנה, אדם שינהיג אותנו, יורה לנו את הדרך בה נלך ויסדיר את כל עניינינו". מינה עליהם חכם ושמו לוי בר סיסי, ובני סימוניא הסכימו למינוי, הם הביאו את החכם לעירם, שם התקינו בעבורו במה גבוהה, הושיבוהו עליה ופנו אליו בשאלות הלכתיות. ואולם, החכם כלל לא השיב להם, נראה היה, כי אינו יודע את התשובות, על כן אמרו בני העיר: "מסתבר כי אין הוא בקי בדינים, נשאל אותו אפוא דברי אגדה". שאלוהו, אך גם הפעם לא זכו לתשובה. כיון שכך שגרו משלחת אל רבנו הקדוש בטענה "איזה חכם שלחת לנו?" והרי אין הוא יודע מאומה, על כל שאלה שהצגנו לו, לא ידע להשיב". קרא רבינו הקדוש ללוי בר סיסי והציג לפניו את כל השאלות ששאלו בני בעיר - הפעם השיב החכם את כל התשובות, כנדרש. אמר לו רבנו הקדוש: הנה יודע אתה את כל התשובות, מדוע לא ענית לבני סימוניא בעת שפנו אליך בשאלות? השיב: כשהגעת לעירם הושיבו אותי על במה גבוהה, או אז נכנסה גאווה ללבי וכל שידעתי נשתכח ממני. על כך אמר רבנו הקדוש: בני אם נבלת בהתנשא, כלומר, אם בתחילה השפלת, כיון שלא ידעת לענות על השאלות שנשאלת - הרי זה מפני שהתנשאת.

(ע"פ מדרש רבה בראשית)

פרשת השבוע

כלל ואינו ראוי להיות מנהיגם של ישראל, וזה פירוש דברי הגמרא (קידושין דף מ"א) אמר רבא רב אידי אסברא לי "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו" (ישעיה ג' י) וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב? אלא טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב, טוב לשמים ורע לבריות זהו צדיק שאינו טוב, היינו שאינו ממשיך על ישראל שפע של טובה ופרנסה. וזה היה חטאם של נדב ואביהוא שהסתפקו "בקרבתם לפני ה'" בלבד, ולא השפיעו על ישראל שפע של פרנסה וטובה, לפיכך "זימותו" לא היו ראויים להיות מנהיגי ישראל.

השוכן אתם בתוך טומאתם (ט"ז ט"ז)
אומר רש"י "בתוך טומאתם" אף על פי שהם טמאים שכינה ביניהם. מסופר: הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זיע"א בא לעיר אחת ושני בעלי בתים עשירים התחילו לריב ביניהם, שכן כל אחד רצה שהרבי יתאכסן אצלו, אחד מהם היה תלמיד חכם אבל בעל גאווה גדול, ואילו השני חסרונו בכך שלא היה זהיר ביותר במצוות. והצדיק בחר בשני, ומשהביעו החסידים את תימהונם על כך, השיב להם ואמר: על בעלי עבירה אמרה התורה "השוכן אתם בתוך טומאתם" אף על פי שהם טמאים "שכינה ביניהם", ואם נאה לו להקב"ה להיות דר עמם בדירה אחת, וודאי שכך נאה גם לי, ואילו על בעל גאווה אמרו חז"ל (סוטה דף ה') "אין אני והוא יכולים לדור בעולם"

ונתן את הקטרת על האש (ט"ז י - ג) מסופר, בצעירותו היה הבעש"ט הקדוש זיע"א משמש את הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביץ זיע"א. יום אחד לאחר שהגיש לו ספל קפה, נשאר הבעש"ט עומד ומחכה עד שהצדיק ישתה, ולאחר מכן נטל ממנו את הספל הריק. חייך רבי יצחק ואמר, הבאת לי ספל קפה שכן ודאי אתה סבור שבכך אתה משמש תלמיד חכם, אבל איזה מצוה אתה מוצא בהחזרת הספל הריק? השיב הבעש"ט הקדוש, אף החזרת הכף כף הקטורת בעבודת יום הכיפורים, נחשבה כחלק של העבודה. נתפעל רבי יצחק מאוד מהתשובה ואמר אל הבעש"ט, מהיום ואילך חייב אני להיות משמש אותך.

בקרבתם לפני ה' וגו' (ט"ז - א')
באחת מנסיעותיו של הרה"ק בעל "תפארת שלמה" מראדומסק זיע"א, עבר דרך קראקא, יצאו לקראתו חסידים ותלמידי החכמים שבקראקא, והפצירו בו שיתעכב בעירם, והוא נעתר לבקשתם. כשהגיעו לאכסניא, נוספו ובאו רבים מחשובי העיר להקביל פניו, ביניהם הגאון רבי שמעון סופר זיע"א אב"ד של קראקא, ולכבוד המאורע דרש בעל "התפארת שלמה" בדברי תורה ובתוך דבריו אמר בוז הלשון: כל צדיק שאינו ממשיך על ישראל שפע של ברכה ופרנסה ועשירות, אינו צדיק

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:01 ת"א: 8:04 ר"ת: 8:36

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:45 ת"א: 7:01

פרשת אחרי

מודעה קטנה שהודבקה בכניסות לבתי הכנסיות

נעשתה לשיחת היום

זה שנים רבות שהרה"ק רבי עקיבא יוסף שלעזינגער זיע"א (יומא דהילולא א' אייר) יושב בדירתו הקטנה הצמודה לכותל המערבי בירושלים עיה"ק, ואינו יוצא ממנו. כארי בודד בכלאו הוא מסתובב לפעמים בחדר, אשר כותל המזרח שלו הוא הכותל המערבי ושואג על גלות השכינה, שאגות אלה נשמעות לפעמים בחוץ, מגיעות לאזני המתפללים ליד הכותל, מעוררים ומורידים דמעות חמות של תשובה מעיני המתפללים. כך ישב בביתו בתוך ד' אמות של הלכה, ברבים אינו דורש כלל, ובשום אסיפה ציבורית אינו משתתף.

והנה הפתעה בעיר: מודעה קטנה שהודבקה בכניסות לבתי הכנסיות נעשתה לשיחת היום, במודעה הודיעו על הספד מר על פטירת הגאון הקדוש רבי הלל ליכטנשטיין מקאלימיא זיע"א (יומא דהילולא י' אייר) שתתקיים בבית הכנסת הגדול "תפארת ישראל" ע"י כבוד חתנו הרב לב העבר"י שליט"א (זיע"א). ירושלים בצער, כולם משוחחים על הידיעה הפתאומית על פטירתו של הגאון והקדוש, גדול תלמידי ה"חתם סופר" זיע"א, אשר השיב מעון אלפים מיישראל, אך המרקחה גדלה שבתיים על ההספד שאמור לשאת חתנו הגדול רבי עקיבא יוסף שלעזינגער, אשר זה זמן רב לא הופיע לפני הציבור וקולו לא נשמע. ביום הרביעי אחה"צ נהרו כולם, אנשים, נשים וטף, לבית הכנסת הגדול, כבר משעות הבוקר נדחקו ההמונים לתפוס מקום, הכל רצו לשמוע כל מילה מגאון ישראל, ולא לאבד דבר מדבריו הקדושים של רבי עקיבא יוסף. שכן מי הכיר את הרה"ק מקאלימיא יותר ממנו.

בשעה היעודה, עולה רבי עקיבא יוסף במדרגות העץ של ארון הקודש שחוח ושבור מעוטף בטליתו, המופשלת עד למטה מעיניו, ופותח בקול דממה דקה מדבר הילקוט (וילך), במספר על פטירתו של משה רבנו: "כיון שמת משה היה יהושע בוכה וצועק ומתאבל עליו ימים רבים,, עד שאמר לו הקב"ה: עד כמה שאה מתאבל והולך, וכי לך בלבד הוא מת, והלוא גם לי מת, שמיום שבת אבל לפני, הדא הוא דכתיב "ויקרא ה' צבאו-ת לבכי ולמספד ולקרח ולחגור שק וכו'". הקהל הרב געה בבכיה לכל משך זמן הספד, שנמשך חמש שעות תמימות. מה קרה לו לרבי עקיבא יוסף שהחליט לצאת מגדרו ומדרכו אשר קיבל עליו, והתייצב לפני הציבור?.

שנים רבות נהג רבי עקיבא יוסף לצאת ימים אחדים לפני ר"ח אלול לעיר הקודש חברון, כדי לשהות שם במשך חודש התשובה

עד ראש השנה, ולהתעלות בקדושה ובטהרה תוך התעמקות בתורת הנסתר עם מחותנו הגדול, רבה של חברון, הרה"ק רבי שמעון מנשה חייקין זיע"א. בשנת תרנ"א שינה רבי עקיבא יוסף ממנהגו, ובערב ר"ח אייר ציווה לבני ביתו לארוז את חבילותיו. בעצמו הזמין לו מקום אצל אחד העגלונים ויצא לחברון, אף אחד ממשפחתו, ממקורביו או מתלמידיו, לא ידע להסביר מה קרה כאן, ומה יש לו בימים אלה בחברון, אך מכיון שהבינו שהוא מסתיר את הדבר, לא שאלוהו על כך.

ביום חמישי לפנות ערב הגיע לעיר, וכדרכו פנה מיד לאבסנייתו בבית רבי שמעון מנשה. בליל שישי כבר קבעו משמר, למדו בצוותא כל הלילה, ולמחרתו בערב שבת, אחרי תנומה קצרה, טורח רבי עקיבא יוסף בעצמו בהכנות לכבוד שבת כמנהגו בכל שנותיו, אך עתה כשאינו בביתו, הוא מסתפק בעזרתו למארחו. הוא פורס את המפה על שולחן החדר בו הם לומדים, ומכין את הפסילה הארוכה כדי שתבער כל הלילה, וכך יוכלו יחדיו לקום בחצות ולעסוק בתורה עד לתפילת הותיקין עם הנץ החמה כמנהגם,

אך הנה קורה דבר מה המעיב על שלוותו, עורב גדול מופיע על מול חלון חדרו, - דבר שאינו מצוי כלל בעונה זו של תחילת הקיץ - וקורא בקול מר קריאות משונות ביותר. רבי עקיבא יוסף נבהל לשעה קלה, הרי חז"ל אמרו במפורש (גיטין מ"ה), כי דבר זה מעיד על בשורה לא טובה רח"ל, אולם אין הוא מקדיש לכך תשומת לב רבה, וממשיך בהכנות לכבוד שבת. הוא מתלבש בבגדי השבת, כמנהגו ללבש לפני חצות היום, חובש את השטר"ימל לראשו, מתיישב על מקומו ומשנן לו את דברי הרמב"ם: (הלכות שבת פ"ל ה"ב) "וישב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יצא לקראת המלך". את תפילת המנחה מתפללים בבית הכנסת בעיר, ואילו לקבלת שבת הם עולים ל"מערת המכפלה" להתפלל ברוב עם הדרת מלך. גם סעודת השבת נסתיימה, הנאספים התפזרו לבתיהם, שני הצדיקים עסקו בתורה עוד כשעה ושכבו להחליף כח כדי לקום שוב בחצות.

אך הנה שוב נרעד רבי עקיבא יוסף. ציפור קטנה חדרה לבית וקפצה היישר על הפסילה הארוכה וכבתה את הנר. "דבר כזה שלא אוכל ללמוד אחרי חצות עדיין לא קרה לי" גונח רבי עקיבא יוסף. הוא פונה למארחו רבה של חברון ושואל אותו מה דעתו על כך? רבי שמעון מנשה שנמנה עוד עם צעירי חסידיו של הרה"ק "בעל התניא" זיע"א, עונה בניגון חב"די: "וכי מה אני יודע בדברים כאלה? הרי רוב האנשים שבעולם עמלים כל ימיהם כדי להיות גדולים, ורבים גם מגיעים לכך, ואינו אני כבר עמל יותר משבעים שנה כדי להיות קטן, ועדיין לא הגעתי לכך, ואין אבין ברמזים כאלה?"

משל ונמשל

יכי טוב סחורה מכל סחורה

משל לסוחר אחר שהלך למדינת הים לקנות סחורה, לאחר שקנה הסחורות שהיה צריך להן, וכבר היה ברעתו לחזור לביתו, פגע בו אדם אחר ושאל אותו אם הוא זקוק לסחורה? אמר לו הסוחר לא, כבר קניתי די צורכי סחורה שהייתי צריך לה. אמר לו האיש, בכל זאת כדאי שתקנה גם כמה אבנים קטנות שיש לי, ואני אמכור אותן במקח השווה, שכן למעות אני צריך, אמר לו הסוחר, אבל אני אין לי עסק בסחורה כזו, הפציר בו האיש הלזה, ער שלא יכול לעמור כנגרו וקנה אצלו את האבנים הקטנות. בדרכו באניה הביתה, כמה סערה גדולה וטבעה כל הסחורה שקנה, והיה מיצר ודואג על כך עד מאוד כי איבר את כל כספו, וגם אין לו סחורה לחנות. לפתע נזכר כי קנה את האבנים הקטנות. לקחן בידו והתבונן בהן, וראה והנה הן אבנים טובות שמחירן רב מאור, ונצטער צער רב על שקנה רק מעט מאבנים יקרות אלה.

והנמשל: כך היא דרכו של ארם בעולם הזה הדומה לשוק גדול, שכל אחר קונה בו סחורה כדי למצוא פרנסה לעולם הבא, ויש הרבה אנשים העוסקים בדברים של מה בכך, וקונים קניינים המדומים, כדי לצבור עושר רב כחול הים, ולהרבות כסף וזהב. והנה בא אל אדם כזה יצר הטוב, ומבקש ממנו לקנות כמה אבנים קטנות, הן מצוות ומעשים טובים, כגון אמן יהא שמיה רבא או קדושה, לימור התורה וכרומה, ומרוב הפצרות הוא מסכים וקונה אצל יצר הטוב אבנים אלו, אולם לבו בל עימו בקניה זו, שכן כל לבו ונפשו נתונים למסחר ההבל שלו, אבל כשבא יום פקודתו יום המיתה, וכל סחורתו שקנה בעולם הזה טובעת בים, ואינה שווה כלום, והוא רואה שאין בידו רבה להביא לביתו הנצחי שהוא העולם הבא, הרי הוא נזכר שקנה פעם כמה אבנים קטנות, שהם מצוות ומעשים טובים, וכשהוא מתבונן בהן, הוא מוצא כי הן אבנים יקרות מאוד, והם המליצים והפרקליטים שלו בעולם הבא, אז הוא מיצר ומצטער, שלא רכש מהם יותר, והשקיע את כל ימיו בסחורה מדומה.

(הרה"ק רבי שמועלקא מנילקשבורג זיע"א)

(יומא דהילולא ב' אייר)

רבי עקיבא יוסף נח לשעה קצרה כדי להתאוושש בפחדו, ואחר כך קם יחד עם מארחו כדי לעסוק בתורה, והפעם בעל פה. בחדר החשוך.

השבת עברה, רבי עקיבא יוסף כבר כמעט שכח מכל הענין אשר קרהו, גם מוצאי שבת עבר עליו כרגיל, יחד עם מארחו ערך סעודת "מלווה מלכה", שניהן הנעימו את הסעודה בזמירות ובתפילות, ובשעה מאוחרת עלו על יצועיהם לחדש כוחותיהם לעבודת הבורא, וכך עבר עליהם גם יום ראשון תוך עיסוק בתורה ובעבודת השם. בלילה אחרו מעט בתלמודם, עייפות נוראה וחולשה השתררה על רבי עקיבא יוסף, הוא הזדרז הפעם למיטתו.

אך רק השכיב את עצמו, והנה הוא שומע מתחת לחלון הבית קול המונים צועדים ברעש תוך בכי ונהי בכיוון למערת המכפלה. היה זה באור ליום ב' באייר תרנ"א. בוודאי עוברת עתה הלוחית של אדם גדול – חשב רבי עקיבא יוסף לעצמו – אך מכיון שנהג לא לצאת מביתו להלוייה הנערכת בלילה, קם בזריזות וצעד בחדרו ד' אמות בכיוון ההמונים כדי לצאת מצוות לווייה. אך מה נדהם כאשר קם בבוקר והתעניין מי היה נפטר זה, שנערכה לו הלוייה אדירה בחצות ליל, ואיש לא ידע להשיבו, הוא פנה לרבני העיר וגם הם לא ידעו על כך דבר. עתה החליט רבי עקיבא יוסף שבוודאי מראים לו מהשמים בשורה לא טובה, הוא מיהר להיפרד ממארחו הגדול וחזר לירושלים. למחרת הגיע לביתו והודה לה' כי מצא הכל על מכונו, בני ביתו בריאים ושלמים, וחזר לתלמודו ולעבודת השם שמח וברוח מרוממת.

שבועיים ימים עברו, ולירושלים הגיעה הבשורה המרה: נגדע ארז הלבנון, הגאון הקדוש רבי הלל מקאלימא זיע"א, חותנו הגדול של רבי עקיבא יוסף שלעזינגער, נתבקש לשיבה של מעלה באור ליום שני, י' באייר תרנ"א – באותו לילה, בו שמע רבי עקיבא יוסף בחברון קול המונים צועדים בבכי לעבר מערת המכפלה. הלוא כך כתוב במפורש בספר הזוהר (זוהר ח"א פ"א): נשמות הצדיקים לפני עלייתן לגן-עדן עוברות בדרך מערת המכפלה. עתה כאשר שמעו יהודי ירושלים את השתלשלות הדברים מפיו של רבי עקיבא יוסף, הבינו למה ומשום מה יצא הפעם מגדרו, החליט להופיע לפני הציבור ולהספיד את חתנו הגדול. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

צ'ין אדם לחברו

יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך מסופר על הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א (יומא דהילולא ב' אייר), שהיה בורח מן הכבוד והיה ענותן מאד, וכאשר בא לניקלשבורג לשבת על כסא הרבנות, יצאו כל גדולי וחשובי העיר לקראתו, ונתנו לו כבוד גדול. כשהכניסו אותו לבית המיועד עבורו, ביקש מאת הקהל כי לשעה קלה יעזבו כולם את הבית, ויתנו לו את האפשרות להתבודד ולהתייחד עם עצמו, בקשתו נתמלאה, ורק אחד מחשובי הקהל לא כבש את יצרו, ונשאר בתוך אחד החדרים כשהוא מסתתר אחרי הדלת והמזוזה. והנה שמע את קולו של הרב כשהוא מדבר אל עצמו: "ברוך הבא רבי שמעלקא, שלום עליכם רבנו הגדול, בוא בשלום אב בית דין של ניקלשבורג". הלך הלה וסיפר זאת לפרנסי הקהילה, והללו שמעו ותמהו, נכנסו גם הם בחשאי לבית הרב, ומצאוהו כשהוא יושב על כסאו, פניו לכותל, והוא מדבר עוד פעם בינו לבין עצמו בלחשיה: שלום עליכם רבנו רבי שמעלקא". לא יכלו ראשי הקהל להתאפק, ניגשו אליו ואחרי בקשת סליחה, ביקשו ממנו כי יבאר להם טעמה ונימוקה של התנהגות מוזרה זו.

נענה הצדיק ואמר להם: חכמינו אמרו "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך", והרי הדבר תמוה, הלא הרשות נתונה לאדם לזלזל בכבוד עצמו, וכי משום כך יכול ורשאי הוא לזלזל בכבוד חברו? אבל אני חושב כי ישנה כוונה אחרת במאמר זה, חכמינו

רוצים ללמד אותנו שלא להתגאות, ואם רואה אדם שחבריו חולקים לו כבוד, לא יתגאה, אלא יהא כבוד זה שחולקים לו חבריו, דומה בעיניו כאילו הוא גופו חולק כבוד לו לעצמו, והוא שאמרו חכמינו "יהי כבוד חברך" הכבוד שחבריך חולקים לך "חביב עליך כשלך", כמו הכבוד שלך שאתה תחלוק לך לעצמך, וכשם שאין כל ערך וחשיבות לכבוד שאדם חולק לו לעצמו, ואדרבה הדבר מביא לידי גיחוך, כך לא יהיה נחשב בעיניו כל כבוד שחבריו חולקים לו.

בהבל פיהם אתם הורגים אנשים

מסופר: הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א נסע פעם לרבו המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א, ובעגלה בו נסע הצדיק, נסעו גם חברות עגלונים מהמון העם, ישבו הללו ודיברו בגנותם של יהודי העיר, ועל כל אחד מצאו חסרונות והרבו ברכילות ולשון הרע וכו', שמע את זה רבי אהרן, התערב בשיחתם והסב את נושא השיחה, והחל לשאול אותם ולהתעניין אצלם בענייני סוסיים, החלו העגלונים משוחחים אתו בהתלהבות גדולה על סוסיים וכדו', עד הגיעם למעזריטש.

כאשר נכנסה העגלה לעיר, הקיפו חסידים רבים את העגלה מכל צד וקיבלו את פני רבם הגדול מקארלין בכבוד הראוי. תמהו העגלונים למראה עיניהם ושאלו את רבי אהרן: אם רבי אתה, מדוע שוחחת עמנו כל הדרך על סוסיים? השיב להם הצדיק: ראיתי שבהבל פיהם אתם הורגים אנשים, אמרתי, מוטב שתהרגו סוסיים.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ו ניסן
יהושע בן נון (ב"א - תקט"ו)
הרה"ק רבי אפרים ב"ר אהרן (מחנה אפרים - תצ"ה)

יום ראשון כ"ז ניסן

הרה"ק רבי יהודה ב"ר יוסף כהנא (קונטרס הספקות - תקע"ט)

יום שני כ"ח ניסן

הרה"ק רבי יששכר ליב מסלאנים ב"ר שמואל (תרפ"ח)

רבי יהושע העשיל ממאניסטרשיץ ב"ר יצחק יואל (תרצ"ח)

הרה"ק רבי שם קלינגבערג מקראקא ב"ר אברהם מרדכי מזאלושץ (תש"ג)

יום שלישי כ"ט ניסן

הרה"ק רבי משה מקאברין ב"ר ישראל (תרי"ח)

יום רביעי ל' ניסן

רבינו יוסף אבן מיגאש ב"ר מאיר הלוי (ד"א תתק"א)

רבינו חיים ויטאל ב"ר יוסף (ש"פ)

הרה"ק רבי יעקב ב"ר צבי (יעב"ץ - תקל"ו)

יום חמישי א' אייר

הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעפסק ב"ר משה (תקמ"ח)

הרה"ק רבי עקיבא יוסף שלעזינגער ב"ר יחיאל (תקפ"ב)

יום שישי ב' אייר

הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מנקלשבורג ב"ר צבי הירש (תקל"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שאלונה הלכות

טאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטביץ שליט"א
מוד"ס "ב"א אור"ח" רמ"ס יוסף הירש" על המעשרים.

לשון הרע (א)

א) כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלוש עבירות, עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים. (ערכין דף ט"ו ע"ב)

ב) כל המספר לשון הרע, אמר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בעולם. (שם)

ג) התקנה שלא יבוא לידי לשון הרע, אם תלמיד חכם הוא, יעסוק בתורה, ואם עם הארץ הוא, ישפיל דעתו. (שם)

ד) יש עון גדול עד מאוד, והוא המספר בגנות חברו, אע"פ שאומר אמת, אבל האומר שקר מוציא שם רע על חברו נקרא. אבל בעל לשון הרע זה שיושב ואומר כך וכך עשה פלוני, וכך וכך היו אבותיו, וכך וכך שמעתי עליו, ואומר דברים של גנאי, על זה הכתוב אומר יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות, (תהלים י"ב ד'). (רמב"ם פ"ז מהלכות דעות ד"ב).

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחטות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מבשרים חודש אייר

המולד ביום רביעי

בשעה 11:41 דקות ח' חלק

ר"ח ביום רביעי וחמישי

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

נושא השבוע: הסתפקות במעט

פרשת
אחרי

מבית
שבת טיש

משבה

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

גדולה וחשובה היא מדת ההסתפקות במעט, שהיא גורמת לאדם אשר ושלוח, טוב לו בעולם הזה וטוב לו לעולם הבא, ועליו אמרו חז"ל "איזהו עשיר? השמח בחלקו". אבל מי שאינו מסתפק במה שיש לו, לעולם הוא חסר. יש לו מנה הוא רוצה מאתים, יש לו מאתים הוא רוצה ארבע מאות, יוצא אפוא שכל שיש לו יותר כף הוא חסר יותר, שמי שיש לו מנה חסר לו רק עוד מאה, ואלו מי שיש לו מאתים חסרים לו מאתים. אצל יעקב אבינו ראינו דגמה של הסתפקות במעט כאשר אמר "ונתת לי לחם לאכל ובגד ללבוש", שהם הדברים הנצרכים לאדם ואינו יכול לחיות בלעדיהם, אבל לא בקש יותר מזה, שהוא כבר לא נצרך אליו והוא בגדר מותרות. מדת ההסתפקות במעט פרוכה ודבוקה יחד עם מדת הבטחון והאמונה, שכן מי שיש בלבו אמונה תמיכה בה' ובהשגחתו הפרטית, ויודע שמה שיש לו זה מה שנגזר עליו, והוא מלא בטחון בקב"ה שיצמיח לו פדי צרכיו, נצל הוא מן התאונה וההמדה והוא שמח ומאשר בחלקו. שני פחות מתמודדים באדם כל ימיו, פח השכל שבפוח וכח התאונה שבלב, ועבודת האדם היא להשליט את הפוח על הלב, ואף על פי שעין רואה ולב חומד, ישליט את שכלו ומוחו להמנע מתאונת לבו, ובכך יפנע מרדיפה אחר המותרות ויסתפק במעט. וכבר אמרו הקדמונים, שאין מדת ההסתפקות במעט רק למי שהוא עני וחסר כל, אלא אפלו מי שיש לו בהרחבה, צריך להסתפק במעט מרצונו ולא לרדף אחר התענוגות, אבל לאהרם: יתן ללא גבול ומדה.

על הפסוק שבפרשתנו: "ואיש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל", דרשו חז"ל במסכת חלין: "אין לי אלא אשר יצוד. נצודים ועומדים מאליהם, כגון ארזים ותרנגולים מניין? תלמוד לומר 'ציד' לומר 'אשר יצוד'? לפי שהתורה דרש ארץ שלא יאכל אדם בשור אלא בהזמנה הזאת", ומפרש רש"י: "שלא יאכל בשור תמיד, שלא יעני". נמצאנו אפוא למדים מכאן את מדת ההסתפקות במעט, שאפלו כאשר יש לאדם האפשרות לקנות בשור ומעדינים, לא יתנהג כן, אלא יסתפק במעט ולא ירדף אחר המותרות. וכן כתב הרמב"ן על הציון של "קדשים תהיו", שאחר שפרטה התורה את הפאסילים האסורים לגמרי, צוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות ונקדש את עצמו במעט. ולמד מכאן ה"חפץ חיים" קל וחומר, ומה אם הבשר שאינו בגדר תענוגות של ממש, שהוא מחזק את האדם ואין שמחה אלא בבשר וזין, ובכל זאת אין לרדף אחריו וצריך להסתפק במעט, על אחת כמה וכמה שצריך להגדר מלפני את מעותיו על מותרות ודברים שאינם הכרחיים, שמכילים את תחו וממונו של האדם.

תקופת קריאת פרשת אחרי, היא בתקופת חג הפסח שבה אוכלים את המצה, סמוך ונראה לחג השבעות זמן מתן תורתנו. המצה מסמלת את ההסתפקות במעט, שאין בה אלא מעט מים וקמח, ומכאן שמה 'לחם עני' שהעני שאינו יכול לבחור מאכל אשר יתאווה ויחמד, מכרח הוא לאכל מן הבא ליד, אפלו מה שלא ערב לחכו. וזו גם ההקנה הדרושה מבני ישראל לקראת קבלת התורה בהר סיני, שהרי אמרו חז"ל שדרבה של תורה היא פת בפלח ומים במשורה, ואין התורה נתנת אלא למי שאינו מבצק גדולות, אלא נוהג בה בענוה ובצניעות. ואף בסדר הספנים של ליל הסדר, מצא רבי מנחם מנדל מסטריזוב רמז להסתפקות במעט. "קדש" - צריך האדם לקדש את עצמו אפלו במותר לו ויסתפק במעט. וכיצד יגיע למדה זו? על ידי "ורחץ" - בזכות הבטחון והאמונה, בדרך האמור באתר הקדוש 'בה אנו רחיצ'. "כרפס" - נאכלת פחות מכוונת לרמז על הסתפקות במעט. "יחץ" - גם את המצה השלמה, שאף שהיא לחם עני והיא מזון פחות ופשוט, גם אותה יחצה לשנים ויחלק אותה, כמו שעשה הלל הגאון שהיה מחלק את המטבע שקבל בכל יום, מחצית לצרכי ביתו ומחצית לשומרי בית המדרש. ודברים נלהבים כתב ה"מאור ושמש" על המצה "שהיא נאפית מבצק שאינו מתקן ולא הספיק לתפח, והוא לחם קשה תפל וחסר טעם, כדי ללמד את ישראל שלא להמשיך אחר התענוגות ולהסתפק במעט, ורק למה שצריך לקיים הגוף. ונמשכת אכילת המצה שבעה ימים לנגד שבעים מי שנותניו, שנדע שפון הצרף להשליך מנגד כל חמדת העולם ומאונן".

הפוגד רבי יעקב גלינסקי תמה ושאל: וכי אלו היינו מערבים בתוך המצה מעט שמן ודבש, היינו הופכים את המצה למעדינים ומותרות? וספר: פעם באו שנים מחשובי הקהלה אל רבם, ובקשו להעניק לו כובע חדש, מפני שכובעו כבר התישן ואבד את צורתו. סרב הרב לטל את הכובע והסביר להם. "ראו נא, אם אשתמש בכובע החדש והמהדר, הרי שלא אוכל לצאת אל השוק בבגדים הישנים שלי, ואצטרף לרכש חדשים תחתיים. בעקבות זאת אצטרף גם לרכש נעלים חדשות, וכשאבוא לביתי אצטרף לרכש כלים חדשים, שלחן מהדר וכסאות מפארים, ומה אגדר להחלפת הארונות והרצפות, ואפניס למערבלת שלא אוכל לצאת ממנה. וכדי שלא להכניס לזה, איני מחליף את כובעי ונצל אני מכל הבבלוג האה". וזו אפוא מהותה של המצה, אכונם גם מצה עם שמן ודבש אינה בגדר מותרות, אבל היא מרגילה את האדם לא להיות מסתפק במעט ואחריתה מי ישורנו, ויש לנו אפוא ללמד מזה להסתפק במעט, ולהיות שמח בחלק שנתן לנו הקב"ה.

מפני מה אין לו לאדם מה שהוא רוצה?
משום שהוא אינו מסתפק במה שיש לו.
אלו היה מסתפק במה שיש לו,
הרי היה לו כל מה שהוא רוצה...

(רבי דוד מנובהרדוק)

נמשל

למה הדבר דומה

העצים, ובלי לחשב הרבה זנק וקרא: "משאלת לבי היא, שכל מה שאגע בו בידי או בשאר איברי גופי, יהפך מיד לזהב טהור!" חנן האיש הגזון חינוך רחב שהפליא את חוטב העצים, אולם הוא הסכים לבקשתו ואמר: "כדבריה בן יהיה", ונגעל מעניו.

"כנראה זכיתי לגלוי אליהו הנביא", אמר האיש בפליאה, ומיד הושיט את ידו ונטל את אחד מגזרי העצים שלמרגלותיו. והנה זה פלא, גזיר העץ הפך בבת אחת למטיל זהב טהור, וקרני השמש השתברו בו. שמחה עצומה מלאה את לבו של חוטב העצים, והוא קרא בגיל: "איזה איש מאשר אני! מעתה לא אהיה יותר חוטב עצים נחות ושפל, אלא האיש העשיר בתבל. כל מה שאגע יהפך תחת ידי לזהב טהור, וכך אוכל להפוך את כל עפרות תבל לזהב יקר. כך חשב האיש בלבו, והחל להפוך את כל גזירי העצים שחטב למטילי זהב, עד שמרב שמחה וגיל דבקה לשונו לחפז והוא נעשה צמא למים. הושיט האיש את ידו אל פד המים, ובבת אחת התהפך פד המים שהיה עשוי חרס פשוט, לספל מהדר העשוי זהב טהור. קרב האיש את ספל המים אל שפתיו, והנה שד ושבר! המים שבפד הפכו אף הם לגושי זהב, וגרונו נותר יבש כשהיה. הושיט האיש את ידו אל הלחם שבצקלונו, בבקשו לשבר את הרעב שאחז בו, אולם לחדתו הפכה גם כפר הלחם לגוש זהב.

חשכו עיניו של האיש, והוא הפך בדין על ראשו: "איזה כסיל הייתי שבקשתי בקשה כה מפרזת" אמר, ודמעות התגלגלו על לחייו, "הרי לא אוכל לחיות אפילו יום אחד, שכן כל מאכל שאגע בו יהפך לזהב, ואגוע חלילה ברעב. פמה טפש הייתי! לשם מה לי ההרב והקסף? טוב היה לי יותר לחזור להיות איש העמל בזעת אפיו ונהנה מיגיע כפיו. עדיף לי לחזור להיות חוטב עצים פשוט שמתגגע קשות, אבל מסגל לאכל ולשתות ולהנחת בריים, מאשר להיות עשיר מפלג שאינו מסגל לחיות". עודנו מדבר, ולפתע פקח חוטב העצים את עיניו, והנה חלום. מתוך בלבול חושים הביט אנה ואנה, והנה הוא רואה את העצים שחטב מגבבים בסמוך לו, פד החרס נצב על מקומו ובתרמילו מנח כפר הלחם מוכן ומזמן לסעדה. חינוך של אשר התפשט על פני חוטב העצים, והוא חבק בשמחה את הגרזן שנפל מידיו בעת שנרדם, והודה לה' על שהכל היה רק חלום שווא.

הנמשל

במשל נפלא וקולע זה, ממשיל ה"בן איש חי" את חשיבות מדת ההסתפקות ונגות החמדה והתאווה למוותרות, ובכך הוא מחזק את האדם להיות שמח בחלקו ושבע רצון ממה שהקב"ה העניק לו. כי לא טוב לו לאדם להביט במה שאינו לו ולהתאווה להם, כי סופו להתחרט על מה שבקש ולרצות לחזור למה שהיה לו קודם לכן, אלא עליו לשמח בחלקו ולהודות לה' על כל מה שנתן לו.

מדי בקר, עוד בטרם זרחה השמש והפיצה את חמה על פני תבל, כבר יצא חוטב העצים אל העיר שמחזין לעיר, שם היה פורת עצים במשך שעות ארוכות, מניף את גרזנו שוב ושוב, חובט בענפים ללא רחם, ומכלה את פחותיו כדי לפרנס את בני ביתו. בשעות הצהרם, היה מנחם למרגלותיו שבירי עצים רבים, וכאשר ראה פי חטב פמות מכבדת של ענפים, ויותר מהם לא יהיה בכוח לשאת, הפסיק את חטיבת העצים, והחל לקושש את הענפים לכדי חבילה אחת. כל גופו היה מתפסה בזעה מהחם המתיש והמאמץ הגדול, והוא היה משוע לפוש קמעה, אף היטב ידע שאין השעה כשרה למנוחה, ובשארית פחותיו היה מעמיס על שכמו את חבילת העצים ונכנס אל העיר, כשפניו מועדות אל השוק. בפנתו הקבועה עמד חוטב העצים והציע את מרבלתו לעוברים ושבים, ואם התמזל מזלו היה מצליח למכור את החבילה על נקלה ובמחיר נאה. היו ימים, בהם לא היה צורך לאנשים בעצים, והוא המתין עד בש עד שמישהו חמל עליו ורכש ממנו את העצים במחיר מוזל, והוא פנה לביתו עם מעט הכסף שבדידו, כדי לרכש מעט מזון לו ולבני ביתו. כך עברו הימים על חוטב העצים, והוא עשה את מלאכתו בעצלתים ובחסר שמחה, מתוך השלמה עם מצבו.

היה זה באחד הימים החמים של חודש תמוז, כאשר השמש יצאה על הארץ ושלחה את קרניה הלוהטות על הבריאה כלה. רב הבריות העדיפו להסתתר תחת קורת ביתם, אולם לחוטב העצים לא נותרה הבררה אלא להמשיך במלאכתו על אף החם הפכד. בעצלתים הרים החוטב את הגרזן שבדידו, נחלי זעה נגרו ממנו והוא חש בקל רגע כי עוד מעט קט והוא נופל בעלפון כבד. זמן רב יותר מכל יום נדרש לחוטב העצים כדי לאסוף את הפמות הרצויה, וכאשר התגבבה למרגלותיו ערמה מכבדת של ענפים, חש החוטב כי פחותיו אזלו ממנו. "עלי לנוח מעט", אמר לעצמו, "כדי שאוכל לאגור מעט פחות ולשאת את חבילת העצים אל העיר". התשיב האיש בצלו של אחד העצים העבתים שביער, השקיף על פני ערמת הענפים שפרת, ולבו נחמץ בקרבו. "עד מתי אעמל ואכלה את פחי לדיק"? שאל את עצמו בכאב, "עובד אני יום ללא הרף, מתגגע עד פלות הנשמה בחטיבת עצים, ומשתפר אל צרור נקוב. כל מאכלי הם לחם צר ומים לחץ, ומעולם לא טעמתי טעם של בשר. בכיסי נמצאים רק פרוטות נחשת, ומימי לא היה לי מטבע של כסף ושל זהב". כך קונן האיש בצער על מצבו, ומרב בכיה וצער נפלה עליו תדמיה עזה. ובשנתו חלם חזיון תעתיעים, והנה מולו איש זקן בעל הדרת פנים, ופניו מאירות כשמש. בידו אחז האיש שרביט זהב, ובעיניו המאירות הביט בו ואמר: "שמע ה' את קול אנחתך וראה את דמעוטיך. נשלחתי מן השמים כדי לבשר לך, כי ביכלתך לבקש משאלה אחת שתרצה, והיא תתקיים מיד. הבע נא את בקשתך עתה ואמלא אותה על אחר". שמח חוטב

מרגל

הלכות והליכות

הוא מותרות בתענוגים, ודברי חז"ל לפת של שחרית וקתון של מים מצייל מפל מחלה וכן מזיקים, הפונה הסתפקות, שלא יבקש אדם מעדנים ותענוגות בני אדם. (יערות דבש)

• לא יאהב האדם לקנות ממון הרבה, רק צריך להיות במדת ההסתפקות ולהסתפק במעט, כי אם חס ושלום יהיה אוהב פסף, אז לא יהיה יכול כלל לעבד את ה' באמת. (מאור ושמש)

• לא די לאדם שהוא מרגיל את עצמו לחיות מתוך הסתפקות במעט, אלא מוטלת עליו החובה לחנך גם את בניו ובני ביתו למדה טובה זו, ובנעם הליכותיו ישרים בלבם בראותם איך ההורים שלהם שרויים תמיד בשמחת החיים, מאה למדו איך שטוב לו לאדם להיות מאשר ושמח במה שיש לו. (תפארת למושה)

• ילד קטן החפץ בממתק, אין למנוע ממנו בטענה של הסתפקות במעט, מפני שנפשו של הילד עדן לא בשלה להבין משגים מפשטים פאלו, והדרך הנכונה לחנך למדת ההסתפקות במעט היא, לדבר על כך בזמן שהדברים לא נוגעים למעשה, שאז לבו של הילד פתוח וקשוב לקבל ערכים אלו. (ומצדיקי הרבים)

• סמון הפשרות של הבהמה היא היותה מעלת גרה, שהיא מסתפקת במאכל שיש לה ולועסת אותו שוב, לעמת החיות הטורפות שאינם מסתפקים במה שיש להם. ולכן אסרה תורה לאכל חיות טורפות, כדי שגון ישראל לא יקבל תכונה זו מתוך האכילה. (הגר"א מוילנא ב'אבן שלמה')

• המסתפק במעט משפיע שפע על העולם, כמו שנאמר על רבי חנינא שהיה די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, וכל העולם נאון בשבילו. וזה פרוש הפסוק "ודרשי ה' לא יחסרו כל טוב", שאלו המסתפקים במעט, מזכים את העולם ב"כל טוב" שנאונים בזכותם. (ישמח משה)

• סגלה שלא יחסר מזונו של האדם ופרנסתו תהיה מצויה לו בכבוד, להאחר לברך ברפת המזון בכונה רבה ובכבוד ראש, כי קבלה היא שכל האהיר בברפת המזון מזונותיו מצויים לו בכבוד כל ימיו. (ספר החנוך)

• מעלת ההסתפקות במעט היא מעלה חשובה מאד, וכל המסתפק במה שיש לו ונהנה מיגיעו, קונה לו חיי העולם הזה והעולם הבא, שנאמר "גיע פפיה פי תאכל אשרי וטוב לך", אשרי בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. (מעלות המדות)

• המסתפק במעט מבריא את גופו ומחיה את נפשו, דעתו מתישבת עליו וממונו מתקיים בידו. (שם)

• מי שמסתפק במעט ולומד תורה מתוך הדחק, סופו שהוא בא לידי הרחבה, כמו שאמרו חז"ל "כל המקיים את התורה מעני סופו לקימה מעשר", וכן נאמר עליו "ברפת ה' היא תעשיר". (מסכת אבות)

• וכן פשו צדיקים את דברי הגמרא בברכות, שכל הרואה שמן זית זית בחלום יצפה למאור תורה, שנאמר "שמן זית זך פתית לפאור", מפני שהזית היא סמל ההסתפקות במעט, כמו שאמרה חז"ל לנח "היו מזונותי מרוחים פזית", ומי שרואה זית בחלום, דהינו שהוא משתוקק לחיות חיים של הסתפקות במעט, אז יזכה למאור התורה. (אמרי צדיקים)

• גם מי שחננו ה' בעשר, ראוי לחוס על מזונו, שהתורה חסה על מזונו של ישראל, וצדיקים חביב עליהם מזונם יותר מגופם שאין פושטים ידיהם בגזל. ושמא יבואו עליו מי רעה חלילה, שגלגל הוא שחוזר בעולם, יהיה מכרח לעשות עול וכל מום רע כדי לבקש לפודו. (פלא יועץ)

• יבטח בה' במשאו ובמתנו ובכל דבר, ויזכר כי הוא הנותן לו כח לעשות חיל, כי פמה חריפים יש ביניהם עניים מרודים וכמה טפשים יש ביניהם עשירים. (החיד"א)

• מדת ההסתפקות במעט טובה היא בעניני העולם הזה, בענינים גשמיים והקומיים, ולא בעניני העולם הבא, שבה אין לאדם להסתפק במה שיש לו, אלא לחצות לקנות עוד ועוד קנייני נצח בתורה ועבודה. וכן אמר חכם אחד לחברו: "אם דאגתך על עולם הזה, ימעט ה' תברך דאגתך. ואם דאגתך על עולם הבא, יוסיף ה' תברך דאגה על דאגתך". (אורחות צדיקים)

• העקר בתשובה להרחיק המותרות, כי כל גרם עונות

מההלל

מספורי חז"ל

עלה על גג בית המדרש והקשיב לדברי רבותיו דרך הארבה, ולא שם לבו כי שלג נערם עליו במשך הלילה עד שהתעלף מרב קור. בבקר, התפלאו החכמים לראות כי בית המדרש חשוך, וראו דמות אדם בארבה. עלו למעלה ומצאו את הלל כשהוא מכסה בשלש אמות של שלג, ומיד הורידו אותו משם והושיבו אותו כנגד המדרגה כדי להצילו, ואמרו עליו: "ראוי הוא הלל שיחללו עליו את השבת". והיה רבי ישראל סלנטר דורש ואומר, הרי בישיבה של שמעיה ואבטליון למדו מן הסתם תלמידים רבים, ואם השמש היה נוטל מכל אחד חצי מטבע כמו שהלל היה נותן, ודאי לא היה זה מטבע בעל ערך גדול, ומכאן נלמד כמה היה הלל מסתפק בפעט, שעם חצי מטבע פחות ערך זה, היה מפרנס את בני ביתו ומוציא את כל הוצאותיו, ואיזו צדקות היתה לו ולבני ביתו שקבלו את יסוריהם באהבה והסתפקו בפעט שבפעט שהיה להם. (מסכת יומא)

גדולה היתה צדקותו של רבי חנינא בן דוסא, עד שכל בני דורו התפרנסו ונאנו מן השמים רק בזכותו, אולם לעצמו די היה לו לרבי חנינא בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, וכן היתה בת קול יוצאת מן השמים מדי יום ומכרזת כן. מסתפק בפעט שבפעט היה רבי חנינא ומעולם לא רצה ליהנות מאחרים. יום אחד, אמרה לו אשתו: "עד מתי נצטער כה הרבה במחסור וענינות?" אמר לה רבי חנינא: "מה נתן לנו לעשות כדי לשנות את המצב?" אמרה לו: "התפלל נא ובקש רחמים מן השמים שינתנו לנו מעט מהטובה הצפונה לצדיקים לעתיד לבוא". החל רבי חנינא להתפלל, ולפתע נראתה מן השמים קמין פסת יד שהושיטה לו רגל של שלחן מזהב, מחלקם שבגן עדן. באותו לילה חלם רבי חנינא וראה בחלומו, כי כל הצדיקים יושבים על שלחן זהב שעומד על שלש רגלים, ורק השלחן שלו עומד על שתי רגלים. התעורר רבי חנינא משנתו וספר לאשתו את דבר החלום הנורא שחזה, ושאל אותה: "האם תרצי שכל הצדיקים יאכלו על שלחן של שלש רגלים, ואנו נאכל על שלחן שחסרה ממנו רגל אחת?" נבהלה האשה ואמרה מייד: "אם כן, מותרת אני על המתנה ומבקשת אני מן ה' להתפלל שיקחו מאתנו את המתנה". נעמד רבי חנינא שוב בתפלה, והרגל נוטלה ממנו אל השמים. ואמרו חז"ל, שהנס האחרון גדול מהנס הראשון, מפני שפון השמים נותנים אכל לא נוטלים בחזרה, ומפני צדקותו של רבי חנינא נטלו ממנו לפי בקשתו. (מסכת תענית)

אבא חלקיה, בן-בנו של חוני המעגל היה, וחי בצניעות וענוה, נהנה מיגיע כפיו ומסתפק בפעט. בשנת בצורת אחת, שלחו חכמי ישראל כמה שליחים כדי לבקש ממנו להתפלל על הגשם, ובאותה שעה היה עסוק במלאכתו בשדה. יצאו אליו ושאלו בשלומו, אולם הוא לא השיב לברכתם, והם המתינו עד שסיים את עבודתו. כשסיים, אסף אבא חלקיה חבילת עצים, הפשיל את

רבי יהודה ברבי אלעאי, היה עני גדול והסתפק כל ימיו בפעט. רגיל היה לומר עצה טובה, שמי שרוצה שחיוו יהיו במנוחה ושלום, יאכל בצל וישב בצל, ולא יאכל אגוזים ותרגולים ויהא לבו רדוף מדאגת המזון. כה עני היה רבי יהודה, עד שהיה לו רק מעיל אחד בביתו, אותו תפרה אשתו מצמר שאספה ולקטה, ובו היה הוא ואשתו משתמשים כאשר היו צריכים לצאת מבייתם. כאשר היה רבי יהודה הולך לבית המדרש היה נוטל את הפעיל ומברך עליו 'ברוך שעטני מעיל', וכאשר היתה אשתו צריכה לצאת אל השוק, נוטלה היא את הפעיל, וחוזר חלילה. פעם אחת לא בא רבי יהודה לבית המדרש בו נקבעה תענית, ולמחרת כששאלו אותו מדוע לא בא, ספר להם שבאותו יום הצרכה אשתו לצאת מן הבית עם הפעיל, ולכן לא יצא כל היום מבייתו בהעדר הפגד העליון לגופו. שמע רבן שמעון בן גמליאל את הדבר, ונבהל אל מול העניית הגדולה של רבי יהודה, ולכן מהר לשלח אליו מעיל חדש במתנה. סרב רבי יהודה לקבל את הפעיל, מפני שלא רצה ליהנות מן המותרות, ודרשו על רבי יהודה ובני דורו את הפסוק: "ראתה היא תתהלל", שהיו ששה מתפסים בטלית אחד מרב ענייתם, ולמרות זאת היו עוסקים בתורה בהתמדה ובחשק.

(מסכת נדרים וסנהדרין)

התנא רבי אליעזר בן חרסם ששמש ככהן גדול בבית המקדש השני במשך אחת עשרה שנה, היה עשיר מפלג, כי קבל בירשה מאביו אלף עורות ביבשה ועוד אלף ספינות בים, אך הוא הסתפק בפעט ולא רצה ליהנות מכל העשר הרב שלו. מיימיו לא הלך אל שדותיו כדי לפקח על פועליו, ומחמת כן לא הכירוהו עבדיו והוא היה עסוק כל ימיו בלמוד התורה. נטל שק של קמח והעמיסו על כתפו, והיה נודד מעיר לעיר וממדינה למדינה כדי ללמד תורה, ואכל רק לחם יבש להשביע את רעבונו ומעט מים כדי להרוות את צמאונו. פעם אחת מצא אוהו עבדיו שעבדו בשדה שלו, אך מפני שלא הכירוהו ולא העלו על דעתם שלפניהם עומד אדונם הגדול בכבודו ובעצמו, נטלוהו בכח ודרשו ממנו לעבד עמם. התחנן בפניהם רבי אליעזר שישחררוהו כדי שיוכל ללכת ללמד תורה, ולא רצה לספר להם מי הוא, כדי שלא להרויח מהעשר שלו, ולבסוף הצליח לצאת מהם לאחר שנתן להם מזון הרבה כדי שיגורו לו. (מסכת יומא)

הלל הגון נולד בבבל למשפחה מיחסת מארע דוד הפלג ומשבת בנימין מצד האב, ובהיותו בגיל ארבעים שנה עלה לארץ ישראל. עני גדול היה הלל, והיה משתפר מטבע אחד בכל יום, אולם הוא היה מסתפק בפעט ואף את אותו מטבע שקבל, היה מחלק לשניים, חצי ממנו היה מביא לצרכי ביתו, ואת החצי השני היה נותן לשומר בית המדרש כדי שירשה לו להכנס וללמד תורה מפי שמעיה ואבטליון. פעם אחת לא הצליח להשתפר מאומה והשמש לא נתן לו רשות להכנס, והלל שהשתוקק ללמד תורה,

מתפל

אמרות ופתגמים

- ראוי לכל משפיל, להסתפק במה שהוא הכרחי לו, ולא יבקש מותרות ותהיה נפשו חשוכה על קנינו". (מגיד משנה)
- יזהר האדם מן המותרות ויספיק את עצמו במעט, כמו שאמר יעקב אבינו עליו השלום "ונתת לי לחם לאכל ובגד ללבוש". (מוסרי השל"ה)
- ידוע רעת המותרות כי רבה, אם במאכל ומשתה מנפש ועד בשור יכלה, ומה גם מוציא יותר מכדי כחו וברפת ה' אשר נתן לו שגורם רעה לעצמו. ואם אם חננו ה' עשר, ראוי לחוס על קמונו שנגלגל הוא שחוזר בעולם. אבל המתלמד במדת ההסתפקות ומסתפק במעט כל ימיו טובים. (פלא יועץ)
- מדת ההסתפקות היא אבן יקרה, פרוש שישתפק במזון כל מה שיוכל במעט וימעט הנאתו כל מה שיוכל, כי אין בא אל הקדשה רק מי שאוכל כפי חינו. (רבי יעקב האגני)
- ישתדלו למעט הלוקסוס המאבד כוחותיהם של ישראל ומביא לטרדת ויגיעת בשור שאין לו גבול, והוא להג הרבה. (מתקנות החתומות בידי רבי אליהו חיים מיזל מלודז ורבי חיים מברסק)
- הגדר והשמירה מפני העצבות, להסתפק במעט. (בעל התניא)
- מי שאינו לא כלום, מסתפק בלא כלום... (רבי שלמה מקרלין)
- שרש ותכלית גדולה לעבודת השם היא מדת ההסתפקות, שלא לרדף אחר המותרות. וכל זמן שאדם רדף אחר המותרות, קשה לו לבוא לידי התכלית האמתית. (מאור ושמש)
- מה הם דקדוקי עניו? מי שאינו שמח בחלקו ומתאנה למותרות. (רבי יוסף מאיזביצא)
- כל המדות הרעות שבאות, שרש הרע של כלם היא אי ההסתפקות, שחומד את הכל ואין עינו שבעה בשום דבר, וממילא נופל לעצבות ומרה שחור ועינו רעה בשל אחרים, וגורם למריבות בחוץ ובביתו. (דורות ישרים)
- מדת ההסתפקות במעט, מחנכת להקפדה על רכוש האלות, מונעת את האדם מלהגיע לידי מדת נוטל, ומביאה אותו למדת הנתינה. (רבי מרדכי צוקרמן)

- כך היא דרבה של-תורה: פת במלח האכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל. אשריד בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא. (מסכת אבות)
- לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו, וילבש ויתבסס במה שיש לו, ויכבד את אשתו ובניו יותר ממה שיש לו, שהם תלויים בו והוא תלוי במי שאמר והיה העולם. (מסכת חולין)
- עד שאדם מתפלל על דברי תורה שיכנסו לתוך מעיו, יתפלל על אכילה ושתייה שלא יכנסו לתוך מעיו. (תנא דבי אליהו)
- מהו דכתיב "מארת ה' בבית רשע ונה צדיקים יברך"? מארת ה' בבית רשע זה פקח ברמליהו, שהיה אוכל ארבעים סאה גזילות בקנוח סעדה, ונה צדיקים יברך זה חזקיה המלך שהיה אוכל ליטרא ירק בסעדה. (מסכת סנהדרין)
- אמר רב חסדא, מי שיוכל לאכל לחם של שעורים ואוכל של חטים עובר משום בל תשחית. ואמר רב פפא, מי שיוכל לשותות שרר ושונה יין, עובר משום בל תשחית. והוסיפו על כך במקרא שזה רק באשר אין חשש של השחתת הגוף. (מסכת שבת)
- לא יהא אדם בעל נפש רחבה נבהל להון ולא עצב ובטל ממלאכה, אלא בעל עין טובה ממעט בעסק ועוסק בתורה, ואותו המעט שהוא חלקו ישמח בו. (הרמב"ם)
- מדה טובה היא ההסתפקות, שהיא מחיה את בעליה. שכל מי שמרגיל עצמו באכילה ושתייה די הספק, הרי הוא מבריא את גופו ומחיה את נפשו, ודעתו מתישבת עליו וממונו מתקיים בידו. (רבנו יחיאל הרופא)
- פאשר לא יתחברו בכלי אחד המים והאש, כן לא יתחברו בלב המאמין אהבת עולם הזה ואהבת עולם הבא. (חובת הלבבות)
- "ונתת לי לחם לאכל ובגד ללבוש", זאת שאלת הצדיקים מאת השם. לא ישאלו המותרות, רק ההכרחי בלבד שאי-אפשר לו לאדם שיהיה בלעדי. (רבנו בחיי)

ואינו רוצה לבזבז את מעותיו, אלא מעדיף לחיות בצמצום והסתפקות במעט, וכך התנהג גם בסעדתו. (ס)

האמורא ריש לקיש, היה גדול במדת ההסתפקות והבטחון, והיה נוהג להשתמש בכל יום בכל הפסח שהיה מרויח באותו יום, ובטיח בקב"ה שימציא לו למחרת די צרכו. מפני שהסתפק במעט, לא היו לו אפלו פר וקסת לישן ולהתפסות, ולבתו ששאלה אותו על-כך אמר, מסתפק אני בכרסי שמשמשים לי כבר וקסת, ומה לי יותר מזה? כשהגיע זמנו של ריש לקיש להפטר מן העולם, הותיר אחריו ליורשיו רק קב אחד של צמח הפרחם, ולפני שנפטר אמר על עצמו את הפסוק שבתהלים: "יחד כסיל ובער יאבדו ועזבו לאחרים חילם", וכנתנו היתה שאלו האוספים רכוש בעולם הזה, הרי הם בגדר כסיל ובער, מפני שסופם להוריש את כל רכושם לאחרים. (מסכת גיטין)

גלימתו שעל כתפו והניח את העצים על בשור כתפו. כשהגיע לנחל מים, חלץ את נעליו ועבר ברגליו את המים, וכשעבר בין קוצים הרים את שולי גלימתו לבל תקרע. כשבא לביתו לסעד את סעדו, נתן לבניו הגדולים פרוסה קטנה ולקטנים נתן פרוסות גדולות, והוא עצמו אכל את שאריות הלחם שהותירו הילדים. לאחר מכן נעמד להתפלל על הגשם, ורק לאחר מכן נפנה אל החכמים והללו תמחו על מעשיו. הסביר להם אבא חלקיה ואמר, שמפני ששכיר יום הוא, אסור לו לבטל את זמנו ולשוחח עם זרים, כדי שלא יגזל את ממונו בעליו. והמשיך להסביר, כי הגלימה אינה שלו מפני שהוא מסתפק במעט, אלא קבל אותה בהשאלה, ולכן לא הניח עליה את העצים כי על-זה לא קבל רשות, שכן קבל אותה רק ללבישה, ומאותה סבה גם חלץ את נעליו כשהגיע אל הנחל והרים את שולי גלימתו בעת שעבר בין הקוצים, מפני שחשס הוא עליהם שלא יתמלקלו

מספר

ספורי צדיקים

כי רבי ישראל מתעטף בטלית ישנה ובלויה, והוא התחנן לפני מכיריו של רבי ישראל שיאיל לכול הפחות לקבל ממנו טלית של מצוה חדשה ומבחרת, אך גם לזאת לא הסכים רבי ישראל. בכישרתו לא קרא על עצמו את הפסוק "ועזבו לאחרים חילם", כמו שמספר על ריש לקיש במסכת גטין, שכן לא הותר לבניו אפילו קבא דמורי'קא, ואפילו ספר אחד לא הותר אחרי, שכן היה משתמש בספרים שאילים, וכל עזבונו היה רק התפלגין והטלית הישנה שלו. (תורת היראה)

בתקופת כהנתו של רבי משה שיק בעיר חוסט, הגיע פעם הקצב אל ראשי הקהלה וספר להם, כי הרב קונה בשר בצמצום, והללו החליטו להוסיף לו על משפחתו כדי שתהיה לו הרחבה בביתו. כשהגיע השמש עם משפחתו של הרב, ספר רבי משה את המועות וגלה כי יש בהם תוספת על הסכום הרגיל, ועורר את תשומת לבו של השמש כי נפלה טעות בסכום שקבל. אמר לו השמש כי אין כאן טעות, אלא שראשי הקהלה החליטו להגדיל את משפחתו, אולם הרב סרב לקבל את התוספת ואמר: "אינני מוכן שייסיפו לי על משפחתי, שכן לפני כשנה בקשתי שיגדילו את שכרו של המלמד בעיר שהוא בעל משפחה ברוכת ילדים, וענו לי שאין די כמון בקפת הקהלה, ואם-כן גם אני לא יכול לקבל", והחזיר לשמש את התוספת. ראו ראשי הקהלה את הדבר, ומפני שהפצו שהרב יאות לקבל את התוספת, הסכימו להוסיף גם לאותו מלמד, ואז נאות רבי משה לטל את התוספת. פעם היתה שנת רעבון ומחירי המזון האמירו מאד. החליטו שוב ראש הקהלה להוסיף למשפחתו של הרב חמשה רבלים לשבוע, אולם הוא סרב לקבל את התוספת ואמר: "העולם שרוי בצער והכל ביקר, ואני אחיה ברחבות? לא אוכל לעשות כזאת". ורק פעבר זמן, כששהו אצלו נכדיו והוצאותיו התרבו, הסכים לקבל תוספת למשפחתו. (בן פורת יוסף)

רבי מרדכי אושמינר מסלונים, היה מסתפק לעצמו במעט דמעות ולא טעם טעם בשר רק בשבתות ובימים טובים. את החלק הארי ממשפחתו היה מחלק לעניים, וכך עשה גם עם כל התמיכות שהיו שוחרי פניו הרבים מעניקים לו, ולא היה מותר לעצמו מאומה. את כל זמנו הקדיש לעזרה לאחרים, ומשום כך היה נמנע מלהשתתף באספות רבנים, שכן זמנו היה יקר להיטיב לאלת. לאחד מגדולי הרבנים ששאלו אמר: "החלק שאזני מן השמים הוא להושיע במעט את היחיד הפונה לעזרתי, משענת הקנה הרצון. והרי כשמצדדים יחיד ליחיד, הרי הם כצבוא אחד, ונמצא שכל פעולותי הם גם לטובת הכלל, ואין בכלל אלא מה שבפרט". (אבל עם)

מדת פזרנותו של רבי צבי הירש הפהן מרימינוב לצדקה, היתה מפלאה ועצומה, ותחת ידו עברו סכומי עתק אותם היה מניח

רבנו יעקב בעל הטורים היה עני כל ימיו, ובהלכות שבת הוא כותב: "וכמה פעמים נשאתי ונתתי לפני אדוני אבי ז"ל (הרא"ש), כמזני היום שיש לי מעט משלי ואינו מספיק לי וצריך אני לאחרים, אם אני בכלל עשה שבתך חל אם לאו, ולא השיבני דבר ברור". ואמר על-כך ה'שר שלום' מבלו: והרי הדברים תמוהים, הרי על כל השאלות החמורות ידע הרא"ש להשיב, ורק על שאילה כזו לא אמר דבר ברור? אלא שהרא"ש ידע, שאם ישיב לו שיעשה שבתו חל ואל יצטרך לבריות, יכנס פסק זה לטור ולשלחן ערוה, ולא רצה לפסק דבר זה על מקרה שאין ליהודי די צרכו לשבת, מפני שכל ישראל ראויים שיהיו להם צרכי שבת בהרחבה פראוי לבני מלכים. (ספר החסידות)

רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב היה עני מרוד, והסתפק כל ימיו בפמעט שבמעט. גרות השבת היו תחובים במנורה של טיט, ובמקום מפה לבנה היה בד פשוט. לקדוש ולהבדלה השתמש בכוס של זכוכית גסה, ולנטילת ידים היה בביתו כלי חרס ולא תאר והדר. פעם התארר אצלו צדיק אחד מבני דורו, שדרכו היה לעבד את ה' מתוך הרחבת הדעת ושלחן השבת שלו היה ערוה בפאר והדר. השתומם האורח למראה הדלות בביתו של רבי מיכל, ושאלו: "מדוע רבה כל-כך העניויות בביתך?" השיב רבי מיכל ואמר בתמימות: "איזו עניויות ראה מר? וכי חסר לי משהו? יש לי ברוה השם כדי אכילה לשבע לי ולבני ביתי, ואפילו יש בדי לקים מצות הכנסת אורחים". אמר לו האורח: "אמנם כן, אולם מדוע אין ברשותך מנורת כסף לכבוד השבת להדלקת הנרות, גביע של זהב לקדוש ולהבדלה, וכלי נאה לנטילת ידים, וכן שאר כלי הבית". "מהיכן הגיע מר לעשירות מפלגת כזו?" תמה רבי מיכל באזני האורח, והלה ספר כי נוהג הוא לנסע מפעם לפעם מביתו לבתי אנשי שלומו, נושא בפניהם דברי תורה וחסידות, והללו תומכים בו ביד רחבה. "והיכן הם כלי הכסף והזהב של מר?" תהה רבי מיכל, "מדוע אינכם משתמשים בהם בשעה זו לכבוד שבת?" והלה השיב: "הרי מטלטל אני עתה בדרךים, ואיני שרוי בבית", ומיד קרא רבי מיכל בהתלהבות: "יוצא אפוא שבשעה שכלי הכסף והזהב של מר שוכנים אחר כבוד בביתו, הוא עצמו שרוי בגלות. ואלו אצלי הדברים הפוכים, אני מצוי בביתי, ואלו כלי הכסף והזהב מצויים בגלות..." (הבית היהודי)

גדול היה רבי ישראל סלנטר מייסד תנועת המוסר, במדת ההסתפקות שלו וימעותם לא קבל מתנה משום אדם. בתוך האחרון מימי חייו, כששהה בעיר קניגסברג, הזדמן לשם עשיר מפלג מגרמניה שהיה מן הנראים וחרדים לדבר ה', והוא בקר את רבי ישראל בביתו ונדהם לראות את הדחק הגדול שלו. בקש העשיר להנות את רבי ישראל בקביעות, אולם הוא סרב בנחרצות ולא אבה לקבל ממנו אף פרוטה. בשעת התפלה ראה העשיר,

בקפתו שהיתה מחלקת למטרות שונות, כמו, כספי מעשר, צדקה לעניים, הכנסת פלה ועוד, אולם לצרכי ביתו שלו היה מצמצם את הוצאותיו ודורש מבני ביתו להסתפק במעט. פעם רכשה הרבנית ספל נחשת לצורך נטילת ידים, ורבי צבי הירש קבל את הדבר במורת רוח גלויה, מפני שראה בכך הוצאה מיותרת שלא במקומה. לצרכי ביתו השתמש אך ורק בכספי פדיון הבן שהיה מקבל בתור פהון, כי ראה בכך כסף טהור אשר התורה הקדושה זפתה אותו בו, אך כל שאר הכספים שהגיעו לידי יעדו לצרכי צדקה בלבד. לא בכדי התבטא רבי מאיר מפרימישלו, כי עם הסתלקותו של רבי צבי הירש מרימינוב נגזעלו שערי הצדקה בדורו. (כח גדול משרת)

רבי חיים פלאגי, היה מרחיק את עצמו מן המותרות והיה מזוהר את העם ובעקרו את העשירים שיתרחקו מן המותרות ויסתפקו במעט, כדי שלא יבואו לידי גסות הרוח וגבה הלב. (תולדות החב"ף)

רבי משה פלפון הכהן, רבה הראשי של גרובה, היה מסתפק במעט כל ימיו, ואפלו במאכליו היה מקדש את עצמו במותר לו, מלבד מה שהיה לו צורך הכרחי. מאכלי בשר כמעט ולא באו לפיו בימות החל, ובעת מלחמת העולם השנייה פאשר כל גופו היה עליו דני מאימות המלחמה ונפלה עליו חלשה גדולה, צוה עליו הרופא לאכל בשר אף בימות החל. בשלו לו בני הבית תרנגולת, אך הוא בצדקותו סרב לאכלה, ואף לא היה מסוגל לטעם מפנה, באמרו: "איך יערב לי בשר בימות החל, בעוד שלעניים אין זה בנמצא אפלו בשבת!" (עמוד ההוראה)

רבי אליעזר יהודה פינקל ראש ישיבת מיר, הסתפק כל ימיו במעט ודי היה לו לעצמו בקב חרובין. בביתו היה פלים מעטים די הצורך בלבד, ארון ספרים, שלחן ומטה, כסא ומנורה, כמעט כמו שצאמר על אלישע הנביא, ללא שום גנוני פאר וקשוטים למיניהם, וכך גם בבתיהם של צאצאיו. כמה מהשמחות שערו לילדיו נערכו בצניעות גדולה, ולאחת מבנותיו ערה את החתנה ביום ששי בצריהם, כשהסעדה נערכת בלילה בחוג בני המשפחה ושאר הקרואים מתפדים ב"ן ועוגות. העיד עליו מנהל הבנק שעבד אתו בכספי הישיבה במשך שנים: "עמדתי פעם עמו והרהרתי בקול, אם להזמין מונית לנסיעה כלשהי על חשבון הבנק, והוא אמר לי, במקרים כגון אלו השקול צריך להיות, אלו היה זה כספי, האם גם אז הייתי משתמש במונית במקום באוטובוס?". נוהג היה במשך שנים להתפלל את תפלת שחרית כותיקין בכתל המערבי, והיה הולך רגלי מפאה שערים אל הכתל מבלי להענות לשום הצעה של הסעה, כדי שלא להזדקק לחסדי הבריות, ורק בשפחותיו לא עמדו לו נענה להצעת אחד ממקורביו והצטרף אליו ברכבו אל הכתל. (אורות מור)

רבי שרגא פיבל מנדלוביץ, מקים עלה של תורה בארצות הברית, חי כל ימיו מתוך הסתפקות במעט ומעולם לא

הסכים לקבל משפחת של רוחה. בתקופה הראשונה לאחר יסוד המתיבתא לתורה ודעת, כשעדין לא הספיק לבסס את מעמדה ואת מקורות הקיום שלה, ידעו בני משפחתו צמצום ודחק של ממש. באחת משיחותיו עם חברי ועד ההנהלה, הפתיע אותם רבי שרגא פיבל באמירה: "אני עשיר יותר מכם", וכשתמהו על דבריו הסביר: "לי ולבני ביתי יש את הכח שהיו בביתנו רק לחם ונה, ואפלו בלי חמאה, אבל אתם לא מסוגלים לכך..." באספה אחרת עם ועד ההנהלה דרש להפחית 15 דולרים ממשפחתו השבועית, שלא עמדה אלא על 70 או 75 דולרים, מפני שהגיע למסקנה שאין באפשרות המוסד לשלם משפחת כה גבוהה, והוא אינו מוכן בשום פנים ליהנות מהעדפה פלשה. (שולחן דרחמנא)

רבי דוד מנובהרדוק, בעל "גליא מסכת", היה מקים את התורה מעני, ומשפחתו מהרבנות היתה פעוטה ופרנסתו מצמצמת. תדיר היה צם ומסגף את גופו, ורגיל היה לומר: "צדקה עשה הקב"ה עמי, שנתן בי דעה לקבל עלי תענית של ימי שני וחמישי בכל שבוע. לולא זאת, הייתי גונע ברעב מחמת פרנסתי הזעומה". אחד מבני העיר בא אליו פעם עם שאלה בעניי מסחר, אך רבי דוד אמר לו שאין לו שום ידע במסחר. אמר לו האיש: "אם במסחר אינך עונה וגם בענינים אחרים אינך יודע, אם כן למה נוטל אתה שכר מהקהלה?" אמר לו רבי דוד: "מעט הכסף שאני מקבל, הוא בשביל מעט ידיעותי. אם היו משלמים לי על החלק שאני לא יודע, לא יספיקו אוצרות תבל כדי לשלם לי". גם משפחתו הדלה לא היתה מגיעה אליו בקביעות, שכן השמש היה מועל לעתים בתפקיד והיה נוטל את הכסף לעצמו. רבי דוד ברב צדקותו שתק ולא ספר את הדבר לאיש, עד שהדבר התגלה באקראי, פאשר מפר ותיק אחד הגיע אליו פעם ושאלו: "כמה אתה מקבל בעת פהנתה?" ורבי דוד השיב: "שלושה רבלים השבוע". האיש הכיר את הרב כאחד שמדקדק בלשונו, ודיק מדבריו שאמר 'השבוע', שרק פאשר משלמים יש לו שלשה זהובים, אבל פשאין משלמים אין הוא מקבל מאומה. אשתו הרבנית היתה בתו של אחד מגדולי הדור בימים ההם, רבי אליעזר רבה של ברסטוביץ, והיתה פקחית ולמדנית. דעתה לא היתה נוחה מכך שבעלה מסתפק במעט ופעם אמרה לו: "ידיעותי הגדולות פרמב"ם, לא יספיקו לך לחם משנה, ומשום פה עליך לדרש מראשי הקהלה כסף משנה..." (גדולי הדורות)

רבי מנחם מנדל מוישינא, בקר בשנת תרצ"ד בעירה קטנה, וכשבקש להמשיך לתחנתו הבאה, שגר את תלמידו ר' ישראל פהנא לברר את אפשרויות הנסיעה ועלותם. לאחר ברור קצר חזר התלמיד עם שתי הצעות, או לנסע בכרכרה פשוטה שמוחיה זול, או בכרכרה נוחה ותנומה לשני סוסים אך עלותה בארבעים לירות יותר. התלמיד צידד בעד האפשרות השנייה, מפני כבודו של הרבי והיכלת לנוח בה בטלטול הדרך, אולם הרבי אמר: "הרי בארבעים לירות אפשר להעניק לבחור בישיבה אכל ומשקה במשך שבועים ימים, ומדוע אם כן נבזבז אותם למען כרכרה וסוסים?" ואכן ותר על כבודו ועל הנוחות

ונסע בעגלה פשוטה. מסתפק במעט היה הרבי, וברב שנותיו התגורר בדירה שכורה כדי שלא להעמיס על קפת הישיבה הוצאה גדולה של רכישת הדירות. בשנותיו האחרונות לא נטל כלל את שכרו מקפת הקהלה, ונהל את חייו בצניעות רבה. גם בימות החורף הקפואים, נמנע מלהסיק את התנור הגדול בחדר של בית הדין שם היה לומד בקביעות, אלא ישב ללמוד בחדרו בסמוך למטתו, כדי לחסוך בהוצאות ההסקה. (הגאון הקדוש מווישוא)

צר וארוך שהכיל חדר אחד בלבד, כשמוחצה מפרדה בין שלחנו ומטתו שהיתה עשויה מחלקי ארגז עץ, לבין המטבח שהיה מציד בפתליה עליה היה מחמם לעצמו כוס חמין, ותו לא. לתלמידו שרצה להתקין לו מדרג קטן בקיר, כדי שלא יצטרך להתכופף להרים את הספון מהרצפה, אמר: "למה לי מותרות? והרי כל ימי ברחתי מן הלוקסוס". והוסיף: "לא בניתי לא בית ולא נטעתי לי כרם, דיי בזיוה וחדרה של ירושלים". וכשם שדירתו היתה צנועה וקטנה, כך היה גם חדרו בתלמוד תורה 'עץ חיים', שם שמש כמשגיח במשך שנים רבות, ויחד לעצמו את הקמרון שפתחת המדרגות. גם כאשר התרחב המוסד סרב לקבל חדר לעצמו, וכאשר נשאל אם טוב לו ונוח, אמר: "פעם נדברתי עם רעיתי פי תמיד נחיה ממה שיש לנו, וברוך השם יש לי הכל. מה חסר לי? הרי החדר גבוה ממני ואינני צריך להתכופף על מנת להפנס אליו. מדוע צריך אני דירה בת שלשה חדרים כדי להזין להביא כל דבר מחדר אחר, אם יכול אני לרפז את הכל בחדר אחד? יש לי הכל וחס אני כמו מלך". אחד ממקורביו שהיה עמו פעם בשעת לילה, ולאחר סתימת הגולל אמר לו: "פעמים רבות נסו להשפיע עלי שאעתיק את דירתי למקום מרוח יותר וסרבותי, והרי לאחר אריכות ימיו ושנותיו של האדם הוא מוביל לקבר קטן של ארבע אמות בלבד. אצלי לא יקשה המעבר, שכן מחדרי הקטן למקום פזה אין הבדל גדול, אבל אדם שהרגל לחיות כל ימיו מתוך הרוחה ובדירה מפארת, פמה יקשה לו החדר להעתיק מקומו באחרית ימיו". (איש צדיק היה)

רבי עזרא עטיה, ראש ישיבת 'פרת יוסף', היה יגע בתורה כל ימיו מתוך הסתפקות במעט. הוא לא היה צריך לעצמו מאומה, ואפילו ביום חתנתו היה צריך לשאל מעיל ראוי מאחד מחבריו, כדי להפגס בו לחפה, שכן גם זה היה בגדר מותרות לגביו. במשך תקופה ארפה היה נוטל מביתו פתה קטנה עם מעט מלח, וזה היה מאכלו לכל היום. והיה רגיל לומר לבנו בשמחה: "ראה, בני, פמה גבר עלינו חסדו. ראה איך הקב"ה, ישתבח שמו לעד, מזמין את פרנסתי. יש לי כבר ליום זה בשביל לאכל פת במלח, ומה אני צריך יותר מזה? כבר אפשר ללמד!" ורגיל היה לומר, שאם אדם רואה שאינו מקבל כדי פרנסתו, לא יתנעם על מדותיו של הקב"ה, כי צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו, ובנדאי זה לטובתו של האדם (חב"ב יסורים)

הגר"ז מברסק היה רחוק מהבלי העולם הזה וגדול היה במדת ההסתפקות במעט. בעת מגוריו בארץ ישראל, כבר היו בתים רבים מצידים במקרה חשמלי, ואולם הרב נמנע מלהכניס מקרר לביתו מפני שראוה בכך מן המותרות. פעם אחת חל חג השבעות סמוך לשבת קדש, ובאותה עת שרר מזג אויר שרבי ולוחט, עד שהמאכלים שהיו בארגו הקנח התקלקלו, וכמה מבני הבית חלו במיעיהם. לא נותרה אפוא הבררה, והרב הסכים בעל-פירוהו להכנסת מקרר הביתה. כך היה גם עם פירים של גז לבשול, שהרב לא הסכים להכניסם מפני שגם הם מותרות, ואמר שאפשר להמשיך לבשל על הפתליה כפי שנהגו מקדם. בכלל לא היה מניח שום חשיבות לענינים חמוריים, וספר פעם המגיד רבי שלום שבדרון, שכשעלה פעם לבקר את הרב מברסק, הציע לו הרב לשבת על פסאו, אך רבי שלום עמד נבוך ולא התישב. התפלא עליו הרב למה הוא לא מתישב, ורבי שלום פלט במבוכה ואמר: "הרי זה הפסא של הרב". ומיד נענה הגר"ז ואמר בבטול ובהתרגשות: "הפסא שלי? הפסא שלי?" וחזר על-זה פעמים מספר כדי להראות את הבטול שהוא חש כלפי החוס של הפסא 'שלו'. (עבודות והנהגות)

רבי אריה לוי, מגדולי צדיקי ירושלים, היה סמל ודגמה של הסתפקות במעט. אחד ממקורביו נכנס אליו פעם ביום חורף סגרירי וקר, ונחרד לראותו יושב ליד שלחנו הקטן על פסאו העתיק בו התגאה שהוא הפלי הותיק ביותר בביתו עוד מיום חתנתו, ובחדר שוור קר גדול. נחרד האיש ומיד רץ ורכש תנור חמום בבית החרשת של פרידמן ושלחו לביתו של רבי אריה, אך הוא סרב לקבל את התנור והתנצל: "זה יותר מדי עולם הזה בשבילי". דירתו היתה מרפבת מקמרון

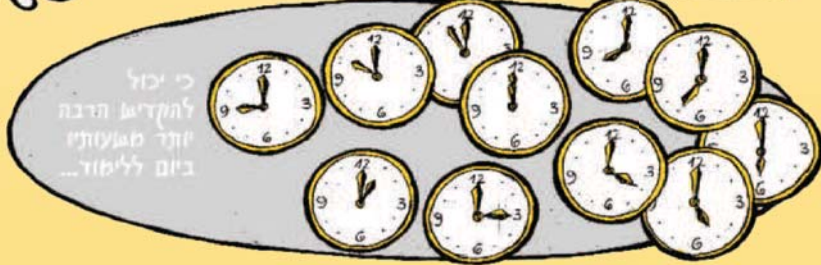
ממלכה

לאחר שרבי מאיר שפירא הקים את ישיבתו המפרסקת "ישיבת חכמי לבלין", התרים נדיבי עם להוצאות הגדולות של הישיבה, ונותרו ממנו אמרי שפר רבים וחדודי לשון על קמצנים וצרי עין. פעם נכנס לביתו של עשיר מפלג ובקש ממנו לתרם נדבה של ממש למען הישיבה, אך העשיר שהיה קמצן גדול, תמה ושאל: "לשם מה הקמת ישיבה בה מפארת? והרי שנינו בפרקי אבות, 'כך היא דרבה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה, ועל-הארץ תישן', ואיך עולים דברים אלו בקנה אחד עם ישיבה מפארת?" חיד רבי מאיר וענה על-אתר: "נצטוינו בתורה שאין לעשיר לשכב בעבוטו של העני, ומאידך נאמר במשלי עבד לזה לאיש מלוה, וכיצד עולים שני הפתובים באחד? אלא שהפסוק הראשון נאמר על המלוה, שהוא ירחם על העני ויחזיר לו את משכונו, והפסוק השני מדבר על המלוה, שהוא יתרחק מן ההלואות. והוא הדין גם בנדון דידן, את המשנה של 'פת במלח תאכל', צריך לתלמיד הישיבה לדעת. אולם העשירים צריכים לזכר את הפסוק 'עץ-חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאשר'..."

ושוב מעשה בעשיר אחר, שאף הוא היה קמצן מפלג, וכשבא אליו רבי מאיר שפירא, נופף אף הוא באותה משנה שבמסכת אבות, שהיתה פנראה כמעט המשנה היחידה שהפיר, ותמה: "הרי זוהי דרבה של תורה, ללמד מתוך מחסור ודחק, ומה ראיית לבנות ישיבה בה מרוחת ומפארת?" הביט בו רבי מאיר, וראה את ביתו המרוח והמפאר של העשיר, ופסק לו את פסוקו: "שכחה, פנראה, את מה שנאמר במשנה לאחר זאת, 'אם אתה עושה כך'..."

שמירת הלשון לצאן קדושים

המחבר: הרב יצחק אייזיק ווייס

משפחה עתיקה ליקדים

מידים חסודים

רָחֵם, נָא ה' אֱ-לֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁכֵן כְּבוֹדְךָ, וְעַל מְלָכֹת בֵּית דָּוִד מְשֻׁכֵן, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ:
כִּי אֵילַי תִּשְׁרַע עַל אֶפְרַיִם מִים, כִּי נִפְשֵׁי תִשְׁרַע אֶלְיָי אֲ-לֵהִים, צְמָאָה נַפְשִׁי, לֹא-לֵהִים לֹא-לֵה' הוּא מְתֵי אַבְרָם, וְאַרְאֵה, פְּנֵי אֱ-לֹהִים:

הַמּוֹד עַל מַעֲשֵׂיךָ, וְהַשְׁמַח בְּמַעֲשֵׂיךָ, וַיֹּאמְרוּ לָךְ חוֹסְדֵי, בְּצַדִּיקְךָ עֲמוּסַיִךָ, תִּקְדֵּשׁ אֶדְוָן, עַל כֹּל מַעֲשֵׂיךָ, כִּי מִקְדֵּיִשְׁךָ, בְּקַדוּשַׁתְךָ קְדֻשָׁתְךָ, נָא ה' קְדוֹשׁ, פָּאָר מְקַדְוִשִׁים:
אֵין עֵרֶךְ לָךְ ה' אֱ-לֹהֵינוּ בְּעוֹלָם הַהוּא, וְאֵין זוֹלָתְךָ מִלְּפָנֵינוּ, לְתֵיבַת הָעוֹלָם הַבָּא, אֲפָס בְּלִתְךָ גּוֹאֲלֵנוּ לְיִמּוֹת הַמְּשִׁיחִית, וְאֵין דּוּמָה לָךְ מוֹשִׁיעֵנוּ לְתַחֲתֵית הַמַּתִּים:
לְהַשְׁקוֹת צְמָאֵי הַסָּדֵךְ מִנְהַר הַיּוֹצֵא מִעַדֵן, לְעֵשֶׂר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתַפְאֵרַת הַמַּפְאֵרִים אוֹתְךָ (בַּיּוֹם שֶׁבַת) עַל יְדֵי שֶׁבַת קְדֻשַׁתְךָ, כִּי שִׁשָּׁה יָמִים לְהַנְחִילֵם נִחַלְתָּ וְעָקַב בְּחִירְךָ:
הַשֶּׁבַת נֶעַם הַנְּשֻׁמוֹת, וְהַשְׁבִּיעֵנוּ עֲנַג הַרוּחוֹת, וְעַדן הַנְּפִשׁוֹת, לְהַתְעַדֵן בְּאַהֲבַתְךָ וּנְרָאָתְךָ, שֶׁבַת קְדֻשָׁתְךָ נִפְשֵׁי תוֹלַת אַהֲבַתְךָ, שֶׁבַת קְדֻשָׁתְךָ נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּצֶל מְנַפֵּךְ יְהִסְיוֹן, וְרִוְיֵן מִרְשֵׁן בִּיתְךָ:

- להצלת עידו ויערה חרד הי"ו והילדים יהונתן, עלמה, נעה ואיל הי"ו
- זיו לוי בן אסתר ומשפחתו הי"ו ולרפאל אסתר לוי בת ביה כלימה שתחי
- פנחס אברהם ואבישג אולאי ומשפחתם הי"ו
- איתמר בן אלעזר הי"ו אבינועם בן אלעזר הי"ו ברוחניות ובגשמיות
- לרפאל שושנה בת יוסף, ויחיאל בן יוסף הי"ו וליווה חגן ולהצלת מיכל בת יחיאל הי"ו

לעילוי נשמות:

רחל בת יעיש ונדרה דגן	עמרם בן מנחם	תמר גבאי בת איזה דוד	מרים נדהלה בת זכריה	יוסף נדהלה בן אהרון	משה בן מסעודה	רחל בת חנה	בדרה בת דוד אהרון	משה גיבור בן פני	אברהם סרף בן רחל	מאיר פדלון בן שרינה	שושנה (אוגב) קדוש בת מסעודה	שרה זארה בת שלום ולולה	לאה אריה בת שנעה	שלמה בן יוסף עזראן
-----------------------	--------------	----------------------	---------------------	---------------------	---------------	------------	-------------------	------------------	------------------	---------------------	-----------------------------	------------------------	------------------	--------------------

רוח ה' תניחם בגן עדן וכל בני ישראל השוכבים עימם בכלל הרחמים והסליחות. וכן יהי רצון ונאמר אמן. ת.צ.ב.ה.

דבר התורה שלי

שלחן השבת

העובר על דברי חכמים חיב מיתה!

העצה שלי

דבר התורה שלי מותאם לחקירת בשולחן השבת. ילדים יקרים, הרגילו עצמכם לומר דברי תורה בסעודות השבת.

מעשה ביהודי אחד שהיה ממנה מטעם המלך, בעיר פומבדיתא אשר בבבל, שנשכו נחש. היו אז שלש עשרה חמורות לבנות בפומבדיתא. קרעו אותם ונמצאו כלם טרפות. היתה חמורה אחת בצד השני של פומבדיתא. לפני שהספיקו להביא אותה, אכלה אריה.

אמר להם אביי: אולי עבר אדם זה על נדוי חכמים, ונחש הנושכו בגלל זאת, אין לו רפואה. לכן לא הצליח להשיג את הרפואה. שכתוב (קהלת י') "ופרץ גדר ישכנו נחש".

אמרו לו: באמת כך היה. כאשר נפטר רב, גזר רב יצחק בר ביסנא שיהיו ממעטים בשמחה באותה שנה. שהיו רגילים להביא הדס וענפי דקלים לשמח בהם חתן וכלה, וכשמביאים אותם לפניהם, היו מפים לפניהם בתפים ופעמונים, וגזר שבאותה שנה לא ינהגו כך. והלך היהודי הממנה ועבר על הגזרה. לכן נשך אותו הנחש ומת (שבת קי).

ומכאן נלמד להזהר בכבוד תלמידי חכמים - כדי שלא ישכנו נחש!

(ליד שלחן שבת)

שבת שלום ומבורך!

"ושמרתם את משמרתני" (ויקרא יח, ל) - עשו משמרת למשמרתני (מועד קטן ה).

עכשו נשאל שאלה יפה...

חז"ל אומרים (ברכות ד) - כל העובר על דברי חכמים, חיב מיתה. ושואל רבנו יונה: מפני מה, העובר על דברי חכמים חיב מיתה, יותר מן העובר על מצוות עשה ועל מצוות לא תעשה. ומתוך: מי שעובר על מצוות דרבנן, אינו עושה זאת בגלל שהתגבר עליו יצרו, אלא בגלל שדברי חכמים אינם חשובים בעיניו והוא מרשה לעצמו לעבר עליהם.

לכן, משפט מות יהיה לאיש. כיון שהוא פורק על על ידי המעשה שלו. ודומה למה שכתוב בענין זקן הממרה את פי החכמים (דברים יז, יב) "והאיש אשר יעשה כדוןן לבלתי שמע אל הפהן וכו' ומת האיש ההוא" (שערי תשובה, השער השלישי אות ה).

ולכן כאשר תראה אנשים יושבים לאכל לחם ומזלזלים בנטילת ידים ואינם מברכים לפני האכל ואחריו, ועוברים על הרבה מצוות ותקנות דרבנן, זוהי ראייה שהם רעים וחטאים לה' מאד. ואחריתם עדי אובד. כיון שהם נוהגים כך בגלל רע לבם ופריקת על שמים מעל צוארם (אות ח).

תשמעו דבר נפלא מאוד...

הגמרא אומרת שמי שנשכו נחש, הסגלה לכך היא לקחת עפר הנמצא במעי אתון לבנה ולהושיב אותו עליו. ובתנאי שהאם לא תמצא טרפה.

שידורים חסידיים

רבון העולמים ודעתו כי הנני כיוך לבר בחמר ביד היוצר. ואם גם אתאמין בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמרו לימיני להושיעני ולתקן נפשי, מבליעני עוק ועורתך אין עזרה וישועה:

אבא שבשמים, אומר לנו אנכי אסתיר פני ביום ההוא. אכל רבי נתמן אומר: ואפלו בהסתרה שבתוך התסתרה בנראי גם שם נמצא השם יתברך. גם מאחורי הדברים הקשים העוברים עליך אני עומד:

שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין ובא עזרי: עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ: אל יתן ימון רגלך אל ינום שמך: הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל: ה' שמך ה' צדק עלי יד ומינה: יוקם השמש לא יקפה ורחת בקוליה: ה' ישמך מכל רע ישמר את נפשך: ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

ארון עולם אשר מלך. בטרם כל יציר נברא: דעת נעשה בחפצו כל. אז מלך שמו נקרא: ואחרי כבודו הכל. לברו ימלך נורא: והוא הנה והוא הנה. והוא יתה בתפארה: והוא אחד ואין שני. להמלילו ולהתקבירה:

כלי ראשית בלי תכלית. ולו העו ותמשרה: בלי ערך בלי דמיון. בלי שנוי ותמורה: בלי תבור בלי פרוו. גדול כח וגבורה: והוא א-לי ותי גואלי. וגזר תכלי ביום צרה: והוא נסי ומנסי. מנת כוס ביום אקרא:

והוא רופא והוא כרפא. והוא צופה והוא עזרה: כדור אפקיר רוחי. בעת א'ישן ואעזרה: ועם רוחי גויתי. א-דני לי ולא אירא: במקדשו תגל נפשי. משיחני ישלח מהרה: ואז נשיר בבית קדשי. אמן אמן שם הנורא:

<p>לעילוי נשמת ראוכלן חגי' בן מחובות ע"ה נלבי' י"א ניסן ה'תש"פ תנצ"ח</p>	<p>לעילוי נשמת יעקב לוי (טויק) בן חזנה ז"ל נלבי' י"ד שבט ה'תשע"ד תנצ"ח</p>	<p>לעילוי נשמת אריה צדוק בן שרה ויעיש ז"ל נלבי' כ"ח תמוז ה'תשע"ה תנצ"ח</p>	<p>להצלחת גידה צדוק ומשפחתה ה"ו</p>
--	--	--	-------------------------------------

משה לוי	אבואלה	שרון בנד	זוהר בת יפת	אורי בן	אורי נחמני	ניסים קדוש	שלמה (מומי) בן יקום	פיו ברבה בן אסתר	רפאל בן סעדה	אחרון יסייב	רינה דדון	יוסף כנוס	יהודה בזאוי	פנינה פיסוסי בת טובה
---------	--------	----------	-------------	---------	------------	------------	---------------------	------------------	--------------	-------------	-----------	-----------	-------------	----------------------

בן המלך: מורשתו של מורטארה

חדשני!

שירי ריב"ז

קריה ופתיח משוש לעירך, עיר נאמנה, את, למלךך ושירך:
יום אוקרת ופעת רבת גבאך, לך קלחת נפשי לשכן חצריך:
וכי ותגני נא אעוף כמו יונים, אשק אבנך, אהיון עפרך:
לא שקשה נפשי, מיום נדוד רעית, מיום גלות בנים, מבית סגורך:
נראה בשמחהך, כימי שנות עולם, עת בוא ישועתך, לבנות עירך:
אפיל תהתי לפני ארון עולם, יקום שערך, ויבנה רבינוך:
או תשמחי לעד וקמת תשבי, וירב שלום בנך, מכל עברך:

לפילח הרמון, אדמה רתקה, גובה הארמון, גבוהה קומתך.
ומר עם קמרון, ופיתון מביתך, צביל עינית, ללבי אסרו:
לעיני תיונים, אדמה עינית, כמו חוט השנים, דמות שפתותיה.
לפינה עם ענים, וכורך צוריה, לכבי ולכבה, באהבה נקשרו:
דבריה שמעתי, וקוליה הערב, ערי עפר שחתי, וכלב אש צורב.
וכמת נרדמת, והנה קול ערב, ויריד התאפק, ורחמי נכמרו:
לכנה פסחה, מאירה בחמה, מולצת מחר, אלי גבעת רמה.
אני ארבה מחר, תנו לי העלמה, לכבי עם רוחי, בגדה נחברו:
הכבלות שרון, ושושנת עמק, נסיות הציון, ועלי התחמק.
ותביא החרון, ללבי הנמק, רטיה הביאו, למתי ורוי:

ובכן שמך יגדל,
בקרב עמך,
המשלישים תמיד,
קדושתך.
דר הברוכים, נא שעה,
שיר אנוש, קורא
ומתחנן, למוי, קרשך;
הנה לך מול, זכרך,
יאות שבת, ומחללים
אנו, לתפארתך:
אנא, אנא, אנא ה'
הושיעה נא
אנא, אנא, אנא ה'
הצילתה נא
אנדה לך א-ל תי,
ואניד נדלך, נורא
ונשגב, אין ערוך
אליך.
נפשות ברוך,
הצובים אצלך, בולם
והודון ויברכו, לשמך;
יושב ברום עולם,
א-ל זה נעלם, אין א-ל
אמת בלתיך, ובלעדיך.
דובר צדקות את, וכל
מפעלך, משתתרים
נגד, היום, ורגלך:

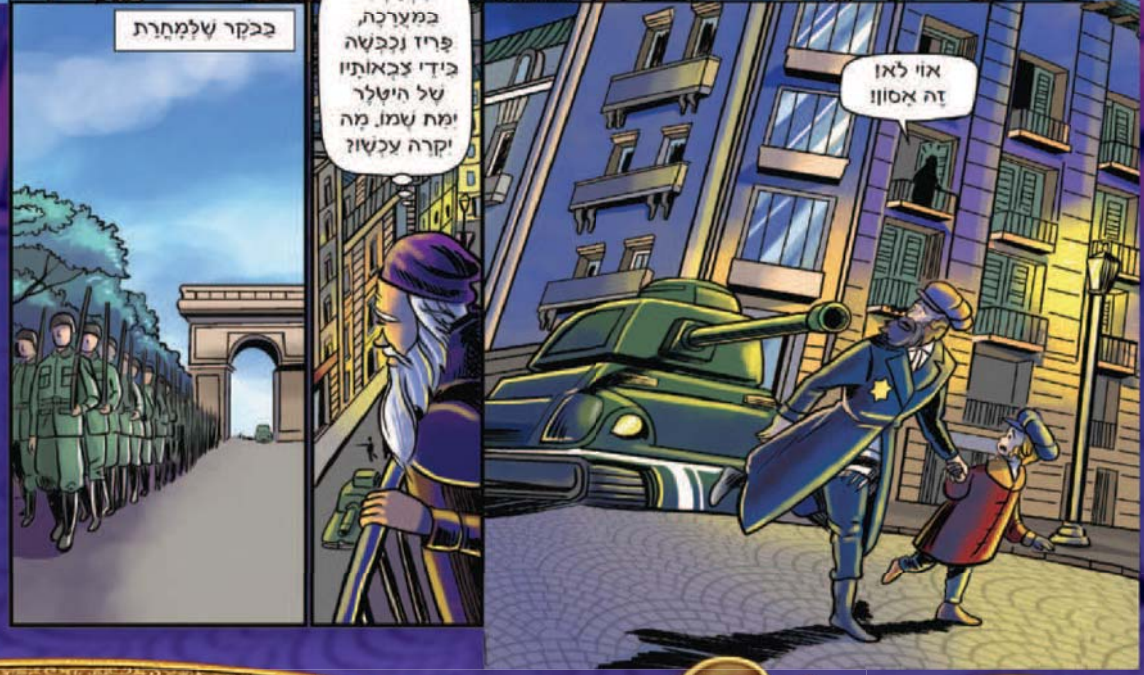
<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לעילוי נשמת רה"צ שלמה אסולין זצ"ל בן שמהו סימטה ומאיר הי"ד נלב"ע י' חשוון ה'תשס"ד - ה'תשנ"ב</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לעילוי נשמת יונתן דהן ז"ל בן מסודי הי"ד נלב"ע ט"ו ניסן ה'תשפ"ג תנצב"ה</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>
---	--	---	--	---

מלוי בן עליה לוגסי	סימנטוב בן לונה	דוד בן יפה	מייסה בת אסתר שמחה	עדי מולאי	אלישע בן ז'נט	משה חזן	דוד נתנאל בן אסתר	הראל דוד בן מזל	מרדכי רבינו בן פרח	יעקב ביטון בן אסתר	מאיר פחימה בן סוכה	אליאס גור בן באג'י
--------------------	-----------------	------------	--------------------	-----------	---------------	---------	-------------------	-----------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

רוח ה' תניחם בגן עדן והם כל בני ישראל השוככים עימם בכלל הרהמים והסליחות. וכן יהי רצון ונאמר אמן. ת.צ.ב.ה.

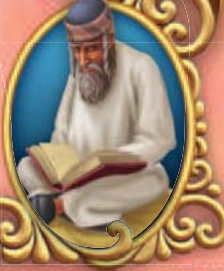
המשורר: יואל טייטלבוים

אִלֶּתֶּן חַן בְּגִלּוֹת תִּסְכְּבֵנִי, וּבְלִילָה בְרוּךְ תִּיקַח מִלּוּנֵי:
 לְכֹס וַיְנַח אֲנִי תְמִיד מִזֶּמֶר, וְנִתְעַרַב חֶמֶד וַיְנַח בְּיַמֵּי:
 שְׂתוּ דוּדִים לְעֹמֶתֵי חֶשְׁרֹו, וְהַעֲרִירוּ לְשֶׁכֶל רְעִינֵי:
 בְּהִכָּל פֶּת מַלְכִים הַכְּבוֹדֶת, וְשׁוֹלַחֲנָה מִזֶּמֶן לְהַמְנִי:
 וְכֵן הַפְרִיד לְכָל רַעִים וְדוּדִים, אֲבָל דוּדֵי כַּאֲהֶבֶת וְהַפְרִי:
 וְקִשֶׁר חָן וְחֶסֶד עַל גְּבֵרָת, בְּמַעֲנֵל חָן וְחֶסֶד וּמִשְׁכְּנֵי:
 מִפְרָשׁוּ בַעֲנַן עֲבֵי שְׁחָקִים, לְרַעֲיוֹתֵי וְהָיָא תְּפִיק רְעִינֵי:
 שְׁעָרֵיהֶם תִּמְשִׁים הֵם קְבוּעִים, וְכֹת לָאֵחָ בְּכִינָה תַסְעֲנֵי:
 תַעֲרֹר אֲהֶבֶת רַחֵל לְבָנִים, בְּסוּד מַלְכוּת עֲשִׂירֵת תַעֲלֵנִי:
 אֶ-לֹהִים חַיִּשׁ לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בַּעַת רַצוֹן הַצַּחֲצָחָת אֶת גִּרְוֵנִי:
 שְׁלֹוֶנִי לֵב כְּרוּב שְׁלֹום תִּסְכְּבֵנִי, בְּנֵי אִישׁ חֵם, מַעֲלָת אֲבִי הַמְנִי:

תָּאֵת לְבָבְכֶם לְעֵשׂוֹת טוֹב
 גְּבֵרָה, וְעַלֹו לְעֵן עֲדָן וְחַיִּים
 נוֹחֲלִים:
 אֲהֶבֶת יְהוּדֵי מִטוֹב א-
 נַתְרָה, כִּינֶךְ שֶׁהוּא נוֹתֵן
 שְׂכָר כֹּל פּוֹעֲלִים:
 שְׁלֹום בְּהַר לְעֲרֵתִי יִתְהַרָה,
 וְכֵן וְגַם בְּחֹזֵר וְכֹל תְּעוֹלֵימִים:
 יְהוּדֵי עַלֹו וְכֹס דוּדֵי
 קְרָא, וְזֶמֶן שְׁרִידֵנִי וְכֹל
 תַּנְסַנְלִים:
 מִכּוֹס יִשְׁעוֹת אֲשַׁמְחָה
 וְאֲמַרְתָּ, אֲוִיבֵי אֲכָל סוּדֵי
 וְאֲשִׁיב שׁוֹאֲלִים:
 שֵׁם טוֹב לְמִשְׁמַלְלִים בְּרַעַת
 יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם עַלֹו יִגְרֵם
 בְּדוּרָאֵי מוֹשְׁלִים:
 בַּנְּגַעִים וְזִמְרוֹת מַגְרֹוד
 אֲתַעֲוֹרְתָּ, וְאֲנִי וְרַעֲיוֹתֵי:
 בְּרַנָּה צוֹחֲלִים:
 בִּינֵנו עֲדַת קִרְשׁ בִּשְׂרִיָה
 תִּתֵּן וְחַבְלָתָה בְּהַפֶּתָה
 נְבַלְלִים:
 וְהָיָא יוֹם שְׁמַחוֹת לְאֵמֶת וְקִרְתָּ,
 כִּי הָיָא וְרוּחָתָה חָן וְחֶסֶד
 גּוֹמְלִים:
 אֲהֶבֶת תְּרַסֵּם עַל לְבָבֵי
 נְקִשְׂרָת, וְאֲנִי בְרוּךְ גּוֹלָה
 פְּעִמֵי צוֹחֲלִים:
 לֹו יֵשׁ רְשׁוֹת לֹו אֲעֲלֶה
 אֲתַתְּכֶרָת, תוֹךְ שְׁעָרֵי צִיּוֹן
 אֲשֶׁר הֵם נוֹחֲלִים:
 שְׁחָרִית וְעַרְבִית בֵּת גְּדוּבִים
 אֲוִקְרָה, לְבֵי וְרַעֲיוֹנֵי בְּחַשְׁק
 נְבַקְלִים:

שירי הימן

<p>לעילוי נשמת ר' אליעזר טרויש בן דודל מסעודת ז"ל בלב"ע ל' שבט - תשנ"ה</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לעילוי נשמת ר' עמרם בן ששית בן נמו ז"ל בלב"ע ח' טבת ה'תש"פ תשנ"ה</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לעילוי נשמת ר' אברהם לוי בן משה ז"ל בלב"ע י"ז תמוז ה'תשפ"ג תשנ"ה</p>
--	--	---	--	---

חנה נמוזר בת יוסף	אסתר בת מרם	משה טולדו בן ננטה	ישראל חוכניה בן זכריה ושרה	זאב פרגל בן רחל	שמעון ענו ז"ל בן רוזה מ"ו	אליהו בן שמואל וסעידה	מזל כדורי בת מרים	שמחה בת זוהרה גליכר	שרון הינדי בן ישראל וברכה	חגית בת נורית	שושנה בת סניורה אשר בן שושנה	סולטנה מסעודה אבוטז	רחה זויה בת חגיגה שם טוב	חנה שרה בת אורנויה בן דתן תמו
----------------------	----------------	----------------------	----------------------------------	--------------------	---------------------------------	-----------------------------	----------------------	------------------------	---------------------------------	------------------	------------------------------------	------------------------	--------------------------------	-------------------------------------

מעקב הפרקים

- א
- ב
- ג
- ד
- ה
- ו
- ז
- ח
- ט
- י**
- יא
- יב
- יג
- יד
- טו
- טז
- יז
- יח
- יט
- כ
- כא
- כב
- כג
- כד
- כה
- כו
- כז
- כח
- כט

המשך עשרו של שלמה - מרבותיו וסוסיו

הרבים שהיו באים לירושלים, היו אנשי ירושלים מתעשרים מהמסחר הרב. והרי אמרנו שהפסוק לא נחשב למאומה? אומר רש"י: כאן לפני שישאל שלמה את בת פרעה, וכאן אחרי שישאל שלמה את בת פרעה.

הסוסים שהיו לשלמה היו מגיעים ממצרים. סוחרים היו מביאים סחורות מירושלים למצרים ומביאים משם את הסוסים וגם בגדי פשתן יקרים שהיו באיכות משבחת.

ויש אומרים שפרעה נתן לשלמה את הזכות על כל הסוסים ובגדי הפשתן שהיו במצרים ולאף אחד לא היה רשות להוציאם ממצרים ללא רשותו. מחיר כל מרכבה היה שש מאות כסף ומחיר כל סוס היה מאה וקומשים כסף - אך רבעה סוסים למרכבה.

כאשר מלכי החתים או מלכי ארם היו רוצים לקנות סוסים ממצרים - הם היו צריכים לקנות אותם מסוחריו שלמה, שהרי כל הסוסים שהיו במצרים היו שייכים לו. זו הייתה סבה נוספת להתעשרות של אנשי ירושלים.

חז"ל אומרים שאחרי ששלמה עבר על האסור "רק לא ירבה לו סוסים" הוא עבר גם על המשך הפסוק: "ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס".

ידוע הדבר ששלמה המלך הרבה לו גם נשים. על כך ועוד נלמד בעזרת ה' בפרק הבא.

מחמתו. כל אדם שהיה מגיע היה מביא עמו מתנות, מפני שכל היה נהוג כשהיו באים אל המלך, ומלבד זאת מפני שכל אחד רצה להראות את חבתו למלך. מתנות אלו העשירו את אוצרות המלכות בכלי כסף וכלי זהב, נשק ובשמים, שמלות, סוסים ופרדים לרב בכל שנה ושנה.

העמים לא עבדו את שלמה המלך מאהבה והערכה בלבד, אלא גם מיראה.

ומדוע הייתה להם יראה? שלמה המלך היה מוכן גם למלחמה, היו לו אלף וארבע מאות מרכבות סוסים ושלשים עשר אלף פרשים. בדברי הימים מופיע של שלמה המלך היו אלף ושבע מאות מרכבות, ורש"י מלמדנו שהיו אלף וארבע מאות בערי הרקב ועוד שלושה מאות שהניח שלמה לעצמו בעירו.

וכדי לתרץ סתירה נוספת, שלמדנו בפרק ה' שהיו לשלמה ארבעים אלף ארוות סוסים, וכאן מופיע מספר אחר - יש אומרים ששם נמנו ארוות הסוסים וכאן המרכבות, ויש אומרים שפרקנו עוסק במנין הסוסים הנבחרים, ועוד יתכן שהמנין שמופיע כאן הוא מה שקבל שלמה המלך במתנה מהבאים אליו ולא כולל את מה שהיה לו לפני כן.

למרות שמטרתו של שלמה בכך שהרבה לו סוסים הייתה כדי שהעמים יהיו יראים ממנו, אומרים חז"ל שהוא עבר על האסור הכתוב בתורה על המלך "לא ירבה לו סוסים".

בימי שלמה היה הכסף מצוי בירושלים כמו אבנים והאדונים היו מצויים פשוטם (שהיה נחשב לאילן פשוט ונפוץ ביותר). בגלל האנשים

למדנו על עשרו הרב של שלמה המלך ועל הפסא המיוחד שהוא בנה.

הפסוקים הבאים ממשיכים לעסוק בעשרו הרב של שלמה המלך. הם מספרים לנו שכל כלי המשקה של שלמה המלך היו עשויים מזהב, וכן כל הכלים שהיו בבית יצר הלכונן היו מזהב משבח, ולא היה בהם אף כלי כסף, כי הכסף בימי שלמה לא נחשב למאומה. בדרך צחות אומרים שהכסף נקרא כך על שם שהבריות נכספים אליו, ובימי שלמה לא היו הבריות נכספים לכסף, וכך יהיה בעזרת ה' יתברך לעתיד לבוא גם בגאולה השלמה.

מהיכן היה לשלמה המלך זהב רב כל כך עד שהוא לא חסך בזהב?

לשלמה היה זרם בלתי פוסק של זהב - מלבד האניות של חירם שהיו מביאות זהב מאופיר (אולי באפריקה, ויש אומרים שהיא בסוף ארץ כוש באסיה), היו לשלמה גם אניות שהיו נוסעות לתרשיש (פנאה שמדרב על ספרד) והיו מביאות כסף וזהב כל שלוש שנים, עבדי שלמה היו מביאים עצמם גם שנהבים, קופים ותפלים (מסתבר שהפונג היא לטוסיס). שלמה והיחם עשו מעין שתפות בניסיעות אלו.

הקב"ה קים את הבטחתו לשלמה. כאשר בקש שלמה מהקב"ה חכמה, ענה לו הקב"ה שבגלל שהוא בקש חכמה הוא יקבל גם עשר וכבוד. וכך היה. כפי שלמדנו, מפל העולם היו מגיעים אל שלמה כדי לראות את פניו ולהנות מחכמתו הרבה שתנן

הקב"ה בלבן (כמו שאמר שלמה בקהלת - "חכמת אדם תאיר פניו", שהיו פניו מאירות

נחת בסוד תורה ומצות קנתה שלמות וגם שם טוב לשכלי חרהבה: יום תכספה לחזור חסובך לגילוי בין מלאכי דגל מטטרון שר צבא ודני דברים קבלתה יתי יוצרו עבדך פעת רצון לתמים תכתבה: ספק לגילוי תזמן לי בטוב גם תאפן יחבי ושועי תקשבה פודה ומציל לעניים פואבים חוץ על ילוד משתא בפתתך יסבבה:

מי נשקני מגשיקות אהבה בגנה חדר מלך גבולי נסבה שתר ותנה כא ידיר נפשו בתן ותקמה נפשו למולו קרבה ילוי העירני בתמלה לעמוד נתפרדה מני ונפי עובה מת זה יחידתי מזני תרפסו ואני נויתי בחסדך ננבה ביני שרירי הזמן התחברות הגוף והנפש ביום ששנבה

ש-די אמר נא די ילגותנו חוסה וקבני את פלישתנו מי הוא אשר ינאל ואת מי נשאלה ג'ומי והא משפט נאלתנו ו-ה, כי קה נוזילי לבד, ולישעך אמה נאונו והפארטנו דודי שלח גואל? קבני עמך ותקע בשופר רב לחרותנו וננה בקרוב קרשך הנתרוב חדש ששונו ושמחתנו יודו קך עמים וגם ישלתנו ושבת ורב כבוד לך יתנו ולתי רצונך התפתחה לנו, וגם תאיר ברב חסדך אפלתנו

קומה ארון עולם ואל יעז אנוש קבני ברצון את תפלתנו טוב יום להסתופף בחילי קרשך לישעך לפניך ומירוותיו נודה לך שירים עלי כבוד ותף ונומרה לך על גאלתנו אתה ארון עולם ואין עוד בלתיך אשאלך תרפא למכאובנו נעלה לחר ציון מקום תפארתך גובת לפניך זכיותינו יחיד, השיבנו ונשובה לך אל ינרה אפק, חמולי עלינו

<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לעילוי נשמת סבטלנה מטייב ו"ל בת הניחיה ומישאל נלב"ע כ' אדר ב' ה'תשפ"ד תנצ"ה</p> <p>לעילוי נשמת:</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>
--	--	--	--	--

תורה שעשעי

צור-אות בפרשה

בחידות שלפניכם מסתתרים מושגים מפרשת השבוע, על ידי חיבור בין הציור והאותיות תקבלו את התשובה. חושבים שפתרתם נכון? בדקו עצמכם בתשובות. בהצלחה!

הידוץ א'-ב' למתקדמים

התשובה לכל שאלה מסתתרת באות המופיעה בראש השורה.

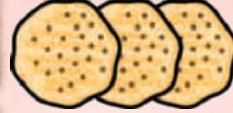
- א** - השלם: "ולא _____ הארץ אתכם בטמאכם אתה".
- ב** - שמן מן החי המקטר על המזבח.
- ג** - ביום הכפורים הכתן הגדול טבל במקנה שנמצא ב_____ לשפת הפרוה!
- ד** - בפתחו העמיד את השעירים (שתי מלים).
- ה** - כלי המשמש להעברת גחלים או קטרת.
- ו** - נאמר על פר החטאת שהביא אהרן: "וכפר בעדו ובעד _____".
- ז** - שעיר.
- ח** - תושב קבוע בארץ.
- ט** - הכהנים חוגרים על קתנתם בשעת העבודה.
- י** - בידו שלחו את השעיר המזבחה (שתי מלים).
- כ** - עבודה זרה המזכרת בפרשתנו.
- ל** - ההר שעליו שלח השעיר.
- מ** - מיני בשמים.
- נ** - השלם: "לא תעשו, וכמעשה ארץ _____".
- ס** - נקה בגדים במים.
- ע** - מספר הפעמים שהזה אהרן לפני הפפרת.
- פ** - יחבש את המזנפת.
- צ** - טבל בגדיו.
- ק** - הזה, התיז.
- ר** - יקריב על האש במזבח.
- ש** - כנוי לאדם.
- ת** - לפניה מזים דם.

הידוץ א'-ב' למתחילים

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בראש השורה.

- א** - עליו הפפרת מנחת.
- ב** - אריג של פשתים.
- ג** - אפן בחירת שעירי העזים לה' ולעזאזל.
- ד** - אחות אביה.
- ה** - התיז, זרק, הטיף.
- ו** - צמד מלים מהן לומדים שפקוח נפש דוחה את כל התורה כלה.
- ז** - קרבן שלמים.
- ח** - השלם: "ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני ה' ומלא _____ קטרת".
- ט** - בהמה שסופה למות מחמת פציעה או חלי מסוימים.
- י** - יום זה מסגל לסליחת עוון.
- כ** - טובל חמש טבילות ביום הכפורים.
- ל** - שם בגד על גופו.
- מ** - ארץ שבה ישבו ישראל.
- נ** - בנו של אהרן.
- ס** - נתינת ידיו על ראש הקרבן.
- ע** - בו ה' יראה.
- פ** - הוריד את בגדיו.
- צ** - תפיסת חיה.
- ק** - עליהם נותנים דם (שתי מלים).
- ר** - טבל במים.
- ש** - כנוי ליום הכפורים (שתי מלים).
- ת** - נאמר על יום הכפורים: "את נפשתיכם".

~~ז~~ ~~ח~~ ה

~~כ~~ = צ

ו

כ = ד

ג = ב

~~ז~~

+א+

אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם

עָלַם

אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם
אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם
אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם
אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם
אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם
אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם

אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם

אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם
אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם
אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם
אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם
אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם
אָוֹדָה י: מְשָׁלֵם ז: מְשָׁלֵם ט: מְשָׁלֵם י: מְשָׁלֵם

סיפורי צדיקים ואגדות חז"ל לפני השינה

מצות קריאת שמע

הטעות שבת

שבוע טוב ילדי משפך שילה האהובים!

הקב"ה רוצה שנעבד אותו בשמחה ובהתלהבות. לפעמים אנחנו שוכחים שקף צריך לעבד את ה' ואף הקב"ה מנסה אותנו או מביא אותנו למצב מסוים שבו נתפלל אליו מעמק הלב. מעשה שהיה, כך היה.

אחד מתלמידי הרב הקדוש רבי יהודה אסאד זצ"ל נסע ביער. והנה, בהיותו בלב היער התפלל עליו שורד, אשר בקש לרצחו נפש. עמד התלמיד והתחנן על נפשו, שיחוס עליו, אף הרוצח לא הטא און לבקשותיו.

וכך, כשהחרב מונפת מעל ראשו, נסה התלמיד לבקש מהרוצח בקשה אחרונה: "אנא! - התחנן

התלמיד - תן לי שהות להכין עצמי לפרדה מהעולם הזה, לומר והוי וקריאת שמע." כך בקש והתחנן לפני הרוצח, ואמנם לאחר הפצרות ותחנונים, הקציב לו הרוצח כרבע שעה לשם כך.

התלמיד החל בקריאת שמע בכונה עמקה, ובהתלהבות עצומה קבל עליו על מלכות שמים, בידעו, שהנה זו לו הפעם האחרונה בה יזכה לקרא קריאת שמע. כאשר סים פקח את עיניו, מוכן לקראת מותו הקרב וכא, הביט נכחו לראות את רוצחו, והנה להפתעתו הגדולה הרוצח איננו. הסתכל כה וכה, והרוצח נעלם כלא היה.

מהר התלמיד, ונסע אל רבו. בבואו ספר לו בהתרגשות את המאורע שעבר עליו. כשמע הרב הקדוש רבי יהודה אסאד זצ"ל את הספור, שאל את תלמידו: "אמר לי, האם קראת קריאת שמע בהתלהבות גדולה כל כך, אי פעם בחייהך?"

"דע לה, פי מן השמים רצו ללמדך פרק בהלכות קריאת שמע, פי חיב אדם לקבל על עצמו על מלכות שמים, ולדמות לעצמו, שזוהי הפעם האחרונה בחייו שהוא קוראה".

כשאנחנו שוכחים את הקב"ה ולא מודים לו ומשכחים אותו כשטוב לנו אז הקב"ה מנסה להעיר אותנו. אף כשאדם זוכר את הקב"ה, מתפלל בדבקות ועוסק בתורה ובמצוות בהתלהבות ובשמחה, הקב"ה לא צריך להביא אותו למצבים כאלה שבהם הוא יזכר אותו וידבר אליו. יהי רצון שתמיד נזכה לחיים טובים ומאשרים שבהם נזכר את ה' ונעסק בתורה ובמצוות בשמחה ובדבקות, ונזכה לעשות נחת רוח לבורא ותקרה!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וכיחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! אל מלך נאמן, שמע ישראל...

מצות כבוד חכמים

יום ראשון

לילה טוב ילדים חמודים!

זכינו להשתייך לעם הנבחר שקבל את התורה ובזכות התורה הקדושה אנחנו למדים לחיות חיים נכונים ונעימים. בספור שלפנינו נראה כמה מעלות טובות יש בעם ישראל. מוכנים? בואו ונתחיל:

גביר גדול ומפרסם היה בולוז'ין ושמו רבי יצחק, תומך בתלמידי חכמים ודואג למחסורם.

מדי פעם היה נוהג לנדד לרגל מסחרו וכך היה מבקר בקהלות ישראל

השונות. בשובו ממסעו היה מביא מתנות לאשתו הצנועה. והנה באחת הפעמים בקשה אשתו טרם נסיעתו שהפעם מעדיפה היא שיקנה מתנה לביתו - ש"ס שלם.

באותם ימים היה ש"ס שלם מצרך נדיר ויקר המציאות. שמע רבי יצחק בקול אשתו ואכן, באחד ממסעותיו הצליח לקנות ש"ס שלם, אמנם לא כלם באותו גדל, גם הכריכות היו שונות, אולם היה זה ש"ס שלם!

רבי יצחק וזוגתו שהיו נדבנים ועוסקים בצרכי צבור החליטו להשאיל את כרכי הש"ס לכל מי שחשקה נפשו בלמוד התורה. עד מהרה התפרסם הדבר בעירם, כל בן תורה שרצה ללמד היה מחזיר את הספר ומקבל

ילדים יקרים, בואו ונאמר תודה רבה לה' יתברך על כל הניסים והחסדים שעשה איתנו היום וכל יום ויום.

מזמור לתודה הריעו לוי כל הארץ: עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה: דעו כי ה' הוא א-להים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאומרעיתו: באו שעריו בתודה חצרותי בתהלה הודו לו כרבו שמו: כי טוב ה' לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו:

לשם יחוד קדשא ברין הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ורחילו, יתקרא שם אות י' ואות ה' בשם אות ו' ואות ה' ביחודא שלימם בשם פל' ישראל. הריני מקבל עלי א-להותי ואתבתו ויראתו, והריני ירא ממנו בגין דאיהו רב ושלטי על כלם. וכלא קמיה כללא. והריני ממלימם על כל אבר ואבר וגיד וגיד מרמ"ח אברים ושם"ה גידים של גופי ונפשי, רוחי ונשמתי מלכות גמורה ושלימה, והריני עבד לשם יתברך. והוא ברמיו ופני לעבדו כללם שלם ונפש חפצה, אמן כן יהי רצון:

- את המילים המוקטנות אין לומר בשבתות וימים טובים -

רבנו של עולם הריני מוחל וסולח לכל מי שהקעים והקניט אותי או שהטא כנגדי. בין בגופי בין בממוני בין בכבודי בין בכל אשר לי. בין באנס בין ברצון בין בשוגג בין במזיד

קריאת שמע

בין בדבור בין במעשה. בין בגלגול זה בין בגלגול אחר לכל בר ישראל ולא יענש שום אדם בסבתו. יהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותי שלא אחטא עוד. ומה שהטאתי לפניך מוח ברהמיה הרבים אבל לא על די יסורין וחוקים רעים: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, ה' צורי וגואלי:

ברוך אתה ה' א-להינו מלך העולם, המפיל חבלי שנה על עיני ותנומה על עפעפי זמאיר לאישון בת עין. יהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותי, שתשכיבני לשלום ותעמידני לחיים טובים ולשלום ותן חלקי בתורתך, ותרגילני לדבר מצוה ואף תרגילני לדבר עברה. ואף תביאני לידי חטא ולא לידי נסיון ולא לידי ביוון. וישלט בי יצר הטוב ואף ישלט בי יצר הרע. ותצילני ממצר הרע ומחוקאים רעים ואף יבהילוני חלומות רעים ותרהורם רעים ותהא מטתי שלמה לפניך והאר עיני פן אישן המות.

ברוך אתה ה' המאיר לעולם כלו בכבודו:

רבע שעה, והסוחר התפלא מאוד למראה הדבר.

כשנסה להכנס אל הרב ללא שקבל את אשורו של השמש, נופף לו רבי יעקב בזקנו הלבן וחזר לתלמודו, כשהוא מרמז לו כי אין לו עת פנויה לקבל את פניו.

בקש הסוחר מהשמש הסבר על המתרחש, והלה האיר את עיניו ואמר: "דע לך, שהרב מיקר מאוד כל רגע ורגע מחייו, והוא מנה אותי לעמד ולהזכיר לו כל העת שעוד רבע שעה עברה, כדי שיוכל להמשיך לנצל כל רגע ורגע מחייו, כי אין אבדה כאבדת הזמן שהולך ואינו חוזר!"

נכון שאנחנו זקוקים לרגעי מנוחה או לרגעים שבהם הנפש זקוקה להתרעננות, אך גם כשאנחנו נחים או משחקים או מטילים, נחשב כי אנו עושים זאת כדי שיהיה לנו פח לעבד את ה'. ומצדנו נשתדל שלא יעבר עלינו רגע של בטלה ללא תועלת, וכך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו פלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! אל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב וחדש טוב ילדים צדיקים!

הקב"ה שם אותנו בעולם הזה כדי לצבור עוד ועוד מצוות ומעשים טובים, כל רגע שעובר, אינו חוזר וחבל על כל רגע שעובר מבלי שנצלנו אותו כדי להתקדם בעבודת ה'.

מגדולי דורי היה הגאון רבי יעקב עמדין זכותו תגן עלינו, בנו של ה"חכם צבי", שהתפרסם גם בכנוי ה"יעב"ץ.

מעשה בסוחר אחד, שנקלע פעם לעיר אלטונה, בה התגורר היעב"ץ, והחליט לחלות את פני הגאון הנודע ולקבל את ברכתו. בהגיעו אל ביתו של הרב, המתין

בחדר הסמוך לתדרו וראה דבר פלא.

בסמוך לפתח הדלת ישב השמש, כשבידו שעון והוא מביט בו כל העת כאדם דרוך המצפה לדבר-מה. לפתע ננער המשמש וקרא: "עברה עוד רבע שעה! טוב הביט המשמש בשעון, ואחרי רבע שעה הכריז שוב: "עברה עוד רבע שעה". וכך הכריז בקול בכל

מצות השבת אנברה

היה שגור על פיו עם רש"י ותוספות.

בקר אחד פגש אחד מתושבי השכונה את רבי בצלאל כשהוא מחזיק בידו שקית, והיה נראה מתלבט בינו לבין עצמו. נגש אליו לברר על מה הוא מתלבט.

שח לו רבי בצלאל: "זה עתה מצאתי שקית זו עם כסף".

התבונן איש שיחו וראה שמדבר בסכום עתק, סכום שרבי בצלאל בודאי לא ראה מעולם, והחל להסביר לו באיזו מציאה גדולה מדבר כאן.

אבל תגיבתו של רבי בצלאל היתה מקורית ביותר. הוא התחיל לברר, האם יש כאן מצות השבת אבדה אחת על כל הסכום, או שהמצוה היא על כל פרוטה ופרוטה, ואם כן יש לו את ההזדמנות והזכיה לקיים במעשה אחד כמה וכמה אלפי פעמים את המצוה של השבת אבדה.

וכדי לדעת בכמה מצוות יכול להיות שהוא מתעשר כעת, בקש מאותו אדם שהיה תלמיד חכם שיפרט לו את ערך המטבעות שמצא, כדי לחשב כמה מצוות נודמנו לידו.

התחילו לספר את הכסף, אבל באמצע הספירה אומר האיש לרבי בצלאל:

לילה טוב וחדש טוב ילדים נפלאים!

אתם בודאי מכירים את הפסוק: "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף". אבל האם פעם חשבתם מהי המשמעות של הפסוק הזה? לדגמה, אם ישאלו מישוהו מאתנו, איזה הפסד גדול יותר? הפסד מומן, או הפסד מצוה? האמת שלא כל כך חשוב מהי התשובה שנקבל, כי את האמת בודאי שכלנו יודעים, כי לא האדם אשר ברשותו יש כסף רב, הוא האדם המאשר, אלא מי ששכלו מלא בתורה הקדושה ולבו מלא באהבה, הוא האדם המאשר! כי בכל רגע פנוי יכול הוא למלא את חשקו, ואף אם הוא עסוק בעבודת כפיים יכול הוא בינתים להעסיק את ראשו בתורה. אבל היום נביא ספור שימחיש לנו את התשובה בצורה הטובה ביותר.

דמות מיוחדת במינה בשכונת שערי חסד בירושלים היה רבי בצלאל גולדשטיין זצ"ל, שכלם הכירוהו בכנוי "ר' בצלאל החלבן" על שום שפרנסתו באה לו מחלקת חלב בבתיים, כמנהג הימים ההם.

רבי בצלאל זה, לא רק שעשה את מלאכתו עראי, אלא שהיה תמיד שקוע כל כלו בתורה, גם כאשר הסתובב עם כדי החלב בידו, והש"ס

ויאמר יי אל-מישה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על-כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על-ציצית הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את-כל-מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר-אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את-כל-מצותי והייתם קדשים לא-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם:

(חזור ואומר) יי א-להיכם אמת.

יעליו חסידים כבזוה ירגנו על משכבותם: רוממות א-ב בגרונם, וחרב פטיפות בידם: הנה מטתו של שלמה ששים גברים סביב לה, מגברי ישראל: כלם אחי חרב מלמדי מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד בלילות: (חזור מפסוק "הנה מטתו" שדוש פעמים)

ברכה יי וישמרה: יאר יי פניו אליה ויחנה: ישא יי פניו אליה וישם לה שלום:

ישב בסתר עליון, בצל ש-די יתלונן: אמר יי מחסי ומצודתי, א-להי אבטח בו: כי הוא יצילי מפח יקוש מדבר הוות: באברתו יסר לה ותחת כנפיו תחסה, צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד לילה, מחץ יעוף יומם: מדבר באפל יללה, מקטב ישוד צהרים: יפל מצדך אלך ורבה מימינה, אליה לא יגש: רק בעיניך תביט, ושלמת רשעים תראה: כי אמתה יי מחסי:

"חמאה בימינו כבר אינה נחשבת למעדנים", התעקש לומר לו בן שיחו.
 "ניחא", עונה לו רבי בצלאל, "גם אם הצדק אתך, שאין במקרה שלפנינו
 מצוה של השבת אבדה, איזה טעם יהיה ללחם וחמאה שאקנה בממון
 שיהודי מצטער עליו?"

ראה אותו תלמיד חכם, עד היכן מגיעים הדברים אצל רבי בצלאל,
 החל לדון שוב שאולי נתן לגלות סימן בשקית הפסח והוא בן
 חיב במצות השבת אבדה, וכך נרגע רבי בצלאל.

ההתלבטויות של אדם שכל מחשבותיו נתונות לעשות
 את רצון ה', חוסכים ממנו הרבה ספקות וצרות גדולות
 יותר, והחיים שלו רגועים בהרבה.

נזכר זאת, ונשתדל שלמוד התורה וקיום המצוות
 יהיו בראש שאיפותנו, וכך נזכה לעשות נחת
 רוח לבנורא יתברך!

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה
 על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

"בעצם מי אמר לך שאתה חיב בהשבת אבדה,
 הרי אין כאן סימן?" התחיל רבי בצלאל לרעד
 בידי וברגליו ובכל גופו. נבהל אותו תלמיד
 חכם ושאל אותו מפני מה הוא רועד כל
 כך, השיב לו רבי בצלאל: "הרי עשינו
 חשבון שיש כאן אלפי אלפים של פרוטות,
 ואם אין חיוב מצד הדין להחזיר את האבדה,
 הרי לא אזכה לקים את מצות השבת אבדה, אלפי
 אלפים פעמים, ואת הפסח הרי בכל מקרה אחזיר,
 כי לא אוכל לטל לעצמי כסף שבעליו יושבים
 ומקוננים על אבדנו, יוצא מזה שאחזיר את
 הפסח לבעליו בלי כל אותן אלפי מצוות!"
 "ומה יהיה נורא אם מעתה יהיו לך לסעד שני
 כזיתים, ותוכל למרח על פרוסת הלחם חמאה?"
 ענה לו אותו האדם.

"ומה עם מאמר חז"ל שער שבקש אדם שיכנסו לתוך דברי תורה,
 יבקש שלא יכנסו מעדנים למעיו!" שאל רבי בצלאל.

דבורי חל בשבת

כיום
 חגיגי

אנוש - מוחלין לו, והריהו כפריה חדשה'. ובכלל, איני חש את
 המתק והאור ביום השביעי."

שמע הרב, בחנו על הלכות שבת, ואכן, ידען התלמיד על ברך.
 שאלו הצדיק: "האם אתה נזהר מלחשב ולדבר דברי חל בשבת?"
 הודה השואל במבוכה: "לא. אינני מקפיד על כך."

עתה הבטיח לו ה'בן איש חי': "אם תתחזק בזה, תזכה בעזרת ה'
 לאור פני שבת, כפי שאומר הפסוק: 'ממצוא חפצך ודבר דבר - אז
 תתענג על ה' (ישעיהו נח, יד)."

אז מה הסוד?

כפי שנקפיד על שמירת השבת כהלכתה, ונשתדל להמנע מדבורי
 חול, כך נרגיש את קדשות השבת,

ואז נוכל גם להתרגל להרחיק ממחשבותינו
 כל מחשבה שאינה קשורה לשבת קדש,
 ונזכה להתענג על ה' ולעשות נחת רוח
 לבנורא יתברך!

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים וביחד
 נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל
 מלך נאמן, שמע ישראל...

יש לקרוא את הנוסח המלא של "אנא בכח" כולו מידי לילה, ולאחר מכן לחזור על הפסוק
 של אותו יום 3 פעמים. שימו לב, יום ראשון בלילה נחשב כיום שני בלילה נחשב
 כיום שלישי וכן הלאה.
 יום ראשון (לקרוא במוצ"ש) - אנא בכח, גְדֹלַת יְמִינָה, תַּתִּיר צְרוּרָה. (אב"ג ית"י)
 יום שני (לקרוא בראשון בלילה) - קַבֵּל רַגְתִּי, עֲמֶהּ. שְׁנַבְנֵה, טַהֲרֵנִי נֹרְאָה. (קרי"ע שט"ו)
 יום שלישי (לקרוא בשני בלילה) - נָא גְבוּהַ דּוֹרְשֵׁי יְחֻדְךָ, כִּכְבַּת שְׁמֵרֶם. (גני"ד יכ"ש)
 יום רביעי (לקרוא בשלישי בלילה) - בְּרַכְּם טַהֲרֶם, רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ תְּמִיד גְּמָלֶם. (כט"ד צת"ג)
 יום חמישי (לקרוא ברביעי בלילה) - חֲסִין קְדוֹשׁ, בְּרַב טוֹבָה, נִהַל עֲדָתְךָ. (חק"ב טני"ג)
 יום שישי (לקרוא בחמישי בלילה) - יְחִיד גְּאֻהַ, לְעַמְּךָ פְּנֵה, זוֹכְרֵי קִדְשְׁךָ. (גי"ג פיו"ק)
 יום שבת (לקרוא בששי בלילה) - שׁוֹעֲתֵנוּ קַבֵּה, וְשִׁמְעֵנוּ צַעֲקֹתֵנוּ יוֹדַע תַּעֲלֹמוֹת. (שק"י צ"ח)
 (בלשה) - בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, הַעוֹלָם וָעַד.

אתה תקום תרחם ציון כי עת לחנה כי בא מועד:
 בדרך אפקוד רוחי, פדיתה אותי יי א-ל אמת:

בשבתות ובימים שלא אומרים בהם תחנון (ראה בלוח בעמוד 2) - לא אומרים יודיו.
 אנא יי א-ל יהינו וא-ל יהי אבותינו. תבא לפניה תפלתנו. ואף תתעלם
 מלפנינו מתחנונו. שאין אנהנו בני פנים וקשה ערך לומר לפניך יי א-ל יהינו
 וא-ל יהי אבותינו צדיקים אנהנו ולא חטאנו. אבל חטאנו. עוינו. פשענו.
 אנהנו ואבותינו ואנשי ביתנו:
 אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דמי וקשון הרע. העוינו. והרשענו. ודנו.
 חסונו. טפלונו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. כזבנו. פסונו. לצנו.
 מרדנו. מרינו דברי נאצנו. נאסנו. סרנו. עוינו. פשענו. פגמונו. צרנו.
 צערנו אב ואם. קשינו ערך. רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו ותעתענו.
 וסרנו ממצותיה וממשפטיה הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל
 הפא עלינו. כי אמת עשית. ואנהנו הרשענו:

דיבורים טובים

שבועון הילדים של 'משמרת השלום'

הנניא:

שלא יצטער!

מס' 28

פר' אחרי מות
תשפ"ד

מה אתה חושב פּשָׁאָתָה שומע צלצול בשבת?

גאון במדות

אולי אתה מכיר את הספור שאני הולך לספר לך עכשו. אני אישית שמעתי אותו כמה פעמים, אבל בכל פעם אני מתרגש מחדש.

זה היה בשבת אחר הצהריים, בבני ברק החמה. בחור צעיר ונרגש צעד במרץ לעבר ביתו של רב,

רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל. הוא ידע שהוא זכה בזכות לא פשוטה: ללמד ב'חברותא' עם הרב! וכך בעוד הוא מרכז כלו בעמק הסגיה שאותה לוקמים כרגע בישיבה, עלה במדרגות והנה הוא עומד מול דלת משפחת הרב גניחובסקי. תוך כדי שמסדיר את נשימותיו מההליכה המהירה,

הגיע, ואני עדין בלבוש כזה... "אתה דופק כבר זמן רב?" הוא שאל בהתנצלות, ומיד הוסיף: "רק רגע, כבר אתלבש ואכניס אותך פנימה, ונוכל להתחיל ללמד..."

המחשבה שמעסיקה את גדולי ישראל

ספור גאוני! נכון?

יש כאן התחכמות שלמה איך למנע צער מהשני לגרם לבחור להבין שהרב לא שמע בכלל את הצלצול... כל ההצגה הזאת הצליחה לחסך ממנו את הבושה.

מה אני אוהב בספור הזה? הרעיון חכם, נכון, אבל לא זה מה ש'תפס' אותי. רעיון כזה, שכל המטרה שלו הוא למנע צער מהשני, לא מגיע למח שלא מחפש אותו. הספור הזה נותן לנו כאלו 'להציץ' ללב הגדול של רבי אברהם גניחובסקי, שברגע שהוא שמע את הצלצול, המחשבה הראשונה וה'אוטומטית' שלו הייתה על ההרגשה של השני.

זה מזכיר את הספור על צדיק אחד שהכפפה עפה לו מבעד לחלון הרכבת. תוך רגע, מהר מהר לפני שהרכבת תסע, העיף הצדיק גם את הכפפה השנייה מהחלון. בשביל מה? כדי שאם ימצא מישהו את הכפפה, שיוכל להנות ממנה! ומה יש לו לעשות עם כפפה אחת? שיהיה לו זוג!

גם כאן אני אומר: לחשב על הרעיון של לזרק

הוא לחץ בפעמון שלייד הדלת. ברגע הבא הוא קפא על מקומו בבהלה. היד עצרה ככה באויר. הרי שבת היום! אוי, איזו טעות נוראה! הוא צלצל בפעמון, במקום לדפק על הדלת! ועוד על דלת ביתו של הרב...

נבון כלו, דפק על הדלת, ממתין לרב שיפתח לו, וכבר מדמין מה יגיב הרב על הטעות שלו.

אבל הרב לא פותח! שקט. מהבית לא נשמע אפילו לא רשרוש.

ובתוך הבית, רבי אברהם שמע את צלצול הפעמון. הוא הבין מיד שהיתה כאן טעות, ושבטח התלמיד נבון עכשו מאד מאד. הדבר האחרון שרצה רבי אברהם בעל המדות, היה לפתח את הדלת. איזו בושה!

איזו אי נעימות! מוחו של רבי אברהם התחיל לחשב. הוא הרגיש שהוא מכרח למצא דרך, שהבחור לא יתביש על אף הטעות המביכה.

לפתע מצא רעיון נפלא. הוא נכנס בדממה לחדרו, לבש את בגדי השנה שלו, ורק לאחר שהמתין דקה שלמה, נגש לפתח את הדלת.

הבחור חכה ונחפה. מדי כמה רגעים דפק שוב על הדלת. רק אחרי זמן רב שמע סוף סוף את קולו העמוק והטוב של הרב: "רגע, רגע, כבר פותחים!". צעדיו של הרב נשמעו מתקרבים, ואז נפתחה הדלת לחריץ צר, ומאחוריה הציץ רבי אברהם כשהוא לבוש בבגד השנה ונראה נבון. כאלו אומר: לא נעים לי שהחברותא שלי

עשוי להצטרך.

להכנס לראש של השני,
ולחשב על ההרגשה שלו.

וכשמצליחים לעשות 'תעלול' טוב,
כמו הספור הראשון שספרתי פה עם
הפינג'מה, כשמוצאים רעיון חכם ומתוק
איך למנע צער מהשני, זו חוויה! זו אפנות
מיחדת. זה ספוק מרגש לדעת שהצלחת
למנע צער, והחבר אפלו לא יודע...!

רגע!

**אפשר לקפץ ישר לשם? להיות כזה שמונע
צער מהשני בכזו דרגה?**

על זה נדבר בעז"ה בשבוע הבא...

בינתיים תחשב על מה שקראת!

שבת שלום - משלם.

את הכפפה השנייה - אולי גם אתה ואני היינו
חושבים עליו. אבל זה שהרעיון הזה הגיע מיד,
תוך רגע, זה מלמד אותנו משהו על המחשבה
הקבועה שהעסיקה את אותו צדיק, כמו גם
את רבי אברהם גניחובסקי, וצדיקים נוספים:
ההרגשה של השני! ההרגשה של השני!

זה מה שעמד בראש מעיניהם. נראה כי הם
פשוט הלכו ברחוב ורק חפשו רעיונות, עצות
ופתרונות איך לשמח את האחרים ואיך למנע
מהם צער ועגמת נפש.

את מה זכר הרב שטיינמן?

בחור חדש מגיע לישיבה. יש כאלה
שמתעניינים בו, יש פחות, יש את אלו שממש
מתידדים אתו. אבל הרב שטיינמן זצ"ל חשב
על עוד משהו: הוא היה מפנה את תשומת לבם
של בני הישיבה, שכשמגיע בחור חדש, חשוב
לשים לב ולהראות לו איפה נמצא כל דבר
בישיבה, איפה הברזים ואיפה כל דבר שהוא

ש"ת משולם

הלכה לשלחן השבת

במשך כל השנה,
זכור - גם בצחוק
אסור לדבר לשון
הרע!

בדבור
לשון הרע, אין
הבדל אם כונת המספר
היא לננות, או אם מתכוון
רק להתבדח. בכל מקרה
הדבר אסור.

מתסוּמיקס

עצור, עבודות בדירה!
כאן מתקנים את... עצמנו!

בטוח הוא לא יבין
כִּיה זֶה הַחֲשׂוֹךְ הַזֶּה,
וְאֵי...!

הוא לא יאמין!

מעבין אם זוכרים
ליזם ההלדת שלי
בבית... כִּיה נחמד
שבדייק היזם
שחוררו אותנו מקדם
מהלפזים!

לְאַסֵּר בְּכִיה דְקוֹת...!

איזה פיתוקים חזקי
וְאֶרְוִלִיק שְׁאֶרְגָּנִים
הכל. אם אֶכְנֵס
עבשו, הם בִּטְחָה
יִתְאַבְּדוּ נוֹרָא.

כִּיה קָרְהָ? כִּיהֶוּ פֶה?

זו לא סתם הנאה
מעונה או בלונים...
אתה מאשר
הרבה יותר;
איזה אשר זה
לחשב על השני!

פיתוקים שלי!
איזו הפתעה
כִּיהֶוּ שְׁתִּי!!!

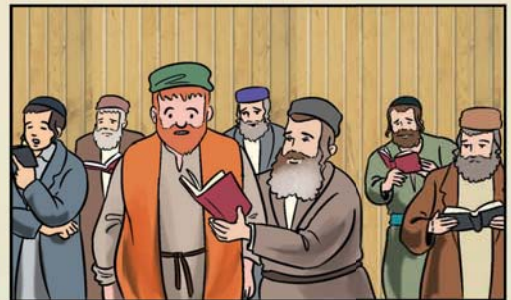
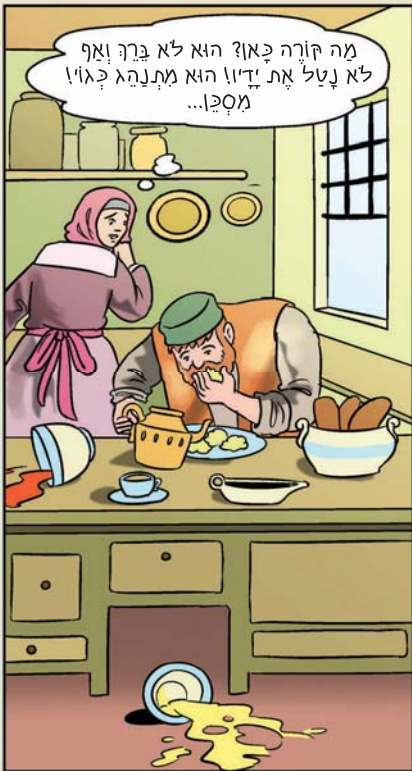
פֶּזֶל טוֹב!

רוצים לשמע יותר על משלם וחבריו, ועל חילי היצר הרע
המסכנים? הפנסו לקו חברים 072-337-2212 שְׁלוּחָה 32

יוסלה

ציירה: טובהלה

פרק 20

© כל הזכויות שמורות